

แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2
(พ.ศ. 2566-2570)

**แผนปฏิบัติการระดับชาติ
ว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2
(พ.ศ. 2566-2570)**

คำนำ

แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) เป็นกรอบนโยบายระดับชาติที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้กับภาคส่วนต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองประชาชนและชุมชนไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลมาจากการประกอบธุรกิจ ป้องกัน บรรเทา หรือแก้ไขปัญหาหรือผลกระทบเชิงลบอันเกิดจากการประกอบธุรกิจ ตลอดจนส่งเสริมแนวทางการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และเคารพสิทธิมนุษยชนตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) โดยมุ่งหวังให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) พัฒนาค่อยๆมาจากแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2565) บนพื้นฐานของการนำหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGPs) มาปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเชื่อมโยงเข้ากับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) พันธกรณีสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยเป็นภาคี ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากกลไกสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และกลไก Universal Periodic Review (UPR) ตลอดจนมาตรฐานสากลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคำนึงถึงบริบทของสถานการณ์และสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สถานการณ์ความขัดแย้งทั้งในประเทศระหว่างประเทศ โดยในกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นจากระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และระดับพื้นที่

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ขอขอบคุณโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ รวมถึงทุกท่านที่สนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ของประเทศไทย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ทุกภาคส่วนจะร่วมมือกันบูรณาการการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ เพื่อนำแผนปฏิบัติการฯ ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมาย และสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

กระทรวงยุติธรรม
กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ
กันยายน 2566

สารบัญ

	บทสรุปผู้บริหาร	1
1	บทที่ 1 ความเป็นมาในการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)	5
	1.1 หลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน	5
	1.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในบริบทของต่างประเทศ	7
	1.3 การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย	8
	1.4 ความเชื่อมโยงระหว่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) กับแผนและนโยบายระดับชาติ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และมาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากล	8
2	บทที่ 2 กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)	13
	2.1 กรอบแนวคิดการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)	13
	2.2 กรอบระยะเวลาบังคับใช้แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)	14
	2.3 กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)	14
3	บทที่ 3 สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)	19
	3.1 แผนปฏิบัติการด้านแรงงาน	19
	3.1.1 สถานการณ์ในภาพรวมและข้อท้าทาย	19
	3.1.2 ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน	28

3.1.3	ข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็น	29
3.1.4	เป้าหมาย และตัวชี้วัดภาพรวมรายด้าน	31
3.1.5	แผนปฏิบัติการและตัวชี้วัด	32
3.2	แผนปฏิบัติการด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	63
3.2.1	สถานการณ์ในภาพรวมและข้อท้าทาย	63
3.2.2	ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน	72
3.2.3	ข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็น	72
3.2.4	เป้าหมาย และตัวชี้วัดภาพรวมรายด้าน	74
3.2.5	แผนปฏิบัติการและตัวชี้วัด	75
3.3	แผนปฏิบัติการด้านนักปกป้องสิทธิมนุษยชน	117
3.3.1	สถานการณ์ในภาพรวมและข้อท้าทาย	117
3.3.2	ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน	121
3.3.3	ข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็น	121
3.3.4	เป้าหมาย และตัวชี้วัดภาพรวมรายด้าน	122
3.3.5	แผนปฏิบัติการและตัวชี้วัด	123
3.4	แผนปฏิบัติการด้านการลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ	138
3.4.1	สถานการณ์ในภาพรวมและข้อท้าทาย	138
3.4.2	ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน	143
3.4.3	ข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็น	144
3.4.4	เป้าหมาย และตัวชี้วัดภาพรวมรายด้าน	145
3.4.5	แผนปฏิบัติการและตัวชี้วัด	146

4

บทที่	กลไกการกำกับ ดูแล ติดตาม รายงาน และประเมินผลแผนปฏิบัติการ ระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)	167
4.1	กลไกการกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ ระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)	167
4.2	การติดตามและรายงานผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ ระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)	167
4.3	การประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ ระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)	168

บทสรุปผู้บริหาร

ความเป็นมา

ประเทศไทยโดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบและประกาศใช้แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2565) ตั้งแต่วันที่ 29 ตุลาคม 2562 เป็นต้นมา โดยที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้ร่วมกันดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2565) อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 มีกำหนดหมดวาระลงในปี 2565 ดังนั้น กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในฐานะหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว จึงได้ร่วมกับคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ขึ้น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ของประเทศไทยเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการช่วยผลักดันให้เกิดการนำแผนปฏิบัติการฯ ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นรูปธรรมต่อไป

กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

แผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 จัดทำขึ้นตามแนวทางที่กำหนดไว้ในคู่มือว่าด้วยแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของคณะทำงานสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (Guidance on National Action Plans on Business and Human Rights, UN Working Group on Business and Human Rights) โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (Participatory Process) บนพื้นฐานของหลักสิทธิมนุษยชน (Human Rights) หลักการไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination) หลักความโปร่งใส (Transparency) และหลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) โดยที่ผ่านมา กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ร่วมกับคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ดำเนินการทบทวนประเด็นสำคัญ 4 ด้าน ตามที่กำหนดในแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 ได้แก่

- 1) ด้านแรงงาน
- 2) ด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) ด้านนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และ
- 4) ด้านการลงทุนระหว่างประเทศ และบรรษัทข้ามชาติ

และนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 นอกจากนั้น ยังได้ศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ได้จากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม องค์กรระหว่างประเทศ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งที่ได้มาในรูปแบบเอกสาร แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสำรวจความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในการประชุมต่าง ๆ โดยนำมาพิจารณาประกอบกับสถานการณ์ ข้อจำกัด และบริบทต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลาของการบังคับใช้แผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 กล่าวคือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตลอดจนประเด็นร่วมสมัยที่สะท้อนจากความคิดเห็นของภาคส่วนต่าง ๆ เช่น สถานการณ์สงคราม สถานการณ์โรคระบาด ปัญหาสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การคุ้มครองกลุ่มเปราะบาง อาทิ เด็ก สตรี คนพิการ ผู้มีความหลากหลายทางเพศ กลุ่มชาติพันธุ์ ผู้ที่ทำงานด้านการบริการทางเพศ จากนั้น ได้นำข้อมูลทั้งหมดข้างต้น มาประมวลจัดทำเป็นร่างแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 และได้เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิพากษ์ ร่างแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 ตลอดทั้งกระบวนการ ทั้งนี้ กระบวนการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 ทั้งหมด อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งตั้งขึ้น ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย จากนั้น จึงได้เสนอไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อขอรับความเห็นชอบและประกาศใช้ต่อไป

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

เป้าหมาย “รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจมีความตระหนักและดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบและเคารพสิทธิมนุษยชน”

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อคุ้มครองประชาชนและชุมชนไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลมาจากการประกอบธุรกิจ รวมถึงป้องกันบรรเทา หรือแก้ไขปัญหาระบบหรือผลกระทบเชิงลบอันเกิดจากการประกอบธุรกิจ
- 2) เพื่อส่งเสริมแนวทางการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อและเคารพสิทธิมนุษยชนตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน โดยมุ่งหวังให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

แผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ประกอบด้วยเนื้อหา 4 บทหลัก คือ

บทที่ 1 ความเป็นมาของการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ประกอบด้วยภาพรวมความเป็นมาของหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนและการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ความเชื่อมโยงระหว่างแผนปฏิบัติการฯ กับแผนและนโยบายระดับชาติอื่น ๆ และเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

บทที่ 2 กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ประกอบด้วยกรอบแนวคิดการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 กรอบระยะเวลาบังคับใช้แผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 และกระบวนการขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2

บทที่ 3 สารสำคัญของแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ประกอบด้วย

- 1) แผนปฏิบัติการด้านแรงงาน
- 2) แผนปฏิบัติการด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) แผนปฏิบัติการด้านนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และ
- 4) แผนปฏิบัติการด้านการลงทุนระหว่างประเทศ และบรรษัทข้ามชาติ

โดยเนื้อหาของแผนปฏิบัติการแต่ละด้าน ประกอบด้วย สถานการณ์ในภาพรวมและข้อท้าทาย ปัจจัยความสำเร็จ ในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็น เป้าหมายและตัวชี้วัดภาพรวมรายด้าน และแผนปฏิบัติการและตัวชี้วัด

บทที่ 4 กลไกการกำกับ ดูแล ติดตาม รายงาน และประเมินผลแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

ประกอบด้วย กลไกการกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 การติดตามและรายงานผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 และการประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2

การประเมินผลการปฏิบัติ ตามแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจ กับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จะจัดจ้างที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ และมีความเป็นกลาง มาดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 รอบ ดังนี้

- (1) ระยะครึ่งรอบ (ระหว่าง พ.ศ. 2566-2568) และ
- (2) ระยะเต็มรอบ (ระหว่าง พ.ศ. 2566-2570)

เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 โดยกระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จะนำเสนอรายงานการประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 ระยะครึ่งรอบ และระยะเต็มรอบ ต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ จากนั้นจะนำเสนอ คณะรัฐมนตรี พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป

Uthmaniyah

01

บทที่ 1

ความเป็นมาในการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

1.1 หลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs)

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ประเด็นเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจในเวทีระหว่างประเทศ โดยมีการแต่งตั้ง ศาสตราจารย์ John Ruggie ผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติด้านสิทธิมนุษยชนกับบริษัทข้ามชาติ และองค์กรเอกชนศึกษาสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนกับการดำเนินธุรกิจอย่างจริงจัง โดยผลจากการศึกษาได้รับการรับรองจากคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่ในชื่อว่า **หลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGPs)**

แม้ว่าสถานะทางกฎหมายของหลักการ UNGPs นั้น ไม่ได้ก่อให้เกิดพันธกรณีที่รัฐต้องปฏิบัติตาม แต่เป็นเอกสารสำคัญที่ให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนกำหนดบทบาทหน้าที่ให้กับภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคธุรกิจ รวมทั้งวางแนวทางการดำเนินธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนควรดำเนินการควบคู่กันอย่างไร มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างไร เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ได้นำเอาหลักการ UNGPs ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศตนเอง

จากการศึกษา พบว่า หลักการ UNGPs ได้กำหนดหลักการสำคัญ โดยแยกเป็นเสาหลัก 3 เสา โดยแต่ละเสา มีการกล่าวถึงหลักการพื้นฐาน และหลักการดำเนินการ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

เสาหลักที่ 1

การคุ้มครอง (Protect) (ข้อ 1-10) กำหนดหน้าที่ของรัฐในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กล่าวคือ รัฐจะต้องปกป้องและคุ้มครองบุคคลไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ภายใต้พันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนที่รัฐเป็นภาคี ไม่ว่าจะการทำละเมิดนั้นจะมาจากรัฐเอง องค์กรธุรกิจ หรือบุคคลภายนอก แม้ว่ารัฐจะไม่ต้องรับผิดชอบต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่กระทำโดยเอกชน แต่รัฐมีหน้าที่ที่จะต้องกำหนดให้มีการใช้ขั้นตอนที่เหมาะสมในการป้องกัน สืบสวน สอบสวน ลงโทษ และเยียวยา ผลจากการกระทำที่มีขอบดังกล่าว โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น กฎหมาย ข้อบังคับ นโยบาย แนวปฏิบัติ หรือกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองหลักสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

นอกจากนี้ รัฐมีหน้าที่กำหนดความคาดหวังต่อภาคธุรกิจให้ชัดเจนว่าจะต้องมีการเคารพสิทธิมนุษยชน ในการประกอบธุรกิจด้วย ซึ่งหลักการในการทำงานของรัฐนั้น สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ ทั้งในแง่ การตรากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย การรับประกันกับภาคธุรกิจว่ากฎหมายและนโยบายจะไม่เป็น อุปสรรคในการทำธุรกิจ แต่จะเป็นการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจสามารถทำธุรกิจได้ภายใต้หลักสิทธิมนุษยชน การจัดทำมีแนวปฏิบัติอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในการดำเนินธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชนทั้งกับภาคธุรกิจเอง และองค์กรธุรกิจที่รัฐร่วมทำธุรกรรมพาณิชย์ด้วย และทั้งในพื้นที่ทั่วไป และในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งจากการละเมิด สิทธิมนุษยชน ตลอดจนรัฐจะต้องให้การรับรองว่าองค์การต่าง ๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจเองมีความเข้าใจ และคำนึงถึงพันธกรณีสิทธิมนุษยชน ตลอดจนพร้อมที่จะให้ข้อมูลข่าวสาร และให้การสนับสนุนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เสาหลักที่ 2

การเคารพ (Respect) (ข้อ 11-24) กำหนดให้องค์กรธุรกิจ รวมถึงรัฐวิสาหกิจ ต้องดำเนินธุรกิจ ด้วยความเคารพสิทธิมนุษยชน

หลีกเลี่ยงการละเมิดสิทธิมนุษยชนของบุคคลอื่น ตลอดจนพิจารณาทบทวนผลกระทบทางลบจากการดำเนิน ธุรกิจขององค์กรอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ หน้าที่ของรัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจในการดำเนินธุรกิจด้วยความเคารพ สิทธิมนุษยชนนั้น สามารถดำเนินการได้ในรูปแบบของการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายที่ตราไว้เพื่อปกป้อง และส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของประชาชนในประเทศ การไม่กระทำการละเมิดหรือหลีกเลี่ยงการละเมิด รวมถึง จัดการกับผลกระทบที่เกิดขึ้น และจัดการประเมินความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยการตรวจสอบ สิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence: HRDD) เพื่อวางแผนป้องกันผลกระทบ และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น โดยอาจเริ่มต้นจากการที่องค์กรธุรกิจกำหนดนโยบายและกระบวนการที่เหมาะสม กับขนาดและสภาพแวดล้อมของธุรกิจ โดยมีการวางนโยบายในการเคารพสิทธิมนุษยชน ซึ่งได้รับความเห็นชอบ จากผู้บริหารสูงสุด เพื่อแสดงให้เห็นถึงความคาดหวังด้านสิทธิมนุษยชนขององค์กรต่อบุคลากร หุ้นส่วนทางธุรกิจ และคู่สัญญาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ในการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบและเคารพสิทธิมนุษยชนนั้น จะต้องมีติดตามผลกระทบอย่างใกล้ชิด ซึ่งการทำ HRDD นี้ไม่ใช่กระบวนการทำครั้งเดียวจบ แต่ต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและสื่อสารต่อสาธารณชนด้วย โดยครอบคลุมผลกระทบทั้งที่องค์กรธุรกิจนั้นก่อขึ้นเอง หรือมีส่วนในการก่อให้เกิดผลกระทบ และผลกระทบ ที่เกิดจากบรรดาห่วงโซ่อุปทานที่เป็นสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ เช่น คู่ค้า ผู้รับเหมา ผู้จัดหาวัตถุดิบ ฯลฯ รวมถึงมีการระบุ ผลกระทบทางลบด้านสิทธิมนุษยชนที่องค์กรธุรกิจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งที่เกิดขึ้นแล้ว และที่มีความเสี่ยงว่าจะเกิดขึ้น โดยให้มีการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบโดยผู้เชี่ยวชาญจากข้างนอก หรือ อาจมาจากภายใน องค์กรเองก็ได้ แต่ต้องมีความเป็นอิสระ และจัดให้มีการปรึกษาหารืออย่างจริงจังระหว่างผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน สร้างการบูรณาการสิ่งที่ค้นพบจากการประเมินเข้ากับการดำเนินธุรกิจ เพื่อป้องกันหรือลดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน จัดทำตัวชี้วัดเพื่อติดตามประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาผลกระทบ แสดงความโปร่งใสในกระบวนการดังกล่าว เพื่อให้แน่ใจว่าปัญหาได้รับการแก้ไขเยียวยา ซึ่งในการลงมือเยียวยา บรรเทาผลกระทบหรือปัญหาไม่ใช่กระทำ โดยองค์กรธุรกิจแต่เพียงแห่งเดียวเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาให้ผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการเยียวยาด้วย ไม่ว่าจะผลกระทบหรือปัญหานั้นจะเกิดขึ้นในกรณีที่องค์กรธุรกิจเป็นผู้ก่อเองโดยตรง หรือมีส่วนในการก่อให้เกิด ผลกระทบดังกล่าว

เสาหลักที่ 3

การเยียวยา (Remedy) (ข้อ 25-31) กำหนดให้เป็นหน้าที่ของทั้งภาครัฐและองค์กรธุรกิจที่จะต้องร่วมกันเยียวยาผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดจากองค์กรธุรกิจ

โดยรัฐควรใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้ง 2 มิติ ได้แก่ มิติกระบวนการยุติธรรมภายในประเทศ (Judicial Process) เพื่อการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับธุรกิจ และมิติกลไกการร้องทุกข์เยียวยานอกกระบวนการยุติธรรม (Non-Judicial Process) ที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงรัฐต้องพิจารณาแนวทางอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงกลไกการเยียวยาที่ไม่ใช่ของรัฐด้วย ซึ่งต้องมีความโปร่งใส เป็นธรรม เข้าถึงได้ มีวิธีพิจารณาที่ชัดเจน สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน สร้างการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในส่วนบทบาทขององค์กรธุรกิจ องค์กรธุรกิจเองควรจัดให้มีหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในกลไกการร้องทุกข์เยียวยาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาดังแต่ต้นทางและเยียวยาได้โดยตรง

1.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในบริบทของต่างประเทศ

ปัจจุบัน 30 ประเทศทั่วโลกได้มีการบรรจุประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนไว้ในเอกสารระดับชาติแล้ว โดยมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามแต่บริบทของแต่ละประเทศ ซึ่งสามารถจำแนกได้ ดังนี้

- 1.2.1 ประเทศที่จัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะ (Stand-Alone Plan) มีทั้งหมด 26 ประเทศ ประกอบด้วย สหราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์ ฟินแลนด์ ลิทัวเนีย สวีเดน นอร์เวย์ โคลอมเบีย สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี เยอรมนี โปแลนด์ เบลเยียม ชิลี สาธารณรัฐเช็ก ไอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก สโลวีเนีย เกาหลีใต้ ไทย ญี่ปุ่น เปรู ยูกันดา ปากีสถาน อย่างไรก็ตาม รูปแบบ เนื้อหา และสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการฯ ของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันออกไป โดยหลายประเทศจัดทำขึ้นในรูปแบบกรอบแนวทางการดำเนินงาน (Guidelines) กว้าง ๆ โดยไม่มีตารางระบุแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนบางประเทศ เช่น สเปน จัดทำแผนปฏิบัติการฯ โดยกำหนดเนื้อหาเฉพาะเสาที่ 1 และเสาที่ 3 เนื่องจากเป็นส่วนที่รัฐสามารถดำเนินการได้ ในขณะที่บางประเทศ มีการกำหนดกิจกรรม และหน่วยงานรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน เช่น ฝรั่งเศส เดนมาร์ก เป็นต้น
- 1.2.2 ประเทศที่กำหนดให้ประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เป็นส่วนหนึ่งของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Included as part of National Human Rights Action Plan) โดยไม่ได้จัดทำแผนปฏิบัติการฯ ระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะ ได้แก่ เกาหลีใต้ จอร์เจีย และเม็กซิโก
- 1.2.3 ประเทศที่จัดทำแผนปฏิบัติการที่มีลักษณะใกล้เคียง คือ สหรัฐอเมริกา ซึ่งได้จัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยการประกอบธุรกิจที่มีความรับผิดชอบ (National Action Plan on Responsible Business Conduct) ซึ่งเป็นการอ้างอิงจากแนวทางของ OECD Guidelines for Multinational Enterprises เพิ่มเติมจากประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งครอบคลุมความรับผิดชอบต่อภาคธุรกิจในมิติสิ่งแวดล้อม สิทธิแรงงาน และการต่อต้านการทุจริตด้วย

ทั้งนี้ ในทางระหว่างประเทศ คณะทำงานสหประชาชาติฯ ได้เน้นย้ำมาโดยตลอดว่าการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละประเทศ และไม่มีรูปแบบตายตัว ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และบริบทของแต่ละประเทศ แต่สิ่งสำคัญที่สุด คือ ต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

1.3 การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อและเคารพสิทธิมนุษยชน โดยประเทศไทยได้ตอบรับข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งให้คำมั่นในเวทีการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายใต้กระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ 2 เมื่อปี 2559 ว่าจะนำหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในประเทศ จึงเป็นที่มาของการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business And Human Rights : NAP) ในประเทศไทย ด้วยความมุ่งมั่นที่จะแปลงหลักการ UNGPs มาสู่การปฏิบัติให้เกิดผลภายในประเทศอย่างเป็นรูปธรรม โดยแผนปฏิบัติการฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองประชาชนและชุมชนไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลมาจากการประกอบธุรกิจ ป้องกัน บรรเทา และแก้ไขปัญหาหรือผลกระทบเชิงลบอันเกิดจากการประกอบธุรกิจ ตลอดจนส่งเสริมแนวทางการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อและเคารพสิทธิมนุษยชนตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) โดยมุ่งหวังให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 ได้จัดทำขึ้นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ผ่านการเก็บข้อมูลสถานการณ์ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในระดับพื้นที่ และผ่านกระบวนการกลั่นกรอง วิพากษ์ ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และได้เสนอเข้าสู่การพิจารณา ตามลำดับ จนกระทั่ง วันที่ 29 ตุลาคม 2562 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบและประกาศใช้แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2565) เป็นฉบับแรกของประเทศไทย และภูมิภาคเอเชีย ส่งผลให้ประเทศไทย ได้รับการชื่นชมอย่างกว้างขวางจากนานาประเทศ

ที่ผ่านมา ภายหลังจากที่รัฐบาลได้ประกาศใช้แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2565) ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่แผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2565) กำลังจะหมดวาระลงในปี 2565 กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในฐานะหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ จึงได้ร่วมกับคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจในประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ด้วยความมุ่งหวังให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และเป็นรูปธรรม

1.4 ความเชื่อมโยงระหว่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) กับแผนและนโยบายระดับชาติ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และมาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากล

แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของการเชื่อมโยงหลักการ UNGPs เข้ากับบริบทของประเทศไทย โดยพิจารณาประกอบยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) พันธกรณีสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากกลไกสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และกลไก Universal Periodic Review (UPR) ตลอดจนมาตรฐานสากลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 แผนปฏิบัติการฯ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในหลายมิติ อาทิ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งแผนปฏิบัติการฯ จะเป็นเครื่องมือในการสร้างค่านิยม

และวัฒนธรรมให้ภาคธุรกิจดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อและเคารพสิทธิมนุษยชน **การสร้างโอกาสความเสมอภาคทางสังคม** โดยแผนปฏิบัติการฯ มุ่งแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติด้านสิทธิแรงงานและการประกอบอาชีพ โดยอาศัยเหตุทางเพศ ความพิการด้านร่างกาย สถานะ หรือเหตุอื่น เพื่อสร้างความเสมอภาคให้กับประชาชนในการเข้าถึงโอกาสการทำงาน **การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม** ซึ่งแผนปฏิบัติการฯ ได้เน้นความสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ผลักดันการดำเนินโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้ต้องทำการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) โดยเน้นถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อภาคธุรกิจ ทั้งการประกอบธุรกิจภายในหรือการลงทุนข้ามพรมแดน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการดังกล่าวสามารถเข้าถึงข้อมูล และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง และในกรณีที่ได้รับผลกระทบ ผู้เสียหายจะต้องได้รับการช่วยเหลือเยียวยาอย่างเป็นธรรมโดยไม่ล่าช้า **การปรับสมดุลและพัฒนาาระบบบริหารจัดการภาครัฐ** โดยกำหนดเป้าหมายระบบบริหารจัดการภาครัฐ “ภาครัฐของประชาชน และเพื่อประชาชน” โดยแผนปฏิบัติการฯ ให้ความสำคัญกับการสร้างหรือปรับปรุงกลไกการร้องทุกข์และการเยียวยาให้มีประสิทธิภาพ มีกลไกการติดตามและรายงานผลให้กับประชาชนผู้ร้องเรียนผ่านช่องทางสื่อสารหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้สามารถสื่อสารได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิบัติการฯ มีความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในหลายประเด็น อาทิ ประเด็นการต่างประเทศ ประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ประเด็นพื้นที่และเมื่อน่าอยู่อัจฉริยะ ประเด็นโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล ประเด็นผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ประเด็นการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี ประเด็นพลังทางสังคม ประเด็นเศรษฐกิจฐานราก ประเด็นความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน ประเด็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ประเด็นการบริการประชาชน และประสิทธิภาพภาครัฐ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประเด็นกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ประเด็นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม รวมถึงแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์ COVID-19

แผนการปฏิรูปประเทศ แผนปฏิบัติการฯ มีความสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในหลายด้าน อาทิ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านสังคม ด้านพลังงาน ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) แผนปฏิบัติการฯ มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ในหลายหมวดหมาย อาทิ หมวดหมายที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้า การลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค หมวดหมายที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ หมวดหมายที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน หมวดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม หมวดหมายที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ หมวดหมายที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และหมวดหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570) แผนปฏิบัติการฯ มีความสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570) ในนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 1 การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ ที่มุ่งเน้นให้สังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และเคารพในความแตกต่างหลากหลายบนพื้นฐานสิทธิมนุษยชน และพร้อมธำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และนโยบาย และแผนความมั่นคงที่ 6 การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองและผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ ที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการแรงงานกลุ่มเปราะบางต่าง ๆ ให้มีความสมดุลระหว่างมิติความมั่นคง เศรษฐกิจ และหลักสิทธิมนุษยชน

แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) โดยแผนปฏิบัติการฯ มีความสัมพันธ์กับแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรายด้าน อาทิ ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านสาธารณสุข ด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ และแผนสิทธิมนุษยชนรายกลุ่มเปราะบาง อาทิ กลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเด็กและสตรี กลุ่มนักปกป้องสิทธิมนุษยชน กลุ่มคนพิการ และกลุ่มหลากหลายทางเพศ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) แผนปฏิบัติการฯ มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในหลายเป้าหมาย อาทิ เป้าหมายที่ 5 ความเท่าเทียมทางเพศ เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน เป้าหมายที่ 9 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม เป้าหมายที่ 10 การลดความเหลื่อมล้ำ และเป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

พันธกรณีสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี แผนปฏิบัติการฯ มีความสอดคล้องกับพันธกรณีภายใต้สนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี อาทิ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights : ICCPR) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination: ICERD) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention of the Rights of the Child : CRC) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women : CEDAW) และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention of the Rights of Persons with Disabilities : CRPD)

ข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยได้รับจากกลไกสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และกลไก Universal Periodic Review (UPR) การจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ได้คำนึงถึงข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยได้รับจากคณะกรรมการสหประชาชาติประจำสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ รวมถึงข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยได้รับจากกลไกพิเศษของสหประชาชาติ โดยเฉพาะคณะทำงานสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (UN Working Group on Business and Human Rights) นอกจากนี้ ยังได้คำนึงถึงข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยได้รับมาจากการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายใต้กลไก UPR รอบที่ 3 เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2564 ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ให้คำมั่นโดยสมัครใจ (Voluntary Pledge) ในการพิจารณาแนวทางส่งเสริมมาตรการบังคับสำหรับภาคธุรกิจในการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านด้วย

มาตรฐานสากลอื่น ๆ อาทิ มาตรฐานด้านแรงงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) ที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี มาตรฐานการดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบ (Responsible Business Conduct : RBC) ขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) ซึ่งรวมถึง OECD Guidelines for Multinational Enterprises, OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct ข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และปกติในภูมิภาค ฯลฯ

กรอบความเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) กับแผนระดับที่ 1 และแผนระดับที่ 2

แผน ระดับที่ 1

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580

ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง
ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ด้านการสร้างโอกาส
ความเสมอภาคทางสังคม

ด้านการเติบโตบนคุณภาพชีวิต
ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา
ระบบบริหารจัดการภาครัฐ

แผน ระดับที่ 2

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

การต่างประเทศ	อุตสาหกรรมและ บริการแห่งอนาคต	พื้นที่และ เมืองน่าอยู่ อัจฉริยะ	โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล	ผู้ประกอบการและ วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่	เขตเศรษฐกิจ พิเศษ
การพัฒนา ศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต	การเสริมสร้าง ให้คนไทย มีสุขภาพที่ดี	พลังทางสังคม	เศรษฐกิจ ฐานราก	ความเสมอภาค และหลักประกัน ทางสังคม	การเติบโต อย่างยั่งยืน
การบริหาร จัดการน้ำ ทั้งระบบ	การบริการ ประชาชนและ ประสิทธิภาพภาครัฐ	การต่อต้าน การทุจริตและ ประพฤติมิชอบ	กฎหมายและ กระบวนการ ยุติธรรม	การวิจัยและ พัฒนานวัตกรรม	

แผนการปฏิรูปประเทศ

ด้านการบริหาร ราชการแผ่นดิน	ด้านกฎหมาย	ด้านกระบวนการ ยุติธรรม	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ด้านสาธารณสุข
ด้านสังคม	ด้านพลังงาน	ด้านการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ	ด้านการศึกษา	ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงานและการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์	

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

หมวดหมู่ที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุน และยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ ที่สำคัญของภูมิภาค	หมวดหมู่ที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และ สามารถแข่งขันได้	หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะ ที่น่าอยู่ ปลอดภัยเติบโต ได้อย่างยั่งยืน	หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครอง ทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม
หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียน และสังคมคาร์บอนต่ำ	หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน	

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570)

1 การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ

6 การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมืองและผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ

แผน ระดับที่ 3

แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจ กับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

เป้าหมาย : ภาคธุรกิจและรัฐวิสาหกิจมีความตระหนักและดำเนินธุรกิจ
ด้วยความรับผิดชอบต่อและเคารพสิทธิมนุษยชน

ด้านแรงงาน	ด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ด้านนักปกป้อง สิทธิมนุษยชน	ด้านการลงทุน ระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ
------------	--	-------------------------------	--

แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)

ด้านกระบวนการ ยุติธรรม	ด้านสาธารณสุข	ด้านเศรษฐกิจ และธุรกิจ
กลุ่มผู้ใช้ แรงงาน	กลุ่มผู้สูงอายุ	กลุ่มเด็ก และสตรี
กลุ่มนักปกป้อง สิทธิมนุษยชน	กลุ่มคนพิการ	กลุ่มหลากหลาย ทางเพศ

Uthmaniyah

02

บทที่ 2

กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

2.1 กรอบแนวคิดการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) จัดทำขึ้นตามแนวทางที่กำหนดไว้ในคู่มือว่าด้วยแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของคณะทำงานสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (Guidance on National Action Plans on Business and Human Rights, UN Working Group on Business and Human Rights) โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (Participatory Process) บนพื้นฐานของหลักสิทธิมนุษยชน (Human Rights) หลักการไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination) หลักความโปร่งใส (Transparency) และหลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) โดยได้ดำเนินการทบทวนประเด็นสำคัญ 4 ด้าน ตามที่กำหนดในแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 ได้แก่

- 1) ด้านแรงงาน
- 2) ด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) ด้านนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และ
- 4) ด้านการลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ

ประกอบกับการศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ข้อมูลในส่วนผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 ทั้งในส่วนของการพัฒนาการ ปัญหา อุปสรรค ข้อท้าทาย รวมทั้งข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ได้จากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม องค์กรระหว่างประเทศ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งที่ได้มาในรูปแบบเอกสาร แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสำรวจความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในการประชุม ตลอดจนพิจารณาประกอบกับสถานการณ์บริบทต่าง ๆ ซึ่งประเด็นร่วมสมัย อาทิ สถานการณ์ความขัดแย้ง สถานการณ์โรคระบาด ปัญหาสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การคุ้มครองกลุ่มเปราะบาง (Protection of Vulnerable Groups) อาทิ เด็ก สตรี คนพิการ ผู้มีความหลากหลายทางเพศ กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้ทำงานด้านการบริการทางเพศ จากนั้นได้นำข้อมูลทั้งหมดข้างต้นมาประมวล วิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2

2.2 กรอบระยะเวลาบังคับใช้แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) มีกำหนดระยะเวลาบังคับใช้ 5 ปี โดยจะเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2566-2570 ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับช่วงระยะเวลาของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับ 3 อื่น ๆ เพื่อให้เกิดการดำเนินการที่มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.3 กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 -2570)

(1) การศึกษาและวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ร่วมกับคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ทำการศึกษาวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และแผนปฏิบัติการฯ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลแผนปฏิบัติการฯ ให้มีความสอดคล้องกับแผนและนโยบายระดับชาติอื่น ๆ อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 นโยบาย และแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน พันธกรณีสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากกลไกสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกลไก Universal Periodic Review (UPR) มาตรฐานสากลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รายงานประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) การกำหนดกรอบแนวทางการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570)

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ร่วมกับคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จัดทำกรอบแนวทางการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) เสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งกรอบแนวทางการจัดทำขึ้นภายใต้กรอบคู่มือว่าด้วยแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ของคณะทำงานสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (Guidance on National Action Plans on Business and Human Rights, UN Working Group on Business and Human Rights)

(3) การรวบรวมและประมวลข้อมูล

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ร่วมกับคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากภาคส่วนต่าง ๆ ผ่านหลากหลายช่องทาง เพื่อนำไปใช้ประกอบการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 ดังนี้

- (3.1) การจัดทำหนังสือราชการเพื่อสอบถามข้อมูลและความเห็นจากส่วนราชการ กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้มีหนังสือสอบถามข้อมูลผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ เพื่อเป็นการเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จึงได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ทุกหน่วยงานทบทวนกิจกรรมที่กำหนดในแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 เพื่อกำหนดประเด็นที่ประสงค์จะบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 โดยให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบายและแผนการดำเนินงาน ตลอดจนความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติเป็นสำคัญ

- (3.2) การจัดทำแบบสอบถาม โดยได้ดำเนินการกำหนดประเด็นที่ต้องการขอรับข้อมูลจากผู้ทำแบบสอบถาม ใน 4 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สิทธิมนุษยชนกับการดำเนินธุรกิจ การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 และข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนและพัฒนาแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 ทั้งนี้ ได้มีการเผยแพร่แบบสอบถามผ่านหลายช่องทาง ทั้งจดหมาย เว็บไซต์ LINE Application รวมถึงการประชุมต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2
- (3.3) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) โดยได้ร่วมกันจัดการประชุมฯ ดังกล่าว ในรูปแบบออนไลน์ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้แทนจากทุกภาคส่วนทั้ง ภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ประชาชน ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยภาคธุรกิจ ใน 5 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้
- (3.4) การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกรายประเด็น (กลุ่มประเด็นแรงงาน กลุ่มประเด็นชุมชนที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม กลุ่มประเด็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และกลุ่มประเด็นการลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงและผู้ปฏิบัติงานซึ่งมีหน้าที่ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 ทั้งบุคลากรภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบข้อมูลผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนทำความเข้าใจกับข้อท้าทายต่าง ๆ ในทางปฏิบัติ

(4) การจัดทำร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ร่วมกับคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จัดทำร่างแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 โดยการทบทวนผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 ประกอบกับข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่รวบรวมตามแนวทางที่ได้กล่าวมาในข้อ (3) ทั้งที่ได้มาจากหนังสือราชการแบบสอบถาม การประชุม การสัมภาษณ์เชิงลึก และช่องทางอื่น ๆ โดยนำมาพิจารณาประกอบกับสถานการณ์บริบทในปัจจุบัน แล้วจึงนำมาประมวล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำเป็นร่างแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 โดยกำหนดประเด็นหลัก 4 ประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 และเพิ่มเติมเนื้อหาประเด็นใหม่ที่ได้จากการศึกษาและการรับฟังความคิดเห็น

(5) การวิพากษ์ร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ร่วมกับคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิพากษ์ร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) โดยดำเนินการในรูปแบบออนไลน์ ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้แทนจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ประชาชน ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยภาคธุรกิจ ใน 5 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ หลังจากนั้น ได้มีการนำร่างแผนปฏิบัติการฯ ขึ้นสู่เว็บไซต์ ตั้งแต่วันที่ 1 – 19 สิงหาคม 2565 และได้ขยายเวลาในการวิพากษ์ร่างแผนปฏิบัติการฯ ผ่านเว็บไซต์ ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม – 19 กันยายน 2565 และได้มีการขยายเวลาในการรับฟังความคิดเห็นเป็นครั้งที่ 3 ตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน – 19 ตุลาคม 2565 ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีโอกาสในการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ต่อการปรับปรุงร่างแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 อย่างทั่วถึง

(6) การปรับปรุงร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ร่วมกับคณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ประมวลข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของทุกภาคส่วน ตามข้อ (5) และนำไปปรับปรุงร่างแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้น ได้เสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน รวมทั้งได้ปรับแก้เป็นระยะ ๆ จนกระทั่งได้รับความเห็นชอบ

(7) การนำเสนอร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ต่อคณะรัฐมนตรี

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้นำร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2566 รับทราบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าวต่อไป

Uthmaniyah

03

บทที่ 3

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการระดับชาติ ว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

เป้าหมาย “รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจมีความตระหนักและดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบและเคารพสิทธิมนุษยชน”

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อคุ้มครองประชาชนและชุมชนไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลมาจากการประกอบธุรกิจ รวมถึงป้องกันบรรเทา หรือแก้ไขปัญหาหรือผลกระทบเชิงลบอันเกิดจากการประกอบธุรกิจ
- 2) เพื่อส่งเสริมแนวทางการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อและเคารพสิทธิมนุษยชนตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน โดยมุ่งหวังให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

สาระสำคัญ

แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ยังคงครอบคลุมประเด็นหลัก (Key Priority Area) 4 ด้าน เช่นเดียวกับแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 ดังนี้

- (1) แผนปฏิบัติการด้านแรงงาน
- (2) แผนปฏิบัติการด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (3) แผนปฏิบัติการด้านนักปกป้องสิทธิมนุษยชน
- (4) แผนปฏิบัติการด้านการลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ

ซึ่งเนื้อหาของแผนปฏิบัติการแต่ละด้านจะประกอบด้วยสถานการณ์ในภาพรวมและข้อท้าทาย ปัจจัยความสำเร็จ ในการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็น เป้าหมายและตัวชี้วัดภาพรวมรายด้าน และแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ซึ่งประกอบด้วย ประเด็นความเชื่อมโยงกับเสาหลักของหลักการ UNGPs โครงการ/กิจกรรม หน่วยงานรับผิดชอบ (หลัก/สนับสนุน) กรอบระยะเวลา ตัวชี้วัด และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) และหลักการ UNGPs

3.1 แผนปฏิบัติการด้านแรงงาน (Labour)

3.1.1 สถานการณ์ในภาพรวมและข้อท้าทาย

สถานการณ์ภาพรวมด้านการคุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ยังคงเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญของประเทศไทย เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ส่งผลกระทบโดยตรง

ต่อกลุ่มแรงงานทุกประเภท โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานเปราะบาง รวมทั้งกระทบต่อภาคธุรกิจเป็นวงกว้าง อย่างไรก็ตาม แม้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จะส่งผลให้เกิดข้อท้าทายในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการด้านแรงงาน แต่หลายกิจกรรมได้มีการดำเนินการแล้วเสร็จ และมีความคืบหน้า ในขณะที่หลายกิจกรรมยังคงมีข้อท้าทายในการปฏิบัติ โดยสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

การเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาระหว่างประเทศ/พัฒนาการด้านระหว่างประเทศ ประเทศไทยเป็นภาคีในอนุสัญญาหลักขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) จำนวน 6 ฉบับ จาก 8 ฉบับ โดยอีก 2 ฉบับอยู่ระหว่างการพิจารณาเพื่อให้สัตยาบัน คือ อนุสัญญา ฉบับที่ 87 ว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัว ค.ศ. 1948 (ILO C87) และอนุสัญญา ฉบับที่ 98 ว่าด้วยสิทธิในการรวมตัว และการเจรจาต่อรองร่วม ค.ศ. 1949 (ILO C98) ในกรณีอนุสัญญา ILO C98 กระทรวงแรงงานได้เสนอแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ในรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. .... อีกทั้งศึกษาความเป็นไปได้ในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับที่ 189 ว่าด้วยงานที่มีคุณค่าสำหรับคนทำงานบ้าน ค.ศ. 2011 (ILO C189) ทั้งนี้การพิจารณาให้สัตยาบันต่ออนุสัญญา ILO C87 และ ILO C98 ยังคงเป็นข้อท้าทายในการสร้างความมั่นใจด้านการคุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติ จึงให้มีการพิจารณาให้สัตยาบันและประเมินผลกระทบในมิติต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมต่อไป

นอกจากนี้ กระทรวงแรงงาน ร่วมกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสหภาพยุโรป ดำเนินโครงการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานที่ยั่งยืนในภูมิภาคเอเชีย (Responsible Supply Chains in Asia) ระหว่างปี พ.ศ. 2560-2563 และอยู่ระหว่างการศึกษาคความเหมาะสมในการใช้แนวทางดำเนินงานเพื่อส่งเสริมปฏิญญาไตรภาคีเรื่องหลักการว่าด้วยสถานประกอบการข้ามชาติและนโยบายสังคมขององค์การแรงงานระหว่างประเทศในบริบทของประเทศไทย

สำหรับพัฒนาการในทางระหว่างประเทศที่ผ่านมา ผลการดำเนินงานที่โดดเด่น คือ การที่สหภาพยุโรปได้มีมติปลดใบเหลืองเกี่ยวกับการทำประมงผิดกฎหมายแก่ประเทศไทย (Illegal, Unreported And Unregulated Fishing: IUU) สะท้อนการดำเนินการแก้ไขปัญหาและต่อต้านการทำประมงผิดกฎหมาย รวมถึงการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์และแรงงานที่ไม่ได้จดทะเบียนในภาคอุตสาหกรรมประมงจนเป็นผลสำเร็จ

การทบทวนกฎหมาย/กฎ/ระเบียบ รวมทั้งมาตรฐานด้านแรงงานภายในประเทศ แบ่งเป็นประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

ค่าจ้าง กระทรวงแรงงาน ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวให้มีประสิทธิภาพ โดยที่ผ่านมาได้มีการออกนโยบายต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิแรงงานอย่างต่อเนื่อง โดยในประเด็นเรื่องค่าจ้าง ได้มีการประชุมเพื่อทบทวนและพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับ ประกอบกับบริบทสภาพแวดล้อมและค่าครองชีพ ในปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อท้าทายในส่วนของ การควบคุมนายจ้างและสถานประกอบการทุกแห่งให้จ่ายค่าจ้างตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมาย ปัญหาค่าจ้างไม่เป็นธรรม การถูกหักเงินเดือนเมื่อลาคลอด ไม่ได้รับค่าจ้างและ/หรือค่าล่วงเวลาเต็มจำนวน และระดับเงินเดือนที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ

ประกันสังคม สำนักงานประกันสังคม ได้เสนอแก้ไขพระราชกฤษฎีกากำหนดคุณสมบัติของบุคคล ซึ่งอาจสมัครเป็นผู้ประกันตน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 โดยขยายอายุบุคคลที่สมัครเป็นผู้ประกันตนเป็น 65 ปี และเสนอปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยปัจจุบันได้ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างการนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำคำชี้แจง และยกร่างกฎหมาย นอกจากนี้ สำนักงานประกันสังคม ยังได้พัฒนาและปรับปรุงสิทธิประโยชน์ ของผู้ประกันตน ได้แก่ การเพิ่มค่าบริการทางการแพทย์ กรณีเข้ารับการรักษาตัวในสถานพยาบาล การเพิ่มค่าทำศพ และการเพิ่มรายการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค กรณีวัคซีนไข้หวัดใหญ่สำหรับผู้ประกันตน ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ยังคงมีข้อท้าทาย เช่น ความยากลำบากในการเข้าถึง สิทธิประโยชน์ประกันสังคมในกรณีที่นายจ้างละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และแม้ว่ามาตรา 40 ของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้น ลูกจ้างอาจสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตน ตามของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้โดยไม่ต้องพียงนายจ้าง แต่ผู้ได้รับสิทธิภายใต้มาตราดังกล่าวต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น อีกทั้งรูปแบบการคุ้มครองก็ครอบคลุม สิทธิประโยชน์น้อยกว่าประกันสังคมในกรณีปกติ

ความเท่าเทียมทางเพศ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ได้เสนอพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 มาตรา 53 โดยกำหนดมาตรการ คุ้มครองความเท่าเทียมระหว่างเพศของลูกจ้างหญิงให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนในการทำงานในอัตรา ที่เท่ากับลูกจ้างชาย และห้ามมิให้นายจ้าง หัวหน้างาน ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ตรวจงานกระทำการล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อความเดือนร้อนรำคาญทางเพศต่อลูกจ้าง ในส่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์นั้น กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน รวมทั้งสร้างความเข้าใจกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รวมถึงเอกชน ในการดำเนินงานตามมาตรการอย่างถูกต้องและทั่วถึง ทั้งนี้ พระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 กำหนดให้มีการ ประเมินผลสัมฤทธิ์กฎหมายที่มีการบังคับใช้มาระยะหนึ่ง ดังนั้น ปี พ.ศ. 2564 กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ จึงร่วมกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ซึ่งขณะนี้ได้เสนอผลการประเมินดังกล่าว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทราบแล้ว และจะได้แจ้งผล การประเมินดังกล่าวให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทราบ พร้อมทั้งเผยแพร่ผ่านระบบกลางทางกฎหมายต่อไป อีกทั้ง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ โดยกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ผลักดันมาตรการสนับสนุนสตรีให้เป็นพลังสำคัญ ทางเศรษฐกิจ เพื่อคุ้มครอง และสนับสนุน รวมถึงอำนวยความสะดวกให้สตรีสามารถเข้ามามีบทบาท ทางด้านเศรษฐกิจ โดยสร้างการมีส่วนร่วมของบุรุษในการเลี้ยงดูบุตร และสร้างกลไกการพัฒนาเด็ก เพื่อลดภาระให้แก่สตรีทำงาน ซึ่งมาตรการดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2565 ทั้งนี้ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้หารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับแก้ไขระเบียบวันลาของข้าราชการหญิง ให้ลาคลอดบุตรจากเดิม 90 วัน เป็น 98 วัน และให้ข้าราชการชายลาไปช่วยเหลือภรรยาที่คลอดบุตร จากเดิมลาครั้งหนึ่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 15 วันทำการ เป็นให้ลาได้ 15 วันทำการเป็นช่วง ๆ ไม่ติดต่อกันจนครบวันลา ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการ นอกจากนี้ คณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ (กยส.) ได้มีมติ ในการประชุม ครั้งที่ 2/2564 เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2564 เห็นชอบให้นำข้อเสนอสมัชชาสตรีระดับชาติ ปี 2563 เรื่องการพัฒนากฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องในการขยายความคุ้มครองประกันสังคม สู่นักแรงงานนอกระบบ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและปรับปรุงกฎหมาย

พร้อมทั้งมอบหมายให้กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนานโยบายและกฎหมายดังกล่าว โดยคณะรัฐมนตรี ได้มีมติ เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2565 รับทราบข้อเสนอสมัชชาสตรีระดับชาติ ปี 2563 เรื่องการพัฒนากฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องในการขยายความคุ้มครองประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบ ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เสนอและมอบหมายให้กระทรวงแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาประกอบการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

การจัดตั้งสหภาพแรงงาน ข้อท้าทายที่ได้รับการสะท้อนในช่วงการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ สิทธิในการก่อตั้งสหภาพแรงงานภายใต้พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ซึ่งถึงแม้จะให้สิทธิแรงงานทุกสัญชาติสามารถเข้าร่วมสหภาพแรงงานได้ แต่สิทธิในการก่อตั้งยังครอบคลุมเฉพาะผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น ทำให้ในบางพื้นที่ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีแรงงานสัญชาติไทยจำนวนมาก ไม่สามารถจัดตั้งสหภาพได้ นอกจากนี้ กรณีแรงงาน مهاข่วงอาจไม่สามารถเข้าร่วมสหภาพแรงงานตามที่ตนเองเลือกได้ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 นั้น ผู้ที่มีสิทธิก่อตั้งหรือเป็นสมาชิกสหภาพต้องเป็นลูกจ้างของนายจ้างเดียวกัน แต่แรงงาน مهاข่วงถือเป็นลูกจ้างของนายหน้ารับเหมาข่วง จึงสร้างความยุ่งยากให้กับแรงงานรับเหมาข่วงในการเจรจาต่อรองเรื่องสภาพการทำงานกับบริษัทที่ตนทำงานอยู่

สิทธิในการนัดหยุดงาน ภาคประชาสังคม ได้มีการสะท้อนข้อห่วงกังวลในกรณีที่ถูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ และองค์การของรัฐ ไม่มีสิทธินัดหยุดงานตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2543 ในขณะที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดว่าเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ไม่ได้ให้ “การบริการที่จำเป็นอย่างยั้งยวด” นั้น มีสิทธิในการนัดหยุดงานได้

การถูกเลิกจ้างอย่างไม่เป็นธรรม ภาคประชาสังคม ได้มีการสะท้อนข้อห่วงกังวลในกรณีที่ได้รับรายงานการถูกเลิกจ้างอย่างไม่เป็นธรรม หรือการเลิกจ้างลูกจ้างที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและการดำเนินการของสหภาพแรงงานหรือนัดหยุดงานอย่างไม่เป็นธรรม เช่น การเลิกจ้างผู้นำสหภาพหรือกรรมการสหภาพ ด้วยข้ออ้างว่าเป็นการปลดพนักงานหรือลดจำนวนพนักงาน เป็นต้น

การส่งเสริมการจ้างงานและสวัสดิการแก่กลุ่มเปราะบาง มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

กลุ่มแรงงานข้ามชาติ ในการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงแรงงาน ได้ออกมติคณะรัฐมนตรีเพื่อเปิดช่องให้แรงงานที่เข้าเมืองโดยไม่ได้จดทะเบียนสามารถขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องได้ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และกฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานเกษตรกรรม พ.ศ. 2557 ซึ่งล้วนแต่ให้ความคุ้มครอง ลูกจ้างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงแรงงานข้ามชาติทุกสัญชาติ อีกทั้งที่ผ่านมาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กระทรวงสาธารณสุข ยังส่งเสริมการทำบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวให้กับผู้ใช้แรงงานและครอบครัวผู้ติดตาม รวมทั้งเปิดโอกาสให้แรงงานข้ามชาติสามารถเข้าถึงวัคซีนและการรักษาพยาบาลได้เช่นเดียวกับแรงงานไทยด้วย ทั้งนี้ ที่ผ่านมา องค์การระหว่างประเทศได้เข้ามามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติด้วย โดย IOM ได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการว่าจ้างแรงงานข้ามชาติระหว่างภาครัฐกับเอกชน เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 เพื่อเป็นช่องทางสำหรับหน่วยงานรัฐและภาคเอกชนในการร่วมกันปรึกษาหารือประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสรรหาแรงงานอย่างเป็นธรรมและมีจริยธรรม งานที่มีคุณค่า การพัฒนาทักษะสำหรับแรงงานข้ามชาติ ตลอดจนส่งเสริมการปรับปรุงพัฒนากฎหมายและนโยบาย พร้อมทั้ง

การบังคับใช้ต้องมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวคือตัวอย่างและต้นแบบของความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับเอกชนเพื่อบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนและแผนปฏิบัติการฯ นอกจากนี้ IOM ยังร่วมกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมการจัดหางาน โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) รวมถึงภาคธุรกิจจัดการฝึกอบรมให้กับภาคธุรกิจว่าด้วยการสรรหาแรงงานอย่างเป็นธรรมและมีจริยธรรม และการจ้างงานอย่างมีคุณค่าสำหรับแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ที่มีการจ้างงานแรงงานข้ามชาติจำนวนมากด้วย อย่างไรก็ตาม ยังคงมีข้อท้าทายในทางปฏิบัติในหลายประเด็น อาทิ การจัดสรรสิทธิ สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ให้กับแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติที่แตกต่างกัน การขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติ การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ การที่นายจ้างไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้กลุ่มแรงงานข้ามชาติไม่สามารถเข้าถึงสิทธิ และสวัสดิการต่าง ๆ ภายใต้กฎหมายไทยได้ รวมถึงสิทธิประโยชน์จากประกันสังคม

กลุ่มพนักงานบริการ (ทางเพศ) ปัจจุบันมีข้อเสนอจากภาคประชาสังคม ให้พิจารณาให้กลุ่มอาชีพพนักงานบริการเป็นอาชีพที่ถูกกฎหมาย โดยกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี และได้มีการจัดประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อกำหนดกรอบแนวทางในการปรับปรุงพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 รวมทั้งได้จัดทำมาตรการและแนวทางเพื่อคุ้มครองสิทธิและพัฒนาคุณภาพชีวิตพนักงานบริการ 5 มาตรการ ได้แก่

- (1) มาตรการด้านการคุ้มครองสุขภาพอนามัย
- (2) มาตรการด้านการส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- (3) มาตรการด้านการส่งเสริมการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพ
- (4) มาตรการด้านการลดการตีตราและละเมิดสิทธิมนุษยชน และ
- (5) มาตรการด้านการป้องกันผลกระทบที่เกิดจากภาวะความเสี่ยง

นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรู้ ส่งเสริม ป้องกัน รักษา และควบคุมโรค รวมไปถึงให้บริการสุขภาพอนามัยตามสิทธิหลักประกันสุขภาพของแต่ละบุคคล สำหรับบางกลุ่มที่ไม่สามารถจ่ายค่าบริการด้านสุขภาพได้ จะได้รับความช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรม อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังพบว่ามีข้อท้าทายเรื่องการเลือกปฏิบัติ การเข้าถึงสิทธิแรงงาน และการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง กล่าวคือ กลุ่มพนักงานบริการยังไม่ได้รับการยอมรับในทางกฎหมาย เข้าไม่ถึงสิทธิด้านแรงงาน รวมถึงสิทธิในกองทุนประกันสังคม ทำให้มักตกเป็นเหยื่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานกลุ่มนี้มีความจำเป็นในการเข้าถึงการดูแลสุขภาพ เช่น การดูแลโรคติดต่อในทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งควรมีความถี่ในการตรวจมากกว่าปกติทั่วไป แต่ภายใต้ระบบประกันสังคมปัจจุบัน สามารถตรวจได้ปีละครั้งเท่านั้น สำหรับกรณีแรงงานที่ติดเชื้อ HIV/AIDS มักจะประสบกับปัญหาการถูกเลือกปฏิบัติ ตั้งแต่โอกาสแรกในการสมัครงาน อาทิ การบังคับตรวจ HIV/AIDS การถูกปฏิเสธการสมัครงาน ตลอดจนมีการเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรมเพราะติดเชื้อ HIV/AIDS เป็นต้น

กลุ่มผู้ต้องขังหรือผู้พ้นโทษ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (CARE : Center for Assistance to Reintegration and Employment) เพื่อให้ผู้พ้นโทษสามารถประกอบอาชีพได้ทั้งการเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการและการมีกิจการเป็นของตนเอง มีการอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังโดยคำนึงถึงความรู้ ความต้องการ และความถนัดของผู้ต้องขัง รวมถึงความต้องการของผู้ประกอบการในแต่ละพื้นที่ สำหรับกรณีเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม ได้มีการจัดโครงการส่งเสริม/ฝึกอาชีพให้กับเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม เป็นต้น

กลุ่มคนพิการ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมให้คนพิการมีงานทำในสถานประกอบการ และผลักดันให้คนพิการทำงานในหน่วยงานภาครัฐในอัตราส่วนตามที่กฎหมายกำหนด 100 : 1 ผ่านการดำเนินมาตรการต่าง ๆ อย่างเข้มแข็ง นอกจากนี้ สำนักงานนโยบายและแผนแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้ขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในมิติด้านแรงงาน โดยส่งเสริมให้คนพิการมีอาชีพ มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ผ่านกลไกคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้านแรงงาน โดยมีการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการคนพิการด้านแรงงาน ดำเนินโครงการสนับสนุนให้คนพิการมีงานทำและประกอบอาชีพอิสระ มีช่องทางให้กู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ส่งเสริมให้สถานประกอบการรับคนพิการเข้าทำงาน ตลอดจนสนับสนุนให้สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท

กลุ่มผู้สูงอายุ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ได้พัฒนามาตรการและกลไกส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุและยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566-2580) : แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน 5 ปีแรก (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อเป็นกรอบและแนวทางปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุของประเทศอย่างต่อเนื่องจากแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2545-2565) เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ สภาพแวดล้อม การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม นอกจากนี้ กรมกิจการผู้สูงอายุ ได้มีการขับเคลื่อนมาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน 4 มิติ (เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม) โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนการขับเคลื่อนงานทุกมิติ ตามมติคณะมนตรีเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2563 ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติเรียบร้อยแล้ว ซึ่งจะเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป และขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566-2580) ซึ่งผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2565 โดยประกาศใช้ในปีกงบประมาณ พ.ศ. 2566 (วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2565) วิสัยทัศน์ คือ “ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตดี มีหลักประกันมั่นคง เป็นพลังพัฒนาสังคม” โดยสาระสำคัญประกอบด้วย 4 แผนปฏิบัติการย่อย ดังนี้

- (1) เตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ
- (2) ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- (3) ปฏิรูปและบูรณาการระบบบริหารเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ
- (4) เพิ่มศักยภาพการวิจัย การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมรองรับสังคมสูงวัย

กลุ่มแม่และเด็ก กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ส่งเสริมให้สถานประกอบการจัดจ้างศูนย์รับเลี้ยงเด็กในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง โดยได้ทำหนังสือบันทึกข้อตกลงระหว่างองค์กร (MOU) กับกระทรวงแรงงาน ส่งเสริมให้สถานประกอบการให้มาจัดจ้าง/จัดทะเบียนร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ตามระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติว่าด้วยการจัดให้มีศูนย์รับเลี้ยงเด็กในสถานประกอบการ พ.ศ. 2560 และจัดให้มีพื้นที่มุนนมแม่ในสถานประกอบการ

แรงงานรับเหมาช่วง ในเขตอุตสาหกรรมของประเทศไทย พบว่า มีแรงงานรับเหมาช่วงเป็นสัดส่วนจำนวนมากเมื่อเทียบกับจำนวนแรงงานทั้งหมด โดยข้อท้าทายที่พบ คือ ความไม่เท่าเทียมกันของค่าจ้าง และสิทธิประโยชน์ระหว่างลูกจ้างตามสัญญา กับลูกจ้างรับเหมาช่วง / รับเหมาค่าแรง รวมถึงลูกจ้างหน่วยงานของรัฐที่เป็นการจ้างเหมาบริการ เนื่องจากแรงงานกลุ่มนี้มักจะได้รับค่าจ้างรายเดือนต่ำ รวมทั้งไม่ได้รับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการเช่นเดียวกับแรงงานประจำ นอกจากนี้ แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังเป็นส่วนหนึ่งของแรงงานแบบรับเหมาช่วง สะท้อนให้เห็นว่าแรงงานกลุ่มนี้มีความเปราะบาง รวมถึงอาจมีความเสี่ยงที่นำไปสู่การละเมิดสิทธิแรงงานและถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบอื่น ๆ ได้

แรงงานข้ามชาติที่ถือบัตรผ่านแดนและได้รับอนุญาตทำงานตามกฎหมาย พบว่า มีข้อท้าทายในทางปฏิบัติเนื่องจากกฎหมายไทยอนุญาตให้แรงงานข้ามชาติสามารถข้ามชายแดนด้วยบัตรผ่านแดนเพื่อเข้ามาทำงานแบบไป-กลับ หรือทำงานตามแบบฤดูกาลได้ และด้วยบัตรผ่านแดนนี้ แรงงานข้ามชาติจะได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทยเป็นเวลา 3 เดือน ต่อการเดินทางเข้ามาแต่ละครั้ง และพำนักอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้เป็นเวลา 30 วัน ภายใน “พื้นที่ที่กำหนด” ตามแนวชายแดน โดยภายในระยะเวลา 30 วันถึง 3 เดือนนับจากวันที่เข้ามา แรงงานกลุ่มนี้ต้องกลับไปยังจุดผ่านแดนที่เดินทางเข้ามาเพื่อขอต่ออายุบัตรผ่านแดน สำหรับกรณีแรงงานข้ามชาติที่ถือบัตรผ่านแดน แต่เดินทางออกจาก “พื้นที่ที่กำหนด” จะถูกระวางโทษไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งการนำโทษอาญาไปปรับใช้ในกรณีนี้ส่งผลให้เกิดการวิพากษ์อย่างกว้างขวางถึงความไม่ได้สัดส่วนในการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว นอกจากนี้ ยังพบว่าแรงงานกลุ่มนี้มักจะไม่ได้รับค่าชดเชยเมื่อถูกเลิกจ้าง แม้ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 จะกำหนดให้นายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างที่ตนเลิกจ้าง หากลูกจ้างทำงานติดต่อกันครบ 120 วัน หรือมากกว่านั้น แต่แรงงานที่ถือบัตรผ่านแดนชั่วคราวบางคน แม้จะถูกจ้างงานในลักษณะเดียวกับแรงงานทั่วไป (จ้างงานเต็มเวลาเป็นระยะเวลานาน) แต่กลับมีรายงานว่าถูกเลิกจ้างโดยไม่ได้รับเงินชดเชย โดยเหตุที่ว่าเป็นแรงงานตามกฎหมายมักถูกนำมาใช้กล่าวอ้างโดยนายจ้าง เพื่อจะได้ไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยเมื่อเลิกจ้าง ในส่วนของสิทธิประโยชน์จากประกันสังคมนั้น พบว่า แม้ว่าสำนักงานประกันสังคมจะเปิดช่องให้แรงงานต่างด้าวที่ได้เข้ามาในราชอาณาจักรโดยมีบัตรผ่านแดนมีสิทธิขึ้นทะเบียนประกันสังคมได้ แต่ในทางปฏิบัติ แรงงานเหล่านี้มักประสบกับปัญหาความยากลำบากในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ เนื่องจากนายจ้างละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น

แรงงานนอกระบบ เป็นข้อท้าทายสำคัญอีกประการของประเทศไทย เนื่องจากมีแรงงานนอกระบบอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะผู้ประกอบการอาชีพอิสระซึ่งไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน และไม่ได้เป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม เว้นแต่จะเข้าสู่ระบบประกันสังคม ตามมาตรา 40 ซึ่งรูปแบบการคุ้มครองครอบคลุมสิทธิประโยชน์น้อยกว่าประกันสังคมในกรณีปกติ โดยการพิจารณาสถานะและการให้ความคุ้มครองแรงงานกลุ่มดังกล่าวยังรวมไปถึงบรรดาแรงงานนอกระบบ (Gig Worker) ซึ่งในช่วงแรกถูกมองว่าเป็นงานที่มีความเป็นอิสระ และมีความเป็นนายจ้างของตัวเอง แต่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยผู้ประกอบการในลักษณะเป็นงานชั่วคราว (Part-Time) ได้กลายมาเป็นงานประจำหรือเต็มเวลา (Full-Time) ทำให้เกิดปัญหาการตีความว่าคนเหล่านี้เป็นแรงงานในระบบหรือแรงงานนอกระบบ

แรงงานประเภทฝึกงาน ข้อท้าทายที่พบนั้นเกี่ยวกับการจ้างงานนักศึกษาฝึกงาน แต่ไม่ได้มีการจ่ายค่าแรง รวมถึงการไม่ได้รับสวัสดิการจากการทำงาน

ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ได้มีการพัฒนาข้อกำหนดและระเบียบเพื่อเป็นแนวทางให้ภาคธุรกิจนำไปดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง อาทิ กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานการตรวจสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง พ.ศ. 2563 กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. 2564 และประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และหลักสูตรการฝึกอบรมความปลอดภัยในการทำงานในที่อับอากาศ เป็นต้น และสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน ได้ทบทวนและปรับปรุงจำนวนสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 โดยปรับปรุงค่ารักษาพยาบาลแก่ลูกจ้างเมื่อเจ็บป่วยจนสิ้นสุดการรักษา วงเงินค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน และอัตราค่าทำศพ เป็นต้น นอกจากนี้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินการขับเคลื่อนมาตรการเชิงรุกเพื่อสำรวจเกี่ยวกับการใช้สารเคมี และการป่วยจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร และมีการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายบุคลากรด้านสาธารณสุข ในการจัดบริการสาธารณสุข และบุคลากรของสถานประกอบการ ในส่วนของภาคธุรกิจสภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย ได้ร่วมกับ IOM จัดการฝึกอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยตามมาตรฐานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ให้แก่แรงงานข้ามชาติมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 โดยมีการใช้ล่ามและสื่อในการฝึกอบรมที่จัดทำขึ้นในภาษาที่แรงงานข้ามชาติเข้าใจด้วย อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังคงมีข้อท้าทายจากการที่สถานประกอบการบางแห่งยังไม่ได้มาตรฐาน ความปลอดภัย สภาพแวดล้อมในการทำงานไม่เหมาะสม และไม่มีอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม

มาตรการให้ความช่วยเหลือแรงงานและนายจ้างที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รัฐบาลได้ให้ความคุ้มครองแรงงานทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติโดยไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงดำเนินการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เพิ่มขึ้นและการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรมระหว่างประชาชน โดยเฉพาะการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อาทิ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน การส่งเสริมการให้บริการจัดหางาน การแนะนำส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระและฝึกทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองแรงงานนอกระบบผ่านภาคประชาสังคมและอาสาสมัครแรงงาน การส่งเสริมการจ้างงานใหม่สำหรับผู้จบการศึกษาใหม่โดยภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการบรรเทาเยียวยาผ่านมาตรการทางการเงิน เช่น การเสริมสภาพคล่อง (สินเชื่อและค้ำประกันสินเชื่อ) สำหรับผู้ประกอบการ การบรรเทาภาระหนี้สิน (พักชำระหนี้) ของสถาบันการเงิน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ ยังคงพบข้อท้าทายหลายประการ ซึ่งรุนแรงขึ้นในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อาทิ กรณีที่แรงงานถูกเลิกจ้างถาวร โดยไม่ได้รับค่าชดเชยหรือสิทธิประโยชน์ หรือถูกปรับลดชั่วโมงการทำงานเป็นจำนวนมาก ทั้งแรงงานในภาคธุรกิจขนาดใหญ่ และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รายงานการเลิกจ้างพนักงานที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รวมถึงกรณีที่แรงงานข้ามชาติไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเนื่องจากความไม่เข้าใจภาษา

การสร้างระบบจัดเก็บข้อมูล กระทรวงแรงงาน โดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้จัดทำฐานข้อมูลกลางด้านแรงงานเพื่อตอบสนองปัญหาข้อจำกัดด้านอัตราค่าจ้างของแรงงานและสัดส่วนของพนักงานตรวจแรงงาน รวมทั้งเป็นฐานข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแก้ไขปัญหาอื่น ๆ เกี่ยวกับแรงงานด้วย

การจัดอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่แรงงาน กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้ดำเนินการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานแรงงานไทย และความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน รวมทั้งได้ดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองสิทธิแรงงานต่างด้าวผ่านการสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายคุ้มครองแรงงานต่างด้าวอย่างยั่งยืนจากกิจกรรมต่าง ๆ สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน ได้จัดอบรมสถานประกอบกิจการโดยนำแนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดีมาขับเคลื่อน สำนักงานประกันสังคม ได้ดำเนินโครงการให้ความรู้ด้านการประกันสังคมแก่แรงงานทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายประกันสังคมและกฎหมายเงินทดแทน กรมการจัดหางาน ได้ดำเนินกิจกรรมอบรมคนหางานก่อนเดินทางไปต่างประเทศ พร้อมทั้งช่วยเหลือแรงงานที่เดินทางไปทำงานยังต่างประเทศ สำหรับความรู้ความเข้าใจในประเด็นสิทธิมนุษยชนนั้น กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคมด้านแรงงาน ดำเนินโครงการอบรมให้ความรู้แก่แรงงาน รวมถึงแรงงานข้ามชาติอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมความรู้พื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน ตลอดจนช่องทางการเข้าถึงบริการและความช่วยเหลือทางกฎหมายของรัฐ อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมยังคงพบข้อท้าทายในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่แรงงานอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานต่างด้าว รวมทั้งข้อจำกัดในแง่ของบุคลากร เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานตรวจแรงงาน

การคุ้มครองและแรงงานบังคับ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ดำเนินการตรวจสอบสถานที่เสี่ยงว่าจะมีแรงงานภาคบังคับ โดยรวมถึงในสถานประกอบการและเรือประมงอยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของกระทรวงแรงงานได้ดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยงที่มีการจ้างงานแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งได้จัดทำเอกสารประกอบการอบรม เผยแพร่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ โดยเผยแพร่ 3 ภาษา (ลาว กัมพูชา และเมียนมา) ทั้งนี้ เหยื่อจากการค้ามนุษย์จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย การเยียวยาความเสียหาย และการคุ้มครองพยานจากกระทรวงยุติธรรมด้วย

การดำเนินการของภาคธุรกิจ ภาคธุรกิจขนาดใหญ่มีความพยายามในการนำหลักการหรือแนวปฏิบัติระหว่างประเทศมาปรับใช้กับองค์กรของตนเอง มีการประกาศนโยบายด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนขององค์กรโดยกำหนดเป็นสาระสำคัญในหลักการกำกับดูแลกิจการ และจรรยาบรรณทางธุรกิจภายใต้ต้นนโยบายตามมาตรฐานสากล โดยที่ผ่านมามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายภาคธุรกิจในการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและสิทธิแรงงานแก่ภาคธุรกิจอย่างต่อเนื่อง อาทิ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ออกหนังสือเวียนภายในถึงบริษัทที่ออกหลักทรัพย์และผู้ประกอบธุรกิจในตลาดทุนเพื่อแนะนำแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับหลักการ UNGPs การปรับใช้ Human Rights Due Diligence (HRDD) เพื่อให้บริษัทมีความเข้าใจต่อเรื่องสิทธิมนุษยชน และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ร่วมกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme) และสมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กแห่งประเทศไทย (Global Compact Network Thailand) จัดการประชุม/อบรม/สัมมนาเพื่อให้ความรู้ด้านสิทธิแรงงานแก่ภาคธุรกิจเป็นประจำอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี รวมถึงผลิตสื่อหลากหลายรูปแบบเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม ข้อท้าทายที่พบในทางปฏิบัติของภาคธุรกิจ คือ ข้อจำกัดด้านความรู้เรื่องสิทธิแรงงานของของภาคธุรกิจ โดยในบางกรณียังมีผู้ประกอบการเก็บพาสปอร์ตของแรงงานไว้เพื่อเป็นหลักประกันป้องกันไม่ให้แรงงานย้ายหนี โดยไม่ทราบว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมักเผชิญปัญหาอุปสรรคด้านความไม่เข้าใจ ไม่สามารถเชื่อมโยงการประกอบการให้เข้ากับมิติสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ

ทำให้ไม่เห็นความสำคัญของการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน และไม่ได้ถูกผลักดันให้เป็นประเด็นเร่งด่วน โดยเฉพาะเมื่อผู้ประกอบการได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

การช่วยเหลือเยียวยา ปัจจุบันมีช่องทางการร้องทุกข์และขอรับความช่วยเหลือสำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านแรงงานอยู่ภายใต้การดูแลหลายหน่วยงาน อาทิ ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงแรงงาน (1506) และกระทรวงยุติธรรม (1111 กด 77 หรือ Application Justice Care) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมทั้งเครือข่ายภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านแรงงานหรือช่องทางการร้องเรียนผ่าน <http://doe.go.th/helpme> ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถยื่นเรื่องร้องเรียนได้จำนวน 6 ภาษา (ภาษาไทย อังกฤษ เมียนมา ลาว กัมพูชา และเวียดนาม) โดยไม่จำเป็นต้องระบุตัวตนเป็นต้น สำหรับในส่วนของสำนักงานศาลยุติธรรม ได้มีความพยายามผลักดันกระบวนการไกล่เกลี่ยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยประธานศาลฎีกาได้มีนโยบายให้นำการไกล่เกลี่ยมาใช้ในส่วนของคดีแรงงานด้วย รวมทั้งกระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่แรงงานข้ามชาติอย่างเท่าเทียมกับแรงงานไทย โดยล่าสุด ได้ผลักดันให้คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา มีมติเห็นชอบแนวทางการพิจารณาเยียวยาคนต่างด้าวที่ตกเป็นผู้เสียหายในประเทศไทยทุกกรณีให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเข้ามาในประเทศไทยโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ตลอดจนได้สนับสนุนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภายใต้พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ที่ผ่านมากลกระทรวงแรงงาน ได้ร่วมกับ IOM จัดทำคู่มือ “วิธีไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแรงงานภายใต้กฎหมายแรงงานไทย” เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจของภาคธุรกิจเกี่ยวกับการเข้าถึงช่องทางการไกล่เกลี่ยของรัฐ โดยมีการเปิดตัวคู่มือดังกล่าวร่วมกับกระทรวงที่เกี่ยวข้องแก่ภาคธุรกิจในประเทศไทยและองค์การภาคีเครือข่าย อย่างไรก็ตาม ในประเด็นนี้ ยังมีข้อท้าทายในบางกรณีที่แรงงานไม่ตระหนักถึงการมีอยู่ของกลไกร้องทุกข์ กระบวนการค่อนข้างซับซ้อน การขาดความเชื่อมั่นว่าข้อร้องเรียนจะได้รับการแก้ไข และความกลัวที่จะถูกตอบโต้เอาผิด ฯลฯ

ความท้าทายในอนาคตของภาคแรงงาน พบข้อท้าทายที่สำคัญที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตและควรมีการกำหนดแผนปฏิบัติการฯ อาทิ การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อแรงงานและการเข้าถึงสิทธิด้านแรงงาน โดยเฉพาะความเสี่ยงของแรงงานภาคการเกษตรที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในอนาคต ซึ่งจะต้องมีการศึกษาประเมินความเสี่ยงและผลกระทบต่อคุ้มครองสิทธิและการเข้าถึงสิทธิด้านแรงงานต่อไป การที่เทคโนโลยีวิทยาการที่จะเข้ามาแทนที่แรงงาน ซึ่งจะต้องส่งเสริมศักยภาพแรงงานอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อให้แรงงานสามารถปรับตัว มีความเชี่ยวชาญ และช่องทางในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคตได้ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุหรือสังคมผู้สูงวัย (Aging Society) ที่จะส่งผลทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานหรือค่าแรงสูงขึ้น ทำให้เริ่มมีการแก้ไขปัญหาโดยการใช้เครื่องมือเครื่องจักรหรือนำเทคโนโลยีเข้ามาทดแทนแรงงานคนหรือการนำเข้าแรงงานต่างด้าวมากขึ้น

3.1.2 ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน

จากข้อท้าทายต่าง ๆ พบว่า ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในบริบทแรงงาน จำเป็นต้องพิจารณาเรื่องดังต่อไปนี้

1. การทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐในภาคส่วนต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการบูรณาการเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการฯ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เน้นการบังคับใช้กฎหมายที่ส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างการรับรู้ถึงช่องทางการร้องเรียนช่วยเหลือ และการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ
2. การสร้างความตระหนักรู้และองค์ความรู้เกี่ยวกับประเด็นด้านสิทธิและสวัสดิการแรงงานให้แก่ผู้ประกอบการและภาคธุรกิจเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเคารพสิทธิดังกล่าวในวงกว้างอย่างเข้มแข็งมากขึ้น
3. การส่งเสริมการทำงานร่วมกับภาคประชาสังคมและกลุ่ม / องค์กรที่ดำเนินการช่วยเหลือและสนับสนุนแรงงานในพื้นที่ต่าง ๆ ในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา เพื่อให้กลุ่ม / องค์กรเหล่านี้สามารถเข้ามาสะท้อนข้อเท็จจริงและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง
4. การส่งเสริมและสร้างความเข้าใจเพื่อลดอคติและการตีตราต่อแรงงานบางกลุ่ม เช่น แรงงานข้ามชาติ พนักงานบริการ แรงงานที่ติดเชื้อ HIV เป็นต้น

3.1.3 ข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็น

จากการรับฟังความคิดเห็นและหารือร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ พบว่า มีข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านแรงงาน ดังนี้

1. ดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ ฯ ระยะที่ 1 ที่ยังไม่เสร็จสิ้นโดยเร่งด่วนหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับที่ควบคุมได้
2. พิจารณาให้การสนับสนุนภาคธุรกิจ โดยเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นพิเศษ เพื่อให้กลุ่มธุรกิจเหล่านี้สามารถกลับมาประกอบธุรกิจได้ ซึ่งจะเป็นโยบายต่อแรงงานในกลุ่มธุรกิจเหล่านี้ด้วย
3. พิจารณาสับสนุนทรัพยากรและงบประมาณแก่หน่วยบริการภาครัฐที่มีหน้าที่ดูแลแรงงาน เพื่อให้ดูแลแรงงานได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น
4. กำหนดแนวทางการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิแรงงาน
5. เพิ่มช่องทางและแนวทางแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิแรงงาน อาทิ การสรรหาแรงงานที่ไม่มีจริยธรรม การถูกเลิกจ้างโดยไม่ได้รับค่าชดเชยหรือสิทธิประโยชน์ การถูกเลิกจ้างอย่างไม่เป็นธรรม เช่น การเลิกจ้างเมื่อตั้งครรภ์ การถูกหักเงินเดือนเมื่อลาคลอด การกำหนดวันหยุดและวันลาที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย การที่สถานประกอบการไม่ได้มาตรฐานความปลอดภัยและไม่มีอุปกรณ์ความปลอดภัยที่เหมาะสม การไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าล่วงเวลาเต็มจำนวน การไม่สามารถเข้าถึงสิทธิในการรักษาพยาบาลและสิทธิตามประกันสังคม เป็นต้น
6. พิจารณาให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 87 ว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคม และการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัว ค.ศ. 1948 และอนุสัญญาฉบับที่ 98 ว่าด้วยสิทธิในการรวมตัว และการเจรจาต่อรองร่วม ค.ศ. 1949 และปรับแก้กฎหมายภายในให้สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานระหว่างประเทศดังกล่าว
7. พิจารณาทบทวนกฎหมาย นโยบาย และแนวปฏิบัติเพื่อประกันการคุ้มครองแรงงานนอกระบบแรงงานรับเหมาช่วง กลุ่มพนักงานบริการ แรงงานที่มีเชื้อ HIV และแรงงานกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ

เพื่อให้ได้รับความคุ้มครอง และสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ได้เหมือนกับแรงงานในระบบ โดยดำเนินการผ่านขั้นตอนและกระบวนการที่ง่าย ไม่ยุ่งยาก มีประสิทธิภาพ และไม่เลือกปฏิบัติ

8. ปรับปรุงกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติให้ดำเนินการด้วยความรวดเร็ว ไม่ยุ่งยาก เข้าถึงได้ง่าย
9. สนับสนุนทรัพยากรและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กฎหมาย และสิทธิแรงงาน รวมถึงช่องทางการร้องทุกข์ การขอรับคำปรึกษา และการขอรับความช่วยเหลือแก่แรงงาน รวมถึงแรงงานข้ามชาติ และแรงงานข้ามชาติที่ถือบัตรผ่านแดนและได้รับอนุญาตทำงานตามกฎหมายให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น
10. พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายแรงงานสัมพันธ์เพื่อขจัดอุปสรรคปัญหาการคุ้มครองแรงงานที่มีใช้สัญชาติไทย และแรงงานกลุ่มอื่น ๆ ในการจัดตั้งสหภาพ และเปิดช่องให้แรงงานเหมาะสมสามารถเข้าร่วมสหภาพที่มีอยู่แล้วในบริษัทที่ตนปฏิบัติงานได้เพื่อให้สามารถเจรจาต่อรองเรื่องสภาพการทำงานกับบริษัทดังกล่าวได้
11. พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายประกันสังคมเพื่อประกันว่าแรงงานข้ามชาติและแรงงานอื่น ๆ จะสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ของประกันสังคมได้โดยง่าย ทันทีที่ ไม่ยุ่งยาก และไม่เลือกปฏิบัติ
12. พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ไม่ได้ให้ “การบริการที่จำเป็นอย่างยั่งยืน” มีสิทธินัดหยุดงานได้
13. พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเงินทดแทนเพื่อขจัดอุปสรรคปัญหาเงื่อนไขในการยื่นเรื่องรวมทั้งพัฒนาระบบบริการให้คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่แรงงานข้ามชาติในการเตรียมข้อมูล และยื่นข้อร้องเรียน
14. ศึกษาความเสี่ยงและมาตรการการคุ้มครองแรงงานและส่งเสริมศักยภาพแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานภาคการเกษตรที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในอนาคต ตลอดจนกรณีเทคโนโลยีวิทยาการที่จะเข้ามาแทนที่แรงงาน เพื่อให้แรงงานสามารถปรับตัว มีทักษะ มีความเชี่ยวชาญ และมีช่องทางอื่นในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคตได้
15. ขยายพื้นที่เป้าหมายในการจัดอบรมให้ความรู้กับภาคธุรกิจและแรงงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ประเด็นด้านแรงงาน สิทธิแรงงาน รวมทั้งช่องทางการเข้าถึงสิทธิ การเยียวยา และการคุ้มครองแรงงานทุกประเภทอย่างเท่าเทียมตามกฎหมาย
16. เตรียมความพร้อมรับมือกับสังคมผู้สูงอายุ ผ่านการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการส่งเสริมการทำงานของแรงงานผู้สูงอายุ สร้างงานสร้างอาชีพแก่ผู้สูงอายุที่ต้องการจะทำงานในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมที่เหมาะสมกับช่วงวัย สภาพ และประสบการณ์ของตน ตลอดจนจัดเตรียมสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ รวมทั้งออกแบบแผนการสำหรับเตรียมความพร้อมหลังวัยเกษียณอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดมาตรการจูงใจแก่ภาคธุรกิจในการจ้างงานผู้สูงอายุมากขึ้น
17. สนับสนุนการคุ้มครองแรงงานในทุกมิติ โดยรวมถึงการส่งเสริมสถาบันครอบครัวของแรงงาน ให้มีความเข้มแข็ง เพราะถือเป็นรากฐานการดูแลแรงงานตั้งแต่ต้นทาง
18. ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจยึดหลักการเคารพและรักษาความลับของผู้ที่ถูกล่วงละเมิด คุกคาม หรือกระทำความรุนแรงในที่ทำงาน ในกรณีมีการร้องเรียนต่อกลไกร้องเรียนภายในหน่วยงาน
19. ส่งเสริมสร้างความเข้าใจ การลดอคติ และการตีตราต่อแรงงานบางอาชีพ เช่น แรงงานข้ามชาติ

พนักงานบริการ แรงงานที่ติดเชื้อ HIV และพิจารณามาตรการให้ความคุ้มครองแรงงานเหล่านี้จากการถูกเลือกปฏิบัติ รวมถึงพิจารณาปรับคำนิยามบางคำให้มีความเหมาะสม เช่น คำว่า “แรงงานไร้ฝีมือ”

20. ส่งเสริมการจ้างงานแรงงานกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะคนพิการ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการ

21. สนับสนุนช่วยเหลือ และผลักดันการดำเนินการของภาคธุรกิจให้คุ้มครองแรงงานมากขึ้น

3.1.4 เป้าหมาย และตัวชี้วัดภาพรวมรายด้าน

เป้าหมายที่ 1 ทุกภาคส่วนมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการแรงงานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด : มีโครงการ / กิจกรรม / ช่องทางให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิการแรงงานตามกฎหมายให้แก่แรงงาน และสถานประกอบการเพิ่มขึ้นทุกปี

เป้าหมายที่ 2 ประเทศไทยมีนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิแรงงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด : มีการศึกษา / พิจารณา / จัดทำ / ปรับปรุง นโยบาย กฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิแรงงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ 3 ประเทศไทยมีมาตรการ กลไก หรือกระบวนการประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายด้านแรงงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้อย่างรวดเร็ว และลดปัญหาการละเมิดสิทธิแรงงาน

ตัวชี้วัด : 1. มีมาตรการ กลไก หรือกระบวนการประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ/เอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของแรงงาน

2. แรงงานที่มาร้องเรียนกับกลไกภาครัฐได้รับการคุ้มครอง ได้รับการชดเชยในสัดส่วนที่มากขึ้น

3.1.5 แผนปฏิบัติการและตัวชี้วัด

หน้าที่ของภาครัฐ (Duty of State)

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
1	การเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญา ระหว่างประเทศ				1.1 ดำเนินการพิจารณาเข้าเป็นภาคี อนุสัญญา ILO C87, C98 และ C189*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	มีการประชุม เพื่อพิจารณา ทำที่ของไทย ต่อการเข้าเป็นภาคี อนุสัญญา ILO C87, C98 และ C189	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 5

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.2 จัดทำแนวทางการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมปฎิญาไตรภาคี เรื่องหลักการว่าด้วย สถาบันประกอบการข้ามชาติ และนโยบายสังคม (MNE Declaration) ที่มีความสอดคล้องกับบริบท ของประเทศไทย*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	มีการจัดทำแนวทาง การดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมปฎิญา ไตรภาคี	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติด้าน การสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 5	
2	การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ นโยบาย และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง			2.1 ทบทวนกฎหมาย กฎระเบียบ นโยบาย และมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิแรงงาน การจัดสวัสดิการสังคม การจ่าย ค่าจ้างขั้นต่ำที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ และการจัดการทางอย่างเป็นธรรม ให้สอดคล้องกับหลักการ สิทธิมนุษยชนอยู่เสมอ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- มีการทบทวน ปรับปรุง / แก้ไข กฎหมาย กฎ ระเบียบ นโยบาย และมาตรการ ในประเด็น ที่เกี่ยวข้อง	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				2.2 ทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาปรับปรุง หรือ พัฒนา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงาน ระหว่างประเทศ อาทิ อนุสัญญา องค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 138 ว่าด้วยอายุขั้นต่ำ ค.ศ. 1973 อนุสัญญาองค์การแรงงาน ระหว่างประเทศฉบับที่ 182 ว่าด้วย ห้ามและการค้าแรงงานโดยทันที เพื่อจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของ การใช้แรงงานเด็ก ค.ศ. 1999 พิธีสารปี ค.ศ. 2014 ส่วนเสริม อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 29 ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. 1930 หลักการทั่วไป และแนวปฏิบัติเพื่อการจัดการ ที่เป็นธรรมขององค์การแรงงานระหว่าง ประเทศ (ILO General Principles and Operational Guidelines on Fair Recruitment)*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2562-2565	- มีการทบทวน / ปรับปรุง / แก้ไข กฎหมาย กฎระเบียบ นโยบาย และมาตรการ ในประเด็น ที่เกี่ยวข้อง	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง โอกาสและความเสมอภาค ทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				2.3 ทบทวนกฎหมาย กฎระเบียบ นโยบาย และมาตรฐานการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ แรงงานกลุ่มเปราะบาง อาทิ แรงงาน สูงอายุ แรงงานข้ามชาติ แรงงานข้ามชาติที่ถือบัตรผ่านแดน และได้รับอนุญาตทำงานตามกฎหมาย แรงงานเหมาะสม แรงงานนอกระบบ พนักงานบริการ แรงงานประเภท ดีกินงาน แรงงานที่มีเชื้อ HIV/AIDS รวมถึงแรงงานที่เป็นผู้เสียหายจาก การค้ามนุษย์และการบังคับใช้แรงงาน ฯลฯ ให้มีความเป็นธรรม สามารถ เข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ได้ สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และมาตรฐานระดับภูมิภาค อาทิ ฉันทามติอาเซียนว่าด้วยการคุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิแรงงานข้ามชาติ (ASEAN Consensus on the Protection and Promotion of the Rights of Migrant Workers)	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- มีการทบทวน / ปรับปรุง / แก้ไข กฎหมาย กฎระเบียบ นโยบาย และมาตรการ ใหม่ประเด็น ที่เกี่ยวข้อง	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง โอกาสและความเสมอภาค ทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				2.4 ผลักดันการเสนอร่างพระราชบัญญัติ และร่างพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ ในรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. .... ที่สอดคล้องกับ กฎหมายและมาตรฐานสิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศ	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- มีการผลักดัน ร่างพระราชบัญญัติ แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ... และ ร่างพระราชบัญญัติ แรงงานสัมพันธ์ ในรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. .... เข้าสู่กระบวนการ พิจารณากฎหมาย ตามลำดับ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				<p>2.5 พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ประกอบกันสังคมเพื่อประกันว่า</p> <p>(1) เงินให้สิทธิประโยชน์ของ ผู้ประกอบการปรับปรุงอยู่เสมอ และครอบคลุมสิทธิประโยชน์ ตามมาตราฐานสากล</p> <p>(2) การมีส่วนร่วมของไตรภาคี ในการบริหารจัดการ กองทุนประกันสังคม</p> <p>(3) การเข้าถึงกองทุนฯ ของแรงงาน ทุกประเภทเป็นไปได้ง่าย ทั่วถึงที่ ไม่ยุ่งยาก ไม่เลือกปฏิบัติ และเท่าเทียม โดยเฉพาะแรงงาน นอกระบบและแรงงานข้ามชาติ ในทุกภาคส่วน</p> <p>(4) การให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้าง ที่เกษียณอายุ</p> <p>(5) ความสอดคล้องกับหลักการ ของ ILO และ</p> <p>(6) จัดอุปสรรคด้านการดำเนินงาน และการปฏิบัติต่อการเข้าถึงกองทุน อาทิ การเรียกเก็บค่าใช้จ่ายล่วงหน้า</p>	<p>หน่วยงานหลัก</p> <p>- กระทรวงแรงงาน</p>	2566-2570	<p>- มีการทบทวน / ปรับปรุง / แก้ไข กฎหมาย กฎระเบียบ นโยบาย และมาตรการ ใหม่ประเด็น ที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์</p> <p>- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม</p> <p>- แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9</p> <p>- SDGs เป้าหมายที่ 8</p> <p>- UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7</p>	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs		โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2 3					
				2.6 พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย เงินทดแทนเพื่อให้ทันสมัย โปร่งใส เป็นธรรม และสอดคล้องกับหลักการ ระหว่างประเทศ โดยรวมไปถึงพิจารณา แก้ไขปัญหาที่เกิดจากเงื่อนไขเวลา ในการยื่นเรื่อง*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- มีการทบทวน/ ปรับปรุง/แก้ไข กฎหมาย กฎระเบียบ นโยบาย และมาตรการ ในประเด็น ที่เกี่ยวข้อง	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง โอกาสและความเสมอภาค ทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7
				2.7 พิจารณาแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกักกักดูแลรัฐกิจสถานบันเทิง ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยมุ่งคุ้มครอง และพัฒนาคุณภาพชีวิตพนักงานบริการ เป็นสำคัญ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (กรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว) หน่วยงานสนับสนุน - สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ	2566-2570	- มีการประชุม และศึกษาเพื่อทบทวน พระราชบัญญัติ ป้องกันและ ปราบปรามการค้า ประเวณี พ.ศ. 2539 และหารือกับธุรกิจ สถานบันเทิง และพนักงานบริการ - มีมาตรการกำกับ ดูแลธุรกิจสถาน บันเทิงให้ปฏิบัติ ตามกฎหมาย	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากร มนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง โอกาสและความเสมอภาค ทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				2.8 จัดให้มีการปรึกษาหารือ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงประสานงานกับประเทศต้นทาง เพื่อพัฒนากฎหมาย และนโยบาย ว่าด้วยการจัดการแรงงานข้ามชาติ	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- มีการหารือกับ ผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงประเทศ ต้นทาง เพื่อพัฒนา กฎหมาย และนโยบายว่าด้วย การจัดการแรงงาน ข้ามชาติ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	
3	พัฒนาระบบบริหารจัดการ แรงงาน			พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางด้านแรงงาน และระบบค้นหาข้อมูลด้านแรงงาน เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ ด้านแรงงาน และรองรับการทำงาน เชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงาน*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- มีการพัฒนาระบบ ฐานข้อมูลแรงงาน และระบบค้นหา ข้อมูลด้านแรงงาน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
4	การจัดทำงาน และการขึ้นทะเบียนแรงงาน				<p>หน่วยงานหลัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน/ กรมการจัดหางาน) 	2566-2570	<ul style="list-style-type: none"> - มีการตรวจสอบ บริษัทจัดหางาน ให้คนหางานทำงาน ในประเทศ - มีการพัฒนา มาตรการที่ให้ ประชาชนสามารถ ตรวจสอบทะเบียน ผู้รับอนุญาต จัดหางาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7 	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				4.2 พัฒนามาตรการการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้แรงงานข้ามชาติที่ขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย รวมทั้งพัฒนาการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติที่รวดเร็ว ต่อเนื่อง ไม่ยุ่งยาก เข้าถึงได้ง่าย โดยรวมกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการลดอุปสรรคนโยบายการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติภายใต้การบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 เทียบกับหลักการทั่วไป และแนวปฏิบัติเพื่อการจัดการงานที่เป็นธรรม (General principles and operational guidelines for fair recruitment and definition of recruitment fee and related costs) ตลอดจนบทบาทนกรอบระยะเวลาในการขึ้นทะเบียนการกระจายอำนาจระบบการขึ้นทะเบียนและสื่อสารประชาสัมพันธ์กับนายจ้างและแรงงานข้ามชาติในภาษาที่เข้าใจ และสนับสนุนให้แรงงานมาทำงานตาม MOU	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- มีมาตรการกระตุ้นให้แรงงานไปขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย - มีการปรับปรุงกระบวนการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติ - มีการสนับสนุนให้แรงงานมาทำงานตาม MOU	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุล และการพัฒนาระบบการบริหาร จัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
5	การคุ้มครองแรงงาน			5.1 จัดการฝึกอบรม ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับช่องทาง การร้องทุกข์ การขอรับคำปรึกษา การขอรับความช่วยเหลือ สิทธิและหน้าที่ ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ความเท่าเทียมระหว่างเพศ การป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ และกลไกภายใต้กฎหมาย ในประเทศไทย กฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงหลักการ UNGPs และเผยแพร่ คู่มือสำหรับผู้จ้าง และการเคารพ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม คู่มือสำหรับผู้จ้าง และกรณีศึกษา คู่มือสำหรับภาคธุรกิจ: วิธีการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทแรงงานภายใต้กฎหมาย แรงงานไทย และองค์ความรู้เบื้องต้น ด้านการสรรหา จัดจ้างแรงงานข้ามชาติ อย่างเป็นธรรมและมีจริยธรรม แก่ผู้ประกอบการและแรงงาน ทั้งแรงงานไทย และแรงงานข้ามชาติ รวมถึงเผยแพร่คู่มือความรู้ดังกล่าว ในภาษาที่แรงงานสามารถเข้าใจได้ง่าย ในวงกว้าง*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กองทุนยุติธรรม/ กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ/ กรมสอบสวนคดี พิเศษ) - กระทรวงแรงงาน หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (กรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว)	2566-2570	- จำนวนการฝึกอบรม/ จำนวนแรงงาน ที่ได้รับการอบรม - จำนวนหรือช่องทาง สื่อประชาสัมพันธ์ ที่มีการเผยแพร่ - การประเมินความรู้ ความเข้าใจ หลังเข้ารับ การฝึกอบรม	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายเหตุที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 10 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				5.2 ให้ความช่วยเหลือกลุ่มแรงงาน รวมถึงแรงงานข้ามชาติ ที่ถูกเลิกจ้าง โดยทบทวนมาตรการรองรับ เยียวยา และบรรเทาความเดือดร้อน อย่างมีประสิทธิภาพ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- จำนวนแรงงาน รวมถึงแรงงาน ข้ามชาติที่ได้รับ ความช่วยเหลือ - มีแผนงานมาตรการ รองรับเพื่อช่วยเหลือ แรงงาน รวมถึง แรงงานข้ามชาติ ที่ถูกเลิกจ้าง	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	
				5.3 ศึกษาสถานการณ์ปัจจุบัน โครงสร้าง ค่าจ้าง และพัฒนาโลก มาตรการ หรือนโยบายเพื่อปรับค่าแรง ให้เป็นธรรม เหมาะสม และสอดคล้องกับค่าครองชีพทุกปี*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- มีการศึกษา และผลักดัน เพื่อปรับค่าจ้าง ให้เป็นธรรม และเหมาะสมกับ สถานการณ์ และค่าครองชีพ ในปัจจุบัน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				<p>5.4 ตรวจสอบ มาตรการ ไปอนุญาติ ประกอบกิจการ สัญญาจ้างแรงงาน สภาพการทำงาน และใบอนุญาต ทำงาน (กรณีแรงงานต่างด้าว) ในสถานบริการ และสถานประกอบการ เพื่อประกันว่ากฎหมาย กฎกระทรวงระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน การจ้างงาน การป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์และแรงงานบังคับ ตลอดจนการบริหารจัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย ชีวอนามัย และสุขภาพแวดล้อม ในการทำงาน ถูกบังคับใช้ อย่างเต็มประสิทธิภาพ รวมทั้งพิจารณา นำมาตรการหรือกฎหมายแรงงาน ที่ใช้กับภาคการประมงมาประยุกต์ใช้ ในการดำเนินการดูแลสภาพแรงงาน ในภาคอุตสาหกรรมอื่น เช่น ภาคการเกษตรและการก่อสร้าง ที่มีการจ้างแรงงานข้ามชาติทำงาน เป็นจำนวนมาก เป็นต้น*</p>	<p>หน่วยงานหลัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงแรงงาน - กระทรวง อุตสาหกรรม (กรมโรงงาน อุตสาหกรรม) <p>หน่วยงานสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (กรมปศุสัตว์) - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ - สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ 	2566-2570	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนการตรวจสอบ นายจ้าง / สถานประกอบการ ที่จ้างแรงงานต่างด้าว และจำนวน การตรวจสอบ การทำงานของ คนต่างด้าว - ทุกอุตสาหกรรม รวมทั้งภาคการเกษตร ภาคก่อสร้าง และภาคประมง - มีการพัฒนา มาตรการตรวจตรา สถานประกอบการ ให้ดำเนินการตาม กฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครอง แรงงาน การจ้างงาน ความปลอดภัย ชีวอนามัย และสุขภาพแวดล้อม ในการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 4, 8, 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7 	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				5.5 ให้บริการด้านสุขภาพแก่แรงงาน รวมถึงแรงงานข้ามชาติ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการป้องกัน และควบคุมโรค การส่งเสริมสุขภาพ การรักษายาบาล การตรวจสุขภาพจิต และการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมไปถึง การพัฒนากระบวนการสุขภาพ ที่เป็นมิตรแก่แรงงานข้ามชาติ และผู้ติดตามแรงงานข้ามชาติ ตลอดจนขับเคลื่อนศูนย์สุขภาพดี วัยทำงาน (Wellness Center) ทั้งในหน่วยบริการสาธารณสุข และสถานประกอบการ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน - กระทรวงสาธารณสุข	2566-2570	- จำนวนแรงงาน รวมถึงแรงงาน ข้ามชาติ ที่ได้รับ บริการทางการแพทย์ - มีกลไกในการให้บริการ สาธารณสุขให้กับ แรงงานต่างด้าว - จำนวนโรงพยาบาล และสถานประกอบการ ที่ดำเนินการ ศูนย์สุขภาพดี วัยทำงาน (Wellness Center) เป็นไปตามเกณฑ์ ที่กรมควบคุมโรค กำหนด	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 4 - SDGs เป้าหมายที่ 3, 8, 10 - UNGPs ข้อที่ 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				5.6 อบรมคนทำงานก่อนเดินทางไปทำงาน ต่างประเทศโดยมีการให้ความรู้ เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย ของประเทศที่จะไปทำงาน และกลไก ในการคุ้มครองสิทธิของแรงงาน ในประเทศปลายทาง ตลอดจน ให้ความคุ้มครองแรงงานไทย ที่ประสบปัญหาในต่างประเทศ ผ่านกลไกต่าง ๆ และการให้คำแนะนำ ในการดูแลรักษาสุขภาพแก่แรงงานไทย ในต่างประเทศ* รวมถึงให้ความรู้ ในลักษณะเดียวกันแก่แรงงานข้ามชาติ ที่เข้าทำงานตามระบบ MOU	หน่วยงานหลัก - กระทรวง การต่างประเทศ - กระทรวงแรงงาน - กระทรวงสาธารณสุข	2566-2570	- จำนวนคนทำงาน ได้รับการอบรม ให้ความรู้ก่อน เดินทางไปทำงาน ต่างประเทศ - มีกลไกติดต่อ/ ประสานงาน/ ให้ความช่วยเหลือ กับแรงงานไทย ในต่างประเทศ - โครงการ/กิจกรรม ให้คำแนะนำ และข้อมูล ในการดูแลสุขภาพ แก่แรงงานไทย - จำนวนแรงงาน ข้ามชาติที่ได้รับ ความรู้หลังจาก เข้ามาทำงาน ตามระบบ MOU	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายเหตุที่ 4 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 17 - UNGPs ข้อที่ 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDG / UNGPs
		1	2	3					
6	การจัดการเลือกปฏิบัติ การล่วงละเมิด และการเข้าไม่ถึง สิทธิประโยชน์ทางแรงงาน อย่างเท่าเทียม				6.1 พัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูล/ รวบรวมสถิติการละเมิดสิทธิแรงงาน รวมถึงแรงงานข้ามชาติ และแรงงาน กลุ่มเปราะบางต่าง ๆ และการเข้าถึง สิทธิประโยชน์อย่างเท่าเทียม ในภาคธุรกิจ เพื่ออำนวยความสะดวก ในการวิเคราะห์ในเชิงนโยบาย	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- มีการพัฒนาระบบ การจัดเก็บข้อมูล/ รวบรวมสถิติ การละเมิด สิทธิแรงงาน - จำนวนข้อมูล สถิติ รายงานประจำปี	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุล และการพัฒนาระบบการบริหาร จัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 8 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 10 - UNGPs ข้อที่ 3, 4, 5, 7

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				6.2 กำหนดมาตรการคุ้มครองสิทธิแรงงาน กลุ่มเปราะบางต่าง ๆ ที่อาจถูกเลือกปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชน ได้แก่ แรงงานสตรี กลุ่มชาติพันธุ์ คนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ผู้ลี้ภัย ประชากรข้ามชาติ แรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะภาคเกษตร ประมง ลูกจ้างตามฤดูกาล ลูกจ้าง ทำงานบ้านผู้ที่มีความหลากหลาย ทางเพศ กลุ่มผู้ติดเชื้อ HIV/AIDS ผู้สูงอายุ ผู้เคยถูกคุมขัง / กำลังถูกคุมขัง โดยใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น การส่งเสริม การจ้างงานแรงงานเหล่านี้ การจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ แก่สาธารณชนเพื่อลดอคติ และการตีตราต่อแรงงานกลุ่มเปราะบาง ดังกล่าว และการนำแนวทางปฏิบัติ แห่งชาติว่าด้วยการป้องกัน และบริหารจัดการด้านเอดส์ ในสถานที่ทำงานไปปรับใช้ เป็นต้น*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (กรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว) - กระทรวงแรงงาน - กระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์) - สำนักงาน สภาพความมั่นคง แห่งชาติ หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงสาธารณสุข	2566-2570	- มีการพัฒนา มาตรการคุ้มครอง แรงงานกลุ่ม เปราะบาง - จำนวนหรือ ช่องทางสื่อ / ประชาสัมพันธ์ เพื่อสนับสนุน ความเท่าเทียม - จำนวนกิจกรรม สร้างความตระหนัก รู้แก่สาธารณชน - จำนวนสาธารณชน ที่เข้าถึงองค์ความรู้ เกี่ยวกับกลุ่ม เปราะบาง	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับ สมดุลและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 8, 9 - SDGs เป้าหมายที่ 5, 8, 10 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				6.3 ส่งเสริมอาชีพ และการจ้างงาน คนพิการในสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐ รวมถึงพัฒนา ประสิทธิภาพของกองทุนส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (กรมส่งเสริม และพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ) - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- จำนวนคนพิการที่ได้ รับการพัฒนาศักยภาพ และส่งเสริมอาชีพ คนพิการ - จำนวนคนพิการ ที่เข้าถึงการให้บริการ คุ้มครองกองทุน - ส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ - จำนวนสถานประกอบการ ที่ทั่วประเทศที่ปฏิบัติ ตามกฎหมายตาม มาตรา 33, 34, 35 แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 - จำนวนคนพิการ ที่ได้รับการส่งเสริม การมีงานทำ ในหน่วยงานของรัฐ - คนพิการที่ได้รับบริการ มีงานทำ มีอาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมายเหตุที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 5, 8, 10 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				6.4 เผยแพร่องค์ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศ ความเสมอภาคทางเพศ รวมถึง การป้องกันการค้ามนุษย์ทางเพศ ในที่ทำงาน และการใช้ความรุนแรง ในที่ทำงาน* รวมถึงมาตรฐานข้อปฏิบัติ ทางธุรกิจว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติ ต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศ ในภาคเอกชนของสหประชาชาติ (UN Standards of Conduct for Business: Tackling Discrimination against LGBTI People)	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (กรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว) - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงแรงงาน - กระทรวงศึกษาธิการ	2566-2570	- จำนวนช่องทาง / สื่อ / ประชาสัมพันธ์ ความรู้อื่นๆ เกี่ยวกับความเท่าเทียม ระหว่างเพศ - ความเสมอภาค ทางเพศ รวมถึง การป้องกัน การค้ามนุษย์ และการใช้ความรุนแรง ในที่ทำงาน - จำนวนผู้เข้ารับ การอบรม - จำนวนผู้ประกอบการ ที่เข้าร่วม มาตรฐานแรงงาน ไทยและได้รับการ ส่งเสริมเพื่อให้มี การแสดงเจตจำนง ทำคำประกาศ และนโยบายเรื่อง การป้องกัน การค้ามนุษย์ ทางเพศ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 12 - SDGs เป้าหมายที่ 5, 10, 12 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
7	การดูแลบุตร / เด็กของแรงงานข้ามชาติ				<p>หน่วยงานหลัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (กรมกิจการเด็ก และเยาวชน) - กระทรวงศึกษาธิการ <p>หน่วยงานสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงแรงงาน 	2566-2570	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนเด็กติดตาม แรงงานที่สามารถ เข้าถึงการศึกษา ขั้นพื้นฐาน - จำนวนสถาน ประกอบการที่ได้รับ การส่งเสริมให้ จัดสวัสดิการ นอกเหนือจากที่ กฎหมายกำหนด (แห่ง / คน) - จำนวนสถาน ประกอบกิจการ - ที่จดทะเบียน หรือจัดแจ้งการจัดตั้ง ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก ในสถานประกอบ กิจการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 4, 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7 	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
8	แรงงานแห่งอนาคต			8.1 จัดอบรมเพิ่มความรู้อะไรและทักษะ แก่แรงงานซึ่งรวมถึงแรงงานข้ามชาติ ในการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีวิทยาการ เพื่อเพิ่มมูลค่าแรงงาน และความสามารถในการแข่งขัน	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- โครงการ / กิจกรรม เพื่อเสริมสร้าง ความรู้ และพัฒนา ศักยภาพ และ ทักษะแรงงาน - จำนวนการอบรม และผู้รับการอบรม	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดที่ 5, 9 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	
				8.2 ศึกษาความเสี่ยงและมาตรการ การคุ้มครอง ตลอดจนส่งเสริมศักยภาพ แรงงาน รวมถึงแรงงานข้ามชาติ ที่อาจจะได้รับผลกระทบ จากสิ่งที่ไม่คาดคิดขึ้นได้ในอนาคต อาทิ การแพร่ระบาดของโรคต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การใช้เทคโนโลยีวิทยาการ แทนแรงงานคน สถานการณ์ ความขัดแย้งระหว่างประเทศ	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- ผลการศึกษา ความเสี่ยง และมาตรการ การคุ้มครอง แรงงานและส่งเสริม ศักยภาพแรงงาน ที่อาจจะได้รับ ผลกระทบ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดที่ 11 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDG / UNGPs
		1	2	3					
				8.3 ศึกษาและเสนอมาตรการ เตรียมความพร้อมรับมือกับสังคม ผู้สูงอายุ ได้แก่ การนำเทคโนโลยีมาช่วย ในการส่งเสริมการทำงานของแรงงาน ผู้สูงอายุ สร้างงานสร้างอาชีพ แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการจะทำงาน ในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมที่เหมาะสม กับช่วงวัย และกำหนดมาตรการจูงใจ แก่ภาคธุรกิจในการจ้างงานผู้สูงอายุ มากขึ้น รวมถึงการส่งเสริม และเผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการ เกี่ยวกับกระบวนการทางธุรกิจ ที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติทางธุรกิจ กับผู้สูงอายุ (Business Guidance on the Older Persons)*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (กรมกิจการผู้สูงอายุ)	2566-2570	- ผลการศึกษา มาตรการเตรียม ความพร้อมรับมือ กับผู้สูงอายุ - โครงการ / กิจกรรม เพื่อประชาชนสัมพันธ์ และเผยแพร่ ความรู้ให้แก่ สถานประกอบการ เกี่ยวกับกระบวนการ ทางธุรกิจ ที่สอดคล้องกับ แนวปฏิบัติ ทางธุรกิจ กับผู้สูงอายุ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 8, 9, 12 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDG / UNGPs
		1	2	3					
				8.4 การพัฒนาศักยภาพเด็ก และเยาวชนเพื่อให้มีความรู้พื้นฐาน เรื่องการดำเนินธุรกิจ ที่มีความรับผิดชอบ และเคารพสิทธิมนุษยชน รวมถึงการดำเนินงานเพื่อพัฒนาทักษะ อาชีพและส่งเสริมการมีงานทำ ให้แก่เยาวชน รวมถึงเยาวชน กลุ่ม NEETs ซึ่งไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การทำงาน หรือการฝึกอบรม (Not in Education, Employment or Training : NEET)	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ/ กรมพินิจ และคุ้มครองเด็ก และเยาวชน) - กระทรวงแรงงาน หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงศึกษาธิการ - สำนักงาน สภาพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	2566-2570	- จำนวนโครงการ / กิจกรรมที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับการดำเนิน ธุรกิจที่มีความ รับผิดชอบต่อและ เคารพสิทธิมนุษยชน แก่เด็กและเยาวชน - จำนวนโครงการ / กิจกรรมที่พัฒนา ทักษะอาชีพ และส่งเสริม การมีงานทำ ให้แก่เยาวชน รวมถึงเยาวชน กลุ่ม NEETs	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9, 12 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
9	การสนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขจัดปัญหาสิทธิที่ดินแรงงาน			9.1 จัดช่องทางทางการแลกเปลี่ยนข้อมูล และปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงาน ที่มีภารกิจด้านการคุ้มครองสิทธิแรงงาน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นประจำ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ด้านแรงงานอย่างบูรณาการ และเป็นระบบ	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- จำนวนการหารือ / แผนการดำเนินงาน เชิงบูรณาการ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	
				9.2 กำหนดมาตรการส่งเสริมวิสาหกิจ เพื่อสังคม (Social Enterprise : SE) และกิจการเพื่อสังคมขององค์กร ภาคประชาสังคม (Civil Society Organization : CSO) รวมถึง การส่งเสริมและสนับสนุนให้เข้าถึง แหล่งทุนหรือทรัพยากร การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ การสร้างแรงจูงใจ และสิทธิประโยชน์ การพัฒนาเครือข่าย และจัดทำฐานข้อมูลวิสาหกิจเพื่อสังคม และกิจการเพื่อสังคมขององค์กร ภาคประชาสังคม	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงมหาดไทย	2566-2570	- จำนวนมาตรการ ส่งเสริมวิสาหกิจ เพื่อสังคม และ กิจการเพื่อสังคม ขององค์กร ภาคประชาสังคม - วิสาหกิจเพื่อสังคม และกิจการเพื่อ สังคมขององค์กร ภาคประชาสังคม ที่ได้รับการส่งเสริม และสนับสนุน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 9, 12 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
10	การส่งเสริมการดำเนินงาน ของภาคธุรกิจ			10.1 อบรมให้สร้างความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมให้สถานประกอบการ นำแนวปฏิบัติที่ดี (Good Labour Practice : GLP) และแนวทางแรงงานข้ามชาติ (Migrant Worker Guidelines) มาใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน	2566-2570	- จำนวนนายจ้าง / ผู้ประกอบการ ที่ได้รับการอบรม / ส่งเสริม GLP หรือแนวทาง แรงงานข้ามชาติ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 12 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	
				10.2 อบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมให้ภาคธุรกิจจัดทำรายงาน การตรวจสอบสิทธิมนุษยชน อย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence : HRDD) เพื่อให้เกิดการคุ้มครองแรงงาน ในระบบห่วงโซ่อุปทาน	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) - สำนักงาน คณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ - สำนักงานส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม	2566-2570	- จำนวนนายจ้าง / ผู้ประกอบการ ที่ได้รับ HRDD - จำนวนสถาน ประกอบการที่ได้รับ การส่งเสริม และทำ รายงาน HRDD - มีการจัดอบรม เพื่อส่งเสริมให้ ภาคธุรกิจ จัดทำรายงาน HRDD	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 7, 12 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				10.3 ให้การสนับสนุนช่วยเหลือภาคธุรกิจ และแรงงานในภาคธุรกิจ โดยเฉพาะ กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ที่ได้รับผลกระทบ ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการคลัง - กระทรวงพาณิชย์ - สำนักงานส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม	2566-2570	- มาตรการช่วยเหลือ กลุ่มวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม ที่ได้รับผลกระทบ ของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 7 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	
				10.4 ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจขนาดใหญ่ และธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ที่ใช้แรงงานข้ามชาติเป็นกำลังหลัก ในการผลิต จัดทำรายงานการประเมินผล ด้านสิทธิมนุษยชนของธุรกิจ (Human Rights Due Diligence) เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกัน การแสวงหาประโยชน์จากแรงงาน โดยมิชอบ ทั้งนี้ รายงานดังกล่าว ต้องเปิดเผยต่อสาธารณะเพื่อสร้าง ความรู้และถ่ายทอดการสอบทาน อีกทั้งยังเป็นการให้ความสำคัญต่อเรื่อง ความโปร่งใส (transparency) และการตรวจสอบย้อนกลับ (traceability) ตามหลักบรรษัทภิบาล*	หน่วยงานหลัก - สำนักงาน คณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์	2566-2570	- การจัดอบรม และมีหนังสือเวียน เพื่อสร้างความ ตระหนักรู้ เรื่อง HRDD ให้แก่บริษัท ที่มีหลักทรัพย์ จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 12 - UNGPs ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
11	การร้องเรียน / ร้องทุกข์			11.1 เพิ่มประสิทธิภาพและปรับปรุงระบบ ร้องทุกข์ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพ เจ้าหน้าที่เพื่อรับเรื่องร้องทุกข์ ที่มีประสิทธิภาพ มีการเก็บข้อมูล ที่เป็นความลับตามกฎหมายคุ้มครอง ข้อมูลของประเทศไทย มีการประชาสัมพันธ์ ช่องทางร้องเรียนที่หลากหลาย สามารถเข้าถึงและร้องเรียนได้ ในหลายภาษา สะดวกรวดเร็ว สามารถติดตามผลการร้องเรียนได้ โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย อาทิ สายด่วน เว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน บนโทรศัพท์มือถือ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (กรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว) - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) - กระทรวงแรงงาน - กระทรวงสาธารณสุข - สำนักงานอัยการ สูงสุด	2566-2570	- ระดับความสำเร็จ ของการยุติ ข้อร้องเรียน/ ร้องทุกข์ - จำนวนช่องทาง/ ระบบการรับ ข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ ที่สามารถติดตาม และตรวจสอบ สถานะการจัดการ ข้อร้องเรียน/ ร้องทุกข์ได้ - การประเมิน ความพึงพอใจ ผู้ใช้งานช่องทาง/ ระบบ - โครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพ เจ้าหน้าที่ในการรับ และจัดการ เรื่องร้องเรียน/ ร้องทุกข์	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 11 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				11.2 จัดให้ผู้แจ้งเบาะแสการทุจริต ด้านการจัดทำงาน และการละเมิด สิทธิแรงงานสามารถเข้าสู่กระบวนการ คุ้มครองพยานได้*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ/ กรมสอบสวนคดีพิเศษ) - สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ	2566-2570	พยานที่เข้าสู่ มาตรการคุ้มครอง พยาน มีความปลอดภัย ร้อยละ 100	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	
12	การอำนวยความสะดวก			พัฒนาโลกการรับข้อพิพาท ที่เอื้ออำนวย/ส่งเสริมสิทธิ และความคุ้มครองแรงงาน รวมถึง แรงงานข้ามชาติ รวมถึงการเพิ่มจำนวน และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทแรงงาน และผู้ประสานงานด้านภาษา เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับแรงงาน ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)	2566-2570	- มีกลไกการรับ ข้อพิพาทที่เอื้อ อำนวยต่อแรงงาน - จำนวนการจัดอบรม/ พัฒนาศักยภาพ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ในการแก้ไขปัญหา ข้อพิพาทแรงงาน - จำนวนเจ้าหน้าที่ ล่าม และผู้ประสาน ด้านภาษาที่เพิ่มขึ้น	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDG / UNGPs
		1	2	3					
13	การชดเชย / เยียวยา			13.1 พัฒนากลไกเยียวยาทั้งจากภาครัฐ และภาคเอกชนในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น ให้ทันสมัย โปร่งใส เป็นธรรม และสอดคล้องกับหลักการ สิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ความต้องการของประชาชน และชุมชนที่ได้รับผลกระทบ รวมถึงกลไกภายใต้พระราชบัญญัติ เงินทดแทน พ.ศ. 2537 และกองทุน สงเคราะห์ลูกจ้างตามที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 รวมทั้งพัฒนาระบบ บริการให้คำปรึกษา และการให้ความช่วยเหลือเยียวยา แก่แรงงานข้ามชาติ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงแรงงาน หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)	2566-2570	- มีการพัฒนากลไก เยียวยาต่าง ๆ ภายใต้กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง - จำนวนแรงงาน ผู้ได้รับผลกระทบ ที่เข้าถึงการช่วย เหลือและเยียวยา	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 9, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				13.2 ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง กองทุนช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม จากการถูกเลือกปฏิบัติ หรือล่วงละเมิดในสถานที่ทำงาน*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการพัฒนา ความมั่นคง ของมนุษย์ (กรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว)	2566-2570	- ผลการศึกษา ความเป็นไปได้ ในการจัดตั้งกองทุน ช่วยเหลือเหยื่ออาชญา กรรม - ผู้เสียหายจาก การถูกเลือกปฏิบัติ หรือล่วงละเมิด ในสถานที่ทำงาน - จำนวนผู้เสียหาย ที่คณะกรรมการ วทพ. วินิจฉัย และมีความประสงค์ ขอรับการเยียวยา	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 9 - SDGs เป้าหมายที่ 5, 8 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

* กิจกรรมนี้เป็นหนึ่งในกิจกรรมจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรกที่ต้องดำเนินการต่อ หรือถูกตัดแปลงปรับเปลี่ยนมาจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรก หลังจากมีการดำเนินการสำเร็จไปแล้ว หรือสำเร็จไปบางส่วนแล้ว

ความรับผิดชอบของภาคธุรกิจ (Corporate Responsibility)

1. การปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน มาตรฐานแรงงาน และหลักการสิทธิมนุษยชน

- 1.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ต้องทบทวนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์กรตน จัดให้มีคำประกาศ / คำแถลงนโยบายด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนขององค์กร รวมถึงส่งเสริมทำความเข้าใจและสนับสนุน การแก้ไขกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำประกาศ / คำแถลงนโยบาย ของบริษัทย่อย บริษัทในเครือ รวมทั้ง ห่วงโซ่อุปทาน เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิแรงงานที่สอดคล้องกับหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศ รวมถึงหลักการ UNGPs*
- 1.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ต้องส่งเสริมความรู้ ตลอดจนเผยแพร่กฎหมาย มาตรการ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และหลักการสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ และระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแรงงาน มาตรฐานแรงงาน และความคุ้มครองแรงงานให้บุคลากรในสังกัด โดยรวมถึงบุคลากรในบริษัทย่อย บริษัทในเครือ รวมทั้งห่วงโซ่อุปทานสามารถเข้าถึงได้*
- 1.3 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายกฎ ระเบียบ ด้านแรงงาน ที่ได้รับการคุ้มครองไว้ ทั้งในกฎหมายภายในประเทศและระหว่างประเทศอย่างเคร่งครัด รวมทั้งสนับสนุนให้บริษัทย่อย บริษัทในเครือ รวมทั้งห่วงโซ่อุปทาน เคารพหลักการดังกล่าวเช่นเดียวกัน ในที่นี้ รวมถึงการไม่บังคับ ให้แรงงานทำงานล่วงเวลา การไม่เลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม การประกันสิทธิในสุขภาพให้กับแรงงาน ในหน่วยงาน การจัดการสวัสดิการให้ตามกฎหมาย ฯลฯ*

2. สิทธิและสวัสดิการแรงงาน

- 2.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจที่ใช้แรงงานข้ามชาติ ควรจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการสรรหาแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามหลักการ “นายจ้างจ่าย” (employer pay principle)*
- 2.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรกำหนดมาตรการรับรอง หรือประกันสิทธิและสวัสดิการให้กับแรงงาน ในหน่วยงาน เช่น การดูแลสุขภาพ การหยุด การลา การเจรจาต่อรอง เป็นต้น
- 2.3 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรจัดให้มีสวัสดิการให้กับครัวของแรงงาน เช่น สถานที่ดูแลเด็กเล็ก ในที่ทำงาน*

3. การจัดการเลือกปฏิบัติในสถานที่ทำงาน

- 3.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรกำหนดมาตรการ/นโยบายเพื่อแสดงเจตจำนงในการสนับสนุนโอกาส ที่เท่าเทียม โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน การรับเข้าทำงาน การจ่ายค่าชดเชย การเลิกจ้าง การเลื่อนตำแหน่ง รวมถึงจัดเงื่อนไขใด ๆ ที่สร้างผลกระทบทางลบต่อลูกจ้างและผู้สมัครงาน ตามความเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นเหตุทางเพศ การติดเชื้อ HIV/AIDS ความพิการ อายุ ชาติพันธุ์ ฯลฯ*
- 3.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรเพิ่มการจ้างงานสตรี กลุ่มชาติพันธุ์ คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้พันโทฯ ฯลฯ ตามความเหมาะสม รวมทั้งกำหนดให้สถานประกอบการมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ให้กับกลุ่มบุคคลดังกล่าว*
- 3.3 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรกำหนดมาตรการ/นโยบายองค์กรในการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศ และการใช้ความรุนแรงในสถานที่ทำงาน โดยพิจารณานำมาตรฐานข้อปฏิบัติทางธุรกิจว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในภาคเอกชนของสหประชาชาติ (UN Standards of Conduct for Business : Tackling Discrimination against LGBTI People) มาปรับใช้ในองค์กร*

- 3.4 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ นำแนวปฏิบัติที่ดีทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศไปปรับใช้ เช่น แนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดี (Good Labour Practice : GLP) ไปใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจ และจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนโดยรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) ทั้งนี้ ในกรณีของภาคธุรกิจขนาดใหญ่ ควรจัดการประเมินทั้งภายในองค์กรและแรงงานในห่วงโซ่อุปทาน เพื่อป้องปรามการแสวงหาประโยชน์จากแรงงานโดยมิชอบ*

4. กลไกการร้องเรียน และเยียวยา

- 4.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรจัดให้มีช่องทางการร้องเรียน / กลไกร้องทุกข์ภายในหน่วยงาน (Operational Grievance Mechanisms: OGM) มีการเก็บข้อมูลที่เป็นความลับ มีการเปิดให้ร้องเรียน ได้หลายช่องทาง ซึ่งจะต้องเป็นช่องทางที่เข้าถึงได้โดยสะดวก รวดเร็ว สามารถติดตามผลการร้องเรียนได้ เช่น มีระบบร้องเรียนบนเว็บไซต์ ระบบร้องเรียนผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ ฯลฯ
- 4.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรพิจารณาระงับเหตุข้อพิพาทกับแรงงานโดยการเจรจา โดยต้องเปิดโอกาส ให้แรงงานเข้ามามีส่วนร่วมในการเจรจาต่อรอง*
- 4.3 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรให้ความร่วมมือกับภาครัฐ องค์กรระหว่างประเทศ และกลไกอิสระอื่น ๆ ในกรณีที่มีการตรวจตราการปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน มาตรฐานแรงงาน และหลักการสิทธิมนุษยชน*
- 4.4 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรมีมาตรการเยียวยาความเสียหายให้กับแรงงาน กรณีที่แรงงานถูกละเมิด สิทธิมนุษยชน (รวมถึงมาตรการ / กลไกเพื่อรองรับและแก้ปัญหาการเลิกจ้าง) ทั้งนี้ การเยียวยา ควรครอบคลุมถึงความเสียหายทางร่างกายและจิตใจ*

3.2 แผนปฏิบัติการด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2.1 สถานการณ์ในภาพรวมและข้อท้าทาย

ในช่วงการบังคับใช้แผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2565) ภาครัฐและภาคธุรกิจ ได้พยายาม ขับเคลื่อนกิจกรรมที่ถูกระบุในแผนปฏิบัติการฯ หลายกิจกรรม มีการผลักดันกฎหมายและนโยบายต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนแผนการปฏิบัติการด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อท้าทายหลายประการที่ยังต้องร่วมกันดำเนินการโดยอาศัยการบูรณาการความร่วมมือ จากทุกภาคส่วน ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้กิจกรรมบางส่วนไม่บรรลุผลตามแผนปฏิบัติการฯ จึงจำเป็นต้องดำเนินการต่อเนื่องในแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

การพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ นโยบาย และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกออกเป็นกฎหมายต่าง ๆ ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. .... สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินโครงการศึกษาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและประชาชน โดยมีประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย การยกร่าง พระราชบัญญัติฉบับใหม่ทั้งฉบับ การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และมีการเผยแพร่สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของการประเมิน

* กิจกรรมนี้เป็นหนึ่งในกิจกรรมจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรกที่ต้องดำเนินการต่อ หรือถูกตัดแปลงปรับเปลี่ยนมาจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรก หลังจากมีการดำเนินการสำเร็จไปแล้ว หรือสำเร็จไปบางส่วนแล้ว

ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมายผ่านระบบกลางทางกฎหมาย ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตามขั้นตอนวิธีการของทบปฎิบัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562

ร่างที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับ ธนาคารที่ดิน โดยสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ได้ทำการศึกษาแนวทางการจัดตั้ง ธนาคารที่ดินหรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในลักษณะทำนองเดียวกันกับธนาคารที่ดิน และเสนอ ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเพื่อที่จะดำเนินการให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินที่เป็นธรรม และยั่งยืน และมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม

ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ระหว่างการเร่งรัดการออกกฎหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อเป็นเครื่องมือยกระดับการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ ปัจจุบัน ร่างกฎหมายดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แห่งชาติแล้ว และอยู่ระหว่างการขอความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา ของคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. .... สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม อยู่ระหว่างการเร่งรัดการออกร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. .... เพื่อใช้เป็น เครื่องมือ หรือกลไกรองรับการพัฒนาประเทศและเป็นกฎหมายกลางสำหรับบริหารจัดการความหลากหลาย ทางชีวภาพในภาพรวมของประเทศ ปัจจุบันร่างกฎหมายดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 และอยู่ระหว่างการตรวจร่างโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา ก่อนที่จะถูกพิจารณาโดยรัฐสภาต่อไป

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ (Pollutant Release and Transfer Register: PRTR) มีประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมที่ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 27 (พ.ศ. 2563) ดังนี้

- (1) ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง มาตรการความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดการสารเคมี ในโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2565
- (2) ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การควบคุมระบายไอสารอินทรีย์ระเหยจากการซ่อมบำรุง พ.ศ. 2565

โดยกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมต้องแจ้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสารมลพิษ หรือสารเคมีในการประกอบกิจการโรงงานให้กับกรมโรงงานอุตสาหกรรมทราบเพื่อจัดเก็บเป็นฐานข้อมูล ในลักษณะระบบทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษในโรงงานอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ายังมีข้อท้าทาย เนื่องจากการจัดทำทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษอยู่ในรูปของ กฎกระทรวง ไม่ใช่กฎหมายที่บังคับให้ต้องมีการแจ้งข้อมูลเพื่อจัดทำฐานข้อมูล นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ ได้ปรับปรุงพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 โดยบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำทำเนียบ การปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ (PRTR) ในส่วนของแหล่งกำเนิดมลพิษแหล่งอื่นที่มีใช้โรงงาน อุตสาหกรรมไว้ด้วย ปัจจุบันร่างกฎหมายดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา

แผนผังภูมินิเวศระดับภาค¹ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพหลักดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 6 พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ มีเป้าหมายเพื่อจัดวางแผนผังภูมินิเวศระดับภาคให้ครบถ้วนทุกภาคของประเทศไทย ภายในปี พ.ศ. 2580 เพื่อเป็นเครื่องมือเชิงนโยบายที่ใช้ในการกำหนดกรอบการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และผังพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม โดยที่ผ่านมาในปี พ.ศ. 2565 สำนักงานนโยบายฯ ได้ดำเนินการจัดวางแผนผังภูมินิเวศในพื้นที่ภาคเหนือแล้วเสร็จเป็นภาคแรก

การทบทวนกฎหมายอื่น ๆ หลายหน่วยงานได้ศึกษาทบทวนเพื่อยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัย หมดความจำเป็น และแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการบริการ เช่น ปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และครอบคลุมแหล่งมลพิษอื่น ๆ เช่น การบรรจุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องการจัดทำทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ (PRTR) เพิ่มลงในพระราชบัญญัติฯ เป็นต้น

การมีส่วนร่วมของประชาชน กระทรวงอุตสาหกรรม กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามที่กฎหมายกำหนดขั้นตอนไว้ ไม่ว่าจะเป็นกรณีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการประกอบกิจการทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจบโครงการ ทั้งในกรณีการขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน และขยายโรงงานโดยให้เป็นไปกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งกำหนดให้โรงงานที่จะต้องทำการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA / EHIA) ต้องดำเนินการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกรณีเหมืองแร่ และยังได้จัดทำคู่มือฉบับประชาชนตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 เพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ ลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ เปิดเผยขั้นตอนและระยะเวลาให้ประชาชนทราบ นอกจากนี้ กรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้พิจารณาจัดทำระเบียบสำหรับแนวทางการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องสำหรับโครงการหรือกิจการ หรือดำเนินการสิ่งใดที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ปัจจุบันอยู่ระหว่างหาวิธีหรือวิธีการและขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย อย่างไรก็ตาม จากการหารือร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ พบข้อท้าทายคือ ผู้แทนภาคประชาสังคมจำนวนมากยังคงแสดงความกังวลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมที่ไม่มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ ทั้งนี้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ออกคำแนะนำต่อแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งคำแนะนำดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้การรับฟังความคิดเห็นในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จะต้องใช้รูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น แต่ให้พิจารณาเลือกใช้เทคนิคหรือรูปแบบที่หลีกเลี่ยง ลดความเสี่ยง และป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้เหมาะสมกับลักษณะของประชาชนแต่ละพื้นที่ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

¹ แผนผังภูมินิเวศ เป็นเครื่องมือเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเมือง โดยการกำหนดแผนและผังความเหมาะสมของการใช้พื้นที่ตามลักษณะภูมินิเวศเชิงกายภาพเชื่อมโยงกับภูมินิเวศเชิงวัฒนธรรม รวมทั้งคำนึงถึงศักยภาพและข้อจำกัดในการใช้พื้นที่บนพื้นฐานของระบบนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของภาคีในทุกภาคส่วน

การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีประเด็นที่สำคัญ โดยจำแนกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำโครงการสำรวจการยอมรับและความเชื่อมั่นต่อระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2565 เพื่อนำไปสู่การเสนอข้อคิดเห็นและแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการดังกล่าวต่อไป โดยผลการสำรวจพบว่าอยู่ในระดับการยอมรับและเชื่อมั่นระดับมาก และมีค่าร้อยละของการยอมรับและเชื่อมั่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการเสนอแก้กฎหมายเพื่อให้สามารถเปิดเผยผู้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมบุคคลธรรมดา และผู้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนิติบุคคลที่ถูกต้อง / ส่งพักใช้ใบอนุญาต / สั่งเพิกถอนใบอนุญาตในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังมีการจัดทำประกาศข้อกำหนดคุณสมบัติการเป็นผู้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมบุคคลธรรมดา ในส่วนของการได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพด้วย โดยกฎบัญญัติในกฎกระทรวงการอนุญาตเป็นผู้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2565 สำหรับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยนั้น ได้ยกเว้นและออกข้อบังคับคณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการประกอบกิจการในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งกำหนดให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหรือหน่วยงานอนุญาตอื่นที่เกี่ยวข้อง ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อโครงการที่จะต้องทำ EHIA อย่างไรก็ตาม จากการหารือร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ พบว่า ผู้แทนภาคประชาสังคมจำนวนมากแสดงความกังวลต่อปัญหา การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่บางครั้งไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ โดยตัวอย่างประเด็นที่ถูกหยิบยก ได้แก่ ปัญหาการจัดทำรายงานหละหลวมหรือใช้ข้อมูลอันเป็นเท็จ การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างแท้จริง การขาดความโปร่งใสในขั้นตอนการดำเนินการ ความไม่เป็นกลางของผู้จัดทำ รายงานที่ถูกว่าจ้างโดยบริษัท รวมถึงข้อจำกัดด้านความสามารถของรัฐในการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามเงื่อนไขภายใต้ใบอนุญาต เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีข้อท้าทายสำคัญที่เกิดจากพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 ได้แก่ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจำกัดในการวางยุทธศาสตร์ นโยบายการออกอาชญาบัตรและประทานบัตร ความไม่ชัดเจนในการกำหนดหน้าที่ในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ปนเปื้อนที่อยู่นอกเขตเหมือง และการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ที่ขอประทานบัตร ซึ่งจำแนกตามประเภทของประทานบัตรโดยอาศัยระยะห่าง ในขณะที่ผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ นั้นมิได้จำกัดตามระยะทางข้างต้น นอกจากนี้ ยังมีผู้แทนภาคประชาสังคมมองว่าการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพโดยชุมชน (Community Health Impact Assessment Report หรือ CHIA) ซึ่งเป็นการจัดทำรายงานโดยประชาชนในพื้นที่และภาคประชาสังคมนั้น เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือสำคัญที่จะมาช่วยแก้ปัญหาข้างต้น แต่ทว่ากลไกดังกล่าวยังไม่ได้ถูกระบุไว้โดยชัดแจ้งในกฎหมาย และยังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากภาครัฐ

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เผยแพร่แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง) จัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ จัดฝึกอบรมขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง และจัดทำวีดิทัศน์เพื่อสร้างความรู้เข้าใจเกี่ยวกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ โดยในปี 2565 ได้มีการนำแนวทางการดำเนินงานในการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ไปใช้ในกรณีอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีกรณีพิพาทเกี่ยวกับการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) นั้น แม้จะได้รับ

การสนับสนุนจากหลายภาคส่วน แต่ยังมีข้อท้าทายเนื่องจากยังไม่ถูกบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งเป็นกลไกเชิงสมัครใจ ทำให้เกิดการเรียกร้องให้มีการบังคับใช้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะในโครงการขนาดใหญ่

เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) มีประเด็นสำคัญที่สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2564 ซึ่งแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อเป็นกลไกในการกำกับดูแล และขับเคลื่อนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน การบริหาร และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานในส่วนของงานผังเมืองนั้น พบว่า กรมโยธาธิการและผังเมือง อยู่ระหว่างการจัดทำผังร่างและเตรียมเอกสารร่างกฎกระทรวงมหาดไทยสำหรับผังเมืองรวมเมือง / ชุมชนในพื้นที่ SEZ ในขณะที่ผังพื้นที่เฉพาะได้มีการออกประกาศกระทรวงมหาดไทยครบทั้ง 10 จังหวัด เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยืนยันว่าการจัดหาพื้นที่พัฒนาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อให้เอกชน / การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเช่าเพื่อดำเนินโครงการ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/จังหวัดได้มีการหารือ เสร็จ และนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาจ่ายค่าชดเชยแก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่อย่างเป็นธรรมตามระเบียบที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว และยังได้ทำการสำรวจพื้นที่ SEZ ทั้ง 10 แห่ง เป็นระยะ เพื่อติดตามความก้าวหน้าการพัฒนาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรับฟังความคิดเห็น ปัญหา/ข้อจำกัด ในการพัฒนาจากภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ในชั้นการหารือร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ได้พบข้อท้าทายและปัญหาจากข้อร้องเรียน อาทิ การคัดเลือกพื้นที่พัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นทับซ้อนกับพื้นที่ที่มีผู้อยู่อาศัย การประกาศพื้นที่ SEZ ซึ่งดำเนินการผ่านกฎหมายพิเศษ โดยไม่ผ่านกระบวนการปรึกษาหารือที่เหมาะสม การขับไล่ผู้อยู่อาศัยออกจากที่ดินในหลายกรณี โดยในบางกรณีไม่มีการบอกกล่าวล่วงหน้า ตลอดจนมีการหยิบยกเรื่องการจ่ายค่าชดเชยให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบซึ่งไม่ได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยขึ้นอยู่กับผลของการเจรจา หรือทรัพยากรที่หน่วยงานในพื้นที่นั้น ๆ สามารถจัดหาได้นอกจากนั้น พื้นที่ที่ถูกกำหนดเพื่อรองรับเขต SEZ หลายพื้นที่ยังไม่มีควมคืบหน้าด้านการลงทุน ทำให้ประชาชนในพื้นที่สูญเสียพื้นที่สำหรับการเข้าทำประโยชน์

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ร่วมกับกรมโยธาธิการและผังเมือง (ยผ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดทำแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งได้ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2562 เป็นประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เรื่อง แผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2562 โดยได้ดำเนินการตามหลักวิชาการผังเมือง เพื่อเตรียมพื้นที่รองรับการพัฒนาในอนาคต โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐานควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ในระหว่างการจัดทำแผนดังกล่าว สกพอ. ร่วมกับ ยผ. นำร่างแผนผังการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกไปรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ 3 จังหวัด ทั้งในระดับจังหวัด กลุ่มอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง โดยรับฟังที่เป็นทางการจำนวน 25 ครั้ง และไม่เป็นทางการประมาณ 15 ครั้ง รวมเป็น 40 ครั้ง (ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 – เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562) เพื่อนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนผังให้มีความสมบูรณ์และถูกต้อง

และหลังจากแผนผังการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีผลบังคับใช้แล้วนั้น ก็ได้มีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดของแผนผังเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกฯ ดังกล่าวให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในระดับจังหวัด และกลุ่มอำเภอในช่วงเดือนสิงหาคม - เดือนกันยายน พ.ศ. 2563 รวมทั้งยังดำเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ โดย สกพอ. ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำแนวทาง/มาตรการกำกับเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษและ EEC ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานสูงสุดเรื่องธรรมาภิบาลและแนวปฏิบัติของบริษัท โดยมุ่งมั่นให้มีการนำหลักการ UNGPs ไปใช้ โดยให้ปรากฏอยู่ในวิธีการจัดตั้งและบริหารเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษและ EEC โดยได้กำหนดไว้ในแผนงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2566 อย่างไรก็ตาม ในประเด็นนี้ ภาคประชาสังคมได้มีการหยิบยกประเด็นเรื่องการกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินในผังเมืองว่าไม่เป็นไปตามศักยภาพและบทบาทของพื้นที่อย่างแท้จริง โดยมีการขยายตัวของเขตอุตสาหกรรม เขตพาณิชย์กรรม ชุมชนเมือง และชุมชนชนบท ไปในพื้นที่เขตเกษตรกรรมและเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังมีประเด็นอื่น ๆ ถูกบรรจุไว้ในรายงานผลการศึกษาเรื่องปัญหาที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการธิการประเด็นที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย

- (1) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีกระบวนการที่ไม่ครบถ้วนตามกฎหมาย และการรับฟังความคิดเห็นไม่ครอบคลุมผู้ที่อาจได้รับผลกระทบ
- (2) ผลกระทบและศักยภาพด้านทรัพยากรน้ำในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ทั้งปัญหาความไม่สมดุลระหว่างน้ำต้นทุนและปริมาณความต้องการใช้น้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำและการยกตัวของน้ำเค็ม และปัญหาการจัดการน้ำทั้งในและนอกพื้นที่
- (3) การศึกษาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ศักยภาพ ชีตจำกัดของพื้นที่ และผลกระทบจากการเวนคืนที่ยังไม่ครบถ้วนและไม่ครอบคลุมปัญหาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
- (4) การศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจการเงินและผลประโยชน์ที่จะได้รับทางเศรษฐกิจที่ยังไม่สมบูรณ์ และ
- (5) ปัญหาที่เกิดจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมขยะและกากอุตสาหกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข

การบริหารจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติได้กำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ซึ่งกำหนดเป้าหมายนโยบาย และทิศทางในการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมดินของประเทศ (พ.ศ. 2566-2580) โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายการบริหารประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน สิทธิในทรัพย์สินของประชาชน การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมุ่งบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศเพื่อรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ อนุรักษ์ที่ดินและทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน และกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการ “จัดทำแผนผังภูมิโนเวศของพื้นที่ภาคเหนือตามขอบเขตลุ่มน้ำของประเทศที่เหมาะสมต่อการใช้พื้นที่ทางภูมิโนเวศ” ในพื้นที่ ภาคเหนือ 9 จังหวัด แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2565

และในปี พ.ศ. 2566 จะดำเนินการในพื้นที่ภาคกลางเป็นภาคต่อไป ทั้งนี้ สำนักงานนโยบายฯ จะต้องดำเนินการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศให้ครบทั้ง 6 ภาคของประเทศไทยภายในปี พ.ศ. 2580 และยังสามารถดำเนินโครงการศึกษาการวิเคราะห์ผลประโยชน์ด้านการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศที่ตอบสนองการมีส่วนร่วมและมิติหญิงชาย (Inclusive, Gender-Responsive Climate Change Benefit Analysis: Iccba) รวมทั้งได้จัดทำแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ตลอดจนให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิของบุคคลและชุมชนที่ได้รับผลกระทบ โดยจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของบุคคลดังกล่าว รวมทั้งสนับสนุนบทบาทของชุมชนในการอนุรักษ์พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติ และตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ข้อท้าทายที่ปรากฏในประเด็นนี้ประกอบด้วย การร้องเรียนจากภาคประชาสังคม ว่ามีการเปลี่ยนพื้นที่เขตชุมชนชนบท และเกษตรกรรมเป็นพื้นที่เขตอุตสาหกรรมมากขึ้น รวมถึงในทางกลับกัน พบว่า มีกรณีที่ชุมชนเมืองขยายพื้นที่จนเข้าไปใกล้พื้นที่อุตสาหกรรมที่ตั้งมาก่อนหน้าทำให้ชุมชนดังกล่าวได้รับผลกระทบจากอุตสาหกรรมดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความกังวลที่เกิดจากการแก้ไขพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2562 ทำให้มาตรฐานการควบคุมโรงงานขนาดเล็กอ่อนแอลง เช่น การแก้ความหมายของคำว่า “โรงงาน” ทำให้ธุรกิจที่มีขนาดเล็กแต่อาจเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงไม่อยู่ภายใต้บังคับตามพระราชบัญญัติฯ และทำให้อำนาจในการควบคุมของกรมโรงงานอุตสาหกรรมลดลง นอกจากนี้ ในประเด็นการบริหารจัดการน้ำ มีการตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความไม่สมดุลของปริมาณน้ำระหว่างฤดูฝน มีปัญหาน้ำท่วม และฤดูแล้งขาดแคลนน้ำทั้งในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมรวมถึงปัญหาการรุกของน้ำเค็ม นอกจากนี้ยังมีการหยิบยกประเด็น PM 2.5 โดยเฉพาะปัญหาการเผาเพื่อเก็บเกี่ยวพืชผลทางการเกษตรที่จำเป็นต้องแก้ปัญหาย่างบูรณาการ รวมถึงการสนับสนุนเครื่องมืออย่างเหมาะสมแก่เกษตรกร เช่น อุตสาหกรรมอ้อย ทั้งนี้ ผู้แทนภาคประชาสังคมจำนวนหนึ่งแสดงความกังวลอย่างมากต่อข้อเสนอให้ยกเลิกการประกาศเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง และเรียกร้องให้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่โดยเร็ว รวมทั้งเสนอให้เร่งรัดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบบังคับใช้มาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดอุตสาหกรรม ปรับปรุงมาตรฐาน การปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม และเร่งรัดออกกฎหมายเฉพาะของเขตควบคุมมลพิษ รวมถึงประเด็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศที่ควรถูกบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการฯ อีกทั้งระบุถึงการแก้ปัญหาลักลอบทิ้งของเสียจากอุตสาหกรรม และชุมชนสู่สาธารณะที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปริมาณกากของเสียที่เพิ่มมากขึ้นจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม การขาดแคลนโรงงานรับกำจัดกากของเสียอันตราย และประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนและน้ำเสียชุมชนต่าง ๆ ที่จำกัด รวมถึงประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดข้อยกเว้นโรงไฟฟ้าขยะมูลฝอยที่มีกำลังผลิตตั้งแต่ 10 เมกะวัตต์ขึ้นไปไม่ต้องทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม หากไม่ใช่โรงไฟฟ้าขยะมูลฝอยที่ตั้งอยู่พื้นที่ ดังต่อไปนี้

- (1) พื้นที่ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกำหนดให้พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1 และชั้น 2
- (2) พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (3) พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมตามมติของคณะรัฐมนตรี
- (4) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ
- (5) พื้นที่ซึ่งมีระดับสารมลพิษทางอากาศสูงเกินกว่าร้อยละ 80 ของค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป

อย่างไรก็ตาม กฎหมายกำหนดให้โรงไฟฟ้าขยะมูลฝอยที่ได้รับการยกเว้นการจัดทำรายงาน EIA จะต้องดำเนินการตามประมวลหลักการปฏิบัติ (Code of Practice: CoP) ของคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน

การพัฒนาศักยภาพชุมชน กรมวิชาการเกษตร ได้ทำโครงการจัดอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย คຸ່ມครองพันธุ์พืช และแนวทางการทำงานของกองทุนคຸ່ມครองพันธุ์พืชแก่เกษตรกรในชุมชน อีกทั้งกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมภาคีเครือข่าย ในการส่งเสริมการพัฒนาคคุณภาพชีวิตราษฎรบนพื้นที่สูง โดยให้ผู้นำชุมชน และคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือซึ่งและกัน สร้างการรับรู้และเข้าใจ ในสิทธิและสวัสดิการที่พึงได้รับ เข้าใจและเคารพกฎหมาย รวมถึงการส่งเสริมรูปแบบในการจัดสวัสดิการสังคมในชุมชนที่เหมาะสมกับบุคคลและพื้นที่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน นอกจากนี้ กรมคຸ່ມครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ยังได้ดำเนินการจัดกิจกรรม ฝึกอบรมและให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชนและชุมชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐ และภาคประชาชนเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ปัญหาข้อท้าทายที่ได้มีการสะท้อนระหว่างการทำหรือ กับภาคส่วนต่าง ๆ คือ การที่อัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมของพื้นที่ถูกบดบังด้วยโครงการท่องเที่ยวต่าง ๆ ทำให้ชุมชนท้องถิ่นถูกกีดกัน และไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ รวมถึงกรณีที่ประชาชนที่อาศัยและพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ชาวเล ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยบริเวณ ทะเลอันดามันและมีวิถีชีวิตในเชิงวัฒนธรรมพึ่งพิงกับท้องทะเลมาเป็นเวลานานต้องประสบกับผลกระทบ อันเนื่องมาจากนโยบายการท่องเที่ยวทางทะเล เช่น การที่ประกาศพื้นที่อุทยานแห่งชาติเพื่ออนุรักษ์สัตว์น้ำ และส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่คนกลุ่มนี้อยู่อาศัยและดำเนินวิถีชีวิตในเชิงวัฒนธรรม ส่งผลให้ชาวเล ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งจับปลาเพื่อการดำรงชีพและประกอบอาชีพของตนได้ รวมถึงถูกบังคับให้ ต้องโยกย้ายออกจากพื้นที่ เป็นต้น

การสำรวจสิทธิของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่อนุรักษ์ มาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เป็นบทบัญญัติเพื่อบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ให้แก่บุคคลที่ได้อยู่อาศัยหรือทำกิน ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ โดยกำหนดให้มีการจัดทำเป็นโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ ให้บุคคลที่อยู่ภายใต้โครงการดังกล่าว สามารถอยู่อาศัยหรือทำกินในพื้นที่ เพื่อดำรงชีพต่อไปได้ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ อีกทั้งมาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เป็นบทบัญญัติที่กำหนดไว้เพื่อให้สอดคล้อง กับการดำเนินชีวิตตามปกติสุข โดยกลไกดังกล่าวมุ่งหมายที่จะใช้เป็นมาตรการเพื่อให้บุคคลที่อยู่อาศัย โดยรอบอุทยานแห่งชาติ สามารถดำรงชีพได้ภายใต้การควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นไป อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดนโยบายแก้ไข ปัญหาที่ดินโดยกำหนดให้ทบวงกระบวนการจัดสรรที่ดินทำกินให้ชุมชนทุกประเภทที่ดิน และรับฟัง ความเห็นต่อแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนกรณีการทับซ้อนการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยเฉพาะ พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ความขัดแย้งในระดับพื้นที่โดยสันติวิธี และสนับสนุนหลักการรับรองและคุ้มครอง “สิทธิชุมชน” ตามรัฐธรรมนูญ โดยมีมติคณะรัฐมนตรีว่าด้วยเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชน เพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับ (พระราชบัญญัติ

ป่าชุมชน พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562) รวมทั้งให้มีการศึกษาผลกระทบจากกฎหมายลำดับรองที่ออกตามพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับ ประกอบด้วย

ชื่อกฎหมาย	กฎหมายลำดับรองประกาศในราชกิจจานุเบกษา	อยู่ระหว่างดำเนินการ
พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562	19 ฉบับ	10 ฉบับ
พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562	17 ฉบับ	4 ฉบับ
พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562	26 ฉบับ	37 ฉบับ

หมายเหตุ ข้อมูล ณ วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

การพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม (BCG Model) รัฐบาลสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนบูรณาการความร่วมมือนำ BCG Model ไปใช้ ซึ่ง BCG Model นั้น เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม ที่จะพัฒนา 3 เศรษฐกิจ ไปพร้อมกัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) ที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เชื่อมโยงกับ เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่คำนึงถึงการนำวัสดุต่าง ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด และทั้ง 2 เศรษฐกิจนี้ อยู่ภายใต้เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน โดยเปลี่ยนข้อได้เปรียบที่ไทยมีจากความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมให้เป็นความสามารถในการแข่งขันด้วยนวัตกรรม เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจ BCG ที่เติบโต แข่งขันได้ในระดับโลก เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ชุมชนเข้มแข็ง มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน

การดำเนินการของภาคธุรกิจ รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ได้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติและกฎระเบียบข้อบังคับใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น มาตรฐานแนวทางการรับผิดชอบต่อสังคม ISO 26000 อีกทั้งยังมีการปรับใช้นโยบายการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) และคู่มือจรรยาบรรณทางธุรกิจ ตลอดจนการดำเนินการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA/EHIA) ตามแนวทางที่ถูกกำหนดไว้ในกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ควบคู่ไปกับการสร้างช่องทางหรือกลไกร้องเรียน โดยปกปิดข้อมูลผู้ร้องเรียน อย่างไรก็ตาม ข้อท้าทายที่ยังคงมีอยู่ ได้แก่ การขาดองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและการขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติตามหน้าที่ด้านการเคารพสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และในหมู่ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทั้งนี้ ผู้แทนภาคธุรกิจล้วนสนับสนุนให้มีการผลักดันมาตรการจูงใจให้ภาคธุรกิจเคารพสิทธิมนุษยชนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม มีผู้แทนจากภาคธุรกิจเสนอว่าการสร้างความตระหนักรู้แก่ผู้บริหารต่อประเด็นสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ฉลากสีเขียว นั้น มักไม่ได้รับการตอบสนองจากผู้บริหารเท่าที่ควร เนื่องจากต้นทุนที่สูงขึ้นทำให้ราคาสูงกว่าสินค้าอื่นในท้องตลาด

กลไกการเยียวยา สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ได้มีการดำเนินการกำกับดูแลให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่จัดตั้งกองทุน อย่างไรก็ตาม ข้อพิพาทหลักที่เกิดขึ้น

ในกระบวนการกำหนดค่าชดเชยเยียวยานี้ มาจากการที่รูปแบบการเยียวยาขึ้นอยู่กับรูปของค่าชดเชย อสังหาริมทรัพย์ และ / หรือ สงัหาริมทรัพย์ รวมถึงพืชผลและต้นไม้ หรือค่าโยกย้ายและรื้อถอนทรัพย์สิน แต่ไม่มีการชดเชยสำหรับความเสียหายในทางธุรกิจ และค่าจ้าง / รายได้ที่ผู้ได้กระทบต้องเสียไป หรือลดลงไป หรือผลกระทบต่อวิถีชีวิตที่ต้องเปลี่ยนไป ทำให้ผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม นอกจากนั้น การเยียวยาเป็นประเด็นที่ถูกพิจารณาขึ้นในภายหลัง โดยไม่ได้ถูกนำมาพิจารณาประกอบ ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนโครงการเพื่อกำหนดงบประมาณสำหรับโครงการแต่ต้น การจัดหาที่อยู่อาศัย ให้ใหม่หลายกรณีที่เป็นพื้นที่ซึ่งไม่เหมาะสำหรับการดำรงชีพดั้งเดิม อีกทั้งการขาดการทำงานในลักษณะ บูรณาการกับหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบ รวมทั้งการขาดมาตรฐานการเยียวยา ถือเป็นอีกอุปสรรค ต่อการเข้าถึงการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีการหยิบยกประเด็นปัญหาการบังคับคดี ตามคำพิพากษาที่ไม่สามารถกระทำได้อย่างราบรื่น เพราะบริษัทที่พิพาทประกาศล้มละลาย และดำเนินการชำระบัญชีไปแล้ว ส่งผลให้ท้ายที่สุดผู้ได้รับผลกระทบไม่ได้รับการเยียวยา

3.2.2 ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน

จากข้อท้าทายข้างต้น ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องพิจารณาเรื่องดังต่อไปนี้

1. การกำหนดขอบเขตอำนาจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อการกำกับดูแล รวมถึงสอดคล้องกับกิจกรรมเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าประสงค์ตามแผนปฏิบัติการฯ ได้จริง อีกทั้งต้องมีการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการดำเนินการ
2. การเร่งรัดพิจารณาเครื่องมือที่จะใช้ในการจูงใจให้ภาคธุรกิจปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ อย่างเคร่งครัด รวมถึงการพิจารณากำหนดมาตรการทั้งในเชิงสมัครใจและภาคบังคับที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ การให้ถูกลง
3. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่แผนปฏิบัติการฯ ให้กับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น ที่เป็นผู้ปฏิบัติการ และภาคธุรกิจ
4. การเสริมสร้างความตระหนักรู้ให้กับทุกภาคส่วนเกี่ยวกับหลักการทางด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. การบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการดำเนินงานเพื่อยกระดับสิทธิชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2.3 ข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็น

จากการรับฟังความคิดเห็นและหารือร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ พบว่า ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับประเด็น ด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ ฯ ระยะที่ 1 ที่ยังไม่เสร็จสิ้นโดยเร่งด่วน หลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับที่ควบคุมได้
2. สนับสนุนภาคธุรกิจ โดยเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นพิเศษ เพื่อให้กลุ่มธุรกิจเหล่านี้สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในประเด็นภายใต้กฎหมายต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบออนไลน์ และในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะกลุ่มประชากรชายขอบที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลออนไลน์ได้โดยสะดวก ให้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าวได้อย่างแท้จริง
4. กำกับดูแลการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วยความโปร่งใส เป็นไปตามกฎหมาย จรรยาบรรณ และแนวทางการปฏิบัติที่ดี โดยผู้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมต้องมีความเป็นอิสระ มีความเชี่ยวชาญ เป็นไปตามหลักวิชาการ เช่น ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องล่วงหน้า เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียมีเวลาเพียงพอในการทำความเข้าใจกับข้อเสนอด่าง ๆ และเตรียมข้อเสนอนะของตน และกรณีที่มีผู้มีส่วนได้เสียเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ควรมีการจัดทำคำแปลเป็นภาษาท้องถิ่นและมีการสื่อสารในลักษณะที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
5. ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพโดยชุมชน (Community Health Impact Assessment Report หรือ CHIA) ที่ไม่ทำให้เกิดการปฏิบัติที่ซ้ำซ้อนกับเครื่องมือการประเมินอื่นที่กำหนดโดยกฎหมาย เช่น การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นต้น
6. เพิ่มอำนาจแก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการติดตามตรวจสอบเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามข้อเสนอนะที่ได้จากการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม โดยต้องมีการจัดสรรอัตรากำลังและงบประมาณอย่างเพียงพอเพื่อการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ
7. ทบทวนกฎระเบียบต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 เพื่อเอื้อให้ภาคประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการวางยุทธศาสตร์ นโยบาย การออกอาชญาบัตรและประทานบัตรได้มากขึ้น และกำหนดให้พื้นที่ที่ต้องทำการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนสะท้อนผลกระทบที่เกิดจากกิจการอย่างแท้จริง โดยไม่จำกัดพื้นที่ตามระยะทาง
8. นำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) มาใช้ โดยอาจกำหนดให้เป็นมาตรการเชิงบังคับสำหรับโครงการใหญ่ที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง ไม่ใช่เพียงการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE: Initial Environmental Examination)
9. กำกับดูแลว่าการกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินในผังเมืองนั้น เป็นไปตามศักยภาพและบทบาทของพื้นที่อย่างแท้จริง ทั้งในบริบทของเขตเศรษฐกิจพิเศษและในพื้นที่อื่น โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของผู้มีส่วนได้เสีย
10. สนับสนุนให้มีการพิจารณาสีทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ครอบคลุมถึงมิติด้านสังคม วัฒนธรรม จิตวิญญาณ เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ดังกล่าว โดยรวมไปถึงในบริบทของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ
11. ดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเร็ว และเร่งรัดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบบังคับใช้มาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดอุตสาหกรรม ตลอดจนปรับปรุงมาตรฐานการปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม และเร่งรัดออกกฎหมายเฉพาะของเขตควบคุมมลพิษ
12. แก้ปัญหา PM 2.5 อย่างบูรณาการและเร่งด่วน รวมทั้งสนับสนุนความรู้และเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว
13. กำหนดประเด็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศในแผนปฏิบัติการฯ อย่างชัดเจน และมีตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม

14. พิจารณาทบทวนประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดให้โรงไฟฟ้า ชยะทุกชนิดและทุกขนาดต้องทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
15. ตรวจสอบกิจการคัดแยกขยะและรีไซเคิล รวมทั้งการกำจัดกากของเสียอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ส่งเสริมการคัดแยกของเสียตั้งแต่ต้นทาง และร่วมกันพัฒนาระบบเฝ้าระวัง การสืบสวนและการดำเนินคดีอย่างจริงจังกรณีที่มีการลักลอบนำเข้าและขนส่งของเสียที่กระทำผิด
16. พิจารณาจัดสรรน้ำให้กับภาคเกษตรกรรมอย่างเป็นธรรมและเพียงพอ ก่อนดำเนินการผันน้ำไปยัง พื้นที่อุตสาหกรรม รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพการชลประทานในภาคเกษตรกรรม
17. กำหนดมาตรฐานการเยียวยาสำหรับผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาต่าง ๆ โดยการชดเชย เยียวยาต้องพิจารณาถึงความเสียหายในทางธุรกิจ และค่าจ้าง / รายได้ที่เสียไปหรือลดลงไป หรือผลกระทบต่อวิถีชีวิตที่ต้องเปลี่ยนไป ในกรณีที่มีการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ ควรเป็นพื้นที่ ซึ่งเหมาะสมสำหรับการดำรงชีพเช่นเดิม และควรมีการวางแผนการเยียวยาตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน โครงการเพื่อกำหนดงบประมาณเยียวยาสำหรับโครงการแต่ต้น โดยให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถ มีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าวได้
18. ทบทวนมาตรการเยียวยาสำหรับผู้อยู่อาศัยหรือพึงพิงพื้นที่พัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นไป อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความเสียหายต่อวิถีชีวิตของผู้คนที่ถูกบังคับโยกย้าย ค่าเสียโอกาส ที่เกิดขึ้น และพิจารณาเพิกถอนหรือทบทวนพื้นที่ที่ไม่ผ่านการปรึกษาหารือที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริม การบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ ในบริบทของ EEC ควรมีการพิจารณากำหนดหลักการชดเชยเยียวยาที่เหมาะสมเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของกองทุน พัฒนา EEC ในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบทางลบจากการพัฒนาเขต EEC บนหลักการ ความเสมอภาค ความเท่าเทียม การมีส่วนร่วม และเป็นไปตามราคาตลาด
19. สนับสนุนผู้ได้รับผลกระทบให้สามารถบังคับคดีตามคำพิพากษาได้อย่างราบรื่น
20. กำหนดมาตรการ สิทธิประโยชน์ แรงจูงใจให้แก่ภาคธุรกิจในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ

3.2.4 เป้าหมาย และตัวชี้วัดภาพรวมรายด้าน

เป้าหมายที่ 1 มีการจัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชนเพิ่มขึ้นทั่วประเทศ

ตัวชี้วัด : จำนวนข้อร้องเรียน / ร้องทุกข์ในเรื่องชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลดลง

เป้าหมายที่ 2 ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ EIA / EHIA

ตัวชี้วัด : ร้อยละความรู้ความเข้าใจของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ EIA/EHIA ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

เป้าหมายที่ 3 ประเทศไทยมีนโยบาย กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มาตรการ และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดการชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมถึงมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

ตัวชี้วัด : มีการศึกษา / พิจารณา / จัดทำ / ปรับปรุงนโยบาย กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มาตรการ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับ มาตรฐานสากล รวมถึงมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

3.2.5 แผนปฏิบัติการและตัวชี้วัด

หน้าที่ของภาครัฐ (Duty of State)

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
1	การพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย กฎ ระเบียบ นโยบาย และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง			1.1 ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และเสนอร่างกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการ เกี่ยวกับ การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชนอย่างแท้จริง ในการ จัดการที่ดิน แหล่งน้ำ สภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบ ธุรกิจ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (การยาง แห่งประเทศไทย/ สำนักงาน - การปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม) - กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบาย และแผนทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม/ กรมป่าไม้ / กรมทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง/ กรมทรัพยากรน้ำ/ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล) - กระทรวงอุตสาหกรรม (กรมโรงงานอุตสาหกรรม) - สำนักงาน คณะกรรมการนโยบาย ที่ดินแห่งชาติ	2566-2570	มีการทบทวน/ ปรับปรุง/เสนอ/ แก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และ มาตรการที่เกี่ยวข้อง	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 1, 8, 10, 11, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 6, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				<p>1.2 ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และเสนอ ร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรการ เกี่ยวกับบริหารจัดการที่ดิน ได้แก่ บรรดากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ การจัดสรรที่ดิน นโยบายส่งเสริม การท่องเที่ยว ผังเมือง และเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้สอดคล้องกับ หลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งรวมไปถึง พิจารณาสิทธิและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้ครอบคลุมถึงมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ดังกล่าว โดยเป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช) - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวง อุตสาหกรรม (กรมโรงงาน อุตสาหกรรม) - สถาบันบริหาร จัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) - สำนักงาน คณะกรรมการนโยบาย ที่ดินแห่งชาติ</p>	2566-2570	มีการทบทวน/ ปรับปรุง/เสนอ/ แก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ มาตรการที่เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 1, 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 6, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7 	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				<p>1.3 ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และเสนอ ร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรการ เกี่ยวกับการบังคับใช้ โดยการบังคับ ใช้ได้ต้องเป็นทางเลือกสุดท้าย โดยหากมีความจำเป็นต้องดำเนินการ ต้องเป็นไปโดยเคารพหลักการ สิทธิมนุษยชนสากล เช่น ความเห็นทั่วไป ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยมีภารกิจที่เน้น การมีส่วนร่วมจากประชาชนและชุมชน ในพื้นที่ และการสร้างความเข้าใจ รวมถึงแนวทางการร่วมมือ และมีการชดเชยที่เหมาะสม และพิจารณากำหนดให้ ต้องมีการทำรายงานประเมิน “ผลกระทบจากการขับไล่” (Eviction impact assessments) ก่อนที่จะกำหนดนโยบาย*</p>	<p>หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงมหาดไทย</p>	2566-2570	มีการทบทวน/ ปรับปรุง/เสนอ/ แก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ มาตรการที่เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติ - ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 5, 10, 11 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7 	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.4 ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และเสนอ ร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรการ เกี่ยวกับบริหารจัดการทรัพยากรแร่ รวมถึง การออกใบอนุญาต การกำหนดพื้นที่ สำหรับทำเหมืองแร่ เพื่อเอื้อให้ ภาคประชาชนสามารถมีส่วนร่วม ได้มากขึ้น และกำหนดให้พื้นที่ที่ต้อง ทำการรับฟังความคิดเห็นของชุมชน ที่สะท้อนผลกระทบที่เกิดจากกิจการ อย่างแท้จริง*	หน่วยงานหลัก - กระทรวง อุตสาหกรรม (กรมโรงงาน อุตสาหกรรมอุตสาหกรรม พื้นฐาน และการเหมืองแร่)	2566-2570	มีการทบทวน/ ปรับปรุง/เสนอ/ แก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ มาตรการที่เกี่ยวข้อง	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 8, 11, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.5 ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และเสนอ ร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรการ เกี่ยวกับการจัดสรรพื้นที่ เพื่อการเกษตรกรรมอย่างเป็นธรรม และกำกับดูแลการเกษตร แบบพันธสัญญา รวมถึง ผลักดันกฎหมายที่อยู่ระหว่าง การพิจารณา เช่น ร่างพระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่ เกษตรกรรมฯ ร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งธนาคารที่ดินฯ และ ร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งสถาบัน บริหารจัดการที่ดินและกระจาย การถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และยั่งยืน**	หน่วยงานหลัก - กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (สำนักงานปลัด กระทรวงเกษตร และสหกรณ์) - สถาบันบริหาร จัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) - สำนักงาน คณะกรรมการนโยบาย ที่ดินแห่งชาติ	2566-2570	มีการทบทวน/ ปรับปรุง/เสนอ/ แก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ มาตรการที่เกี่ยวข้อง	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 1, 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.6 ทบพทวน ปรับปรุง แก้ไข และเสนอ ร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการ เกี่ยวกับคุ้มครอง สิ่งแวดล้อม และอากาศสะอาด และควบคุมมลภาวะต่าง ๆ ได้แก่ การพิจารณาออกกฎหมายใหม่ การจัดทำทำเนียบการปลดปล่อย และเคลื่อนย้ายมลพิษ (PRTR) ทั้งของ โรงงานอุตสาหกรรมและที่มีใช้โรงงาน อุตสาหกรรมแทนที่ใช้กฎกระทรวง ผลิตภัณฑ์กฎหมายเกี่ยวกับอากาศสะอาด เร่งรัดการปรับปรุงพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. 2535 ให้สอดคล้องกับ หลักสิทธิมนุษยชนสากล *	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง อุตสาหกรรม (กรมโรงงาน อุตสาหกรรม)	2566-2570	มีการทบทวน / ปรับปรุง / เสนอ / แก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และ มาตรการที่เกี่ยวข้อง	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 8, 10, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.7 ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และเสนอ ร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรการ เพิ่มเสริมสร้างประสิทธิภาพของ การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม/ สุขภาพ เพิ่มความโปร่งใส และความเป็นอิสระ รวมถึงส่งเสริมกลไก การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ โดยชุมชน (Community Health Impact Assessment Report หรือ CHIA)	หน่วยงานหลัก - สำนักงาน คณะกรรมการสุขภาพ แห่งชาติ	2566-2570	มีการทบทวน/ ปรับปรุง/เสนอ/ แก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ มาตรการที่เกี่ยวข้อง	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 8, 11, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 3, 6, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.8 ศึกษาและจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	2566-2570	- ผลการศึกษา - มีร่างกฎหมาย	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 10, 11, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 13 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.9 ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และเสนอ ร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดกรขาย และภาคของเสียอุตสาหกรรม	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - กระทรวง อุตสาหกรรม (กรมโรงงาน อุตสาหกรรม) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงพลังงาน (กรมพัฒนาพลังงาน ทดแทนและอนุรักษ์ พลังงาน)	2566-2570	มีการทบทวน / ปรับปรุง / เสนอ / แก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และ มาตรการที่เกี่ยวข้อง	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 8, 10, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 6, 9, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.10 ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย ลำดับรองเกี่ยวกับการจัดตั้งธนาคาร ที่ดิน หรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์ ในลักษณะทำนองเดียวกันกับ ธนาคารที่ดิน	หน่วยงานหลัก - สถาบันบริหาร จัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	2566-2570	- จำนวนกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง การจัดตั้งธนาคาร ที่ดิน หรือองค์กร อื่นที่มีวัตถุประสงค์ ในลักษณะทำนอง เดียวกันกับธนาคาร ที่ดิน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 16 - UNGPs ข้อที่ 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.11 พัฒนามาตรการสร้างแรงจูงใจ ในการดำเนินงานที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม (eco-friendly) ในกลุ่มเกษตรกร และผู้ประกอบการ	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการคลัง - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - กระทรวงพลังงาน (กรมพัฒนาพลังงาน ทดแทนและอนุรักษ์ พลังงาน) - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวง อุตสาหกรรม หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา - กระทรวงพาณิชย์ - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)	2566-2570	- จำนวนกฎหมาย นโยบาย หรือมาตรการ สร้างแรงจูงใจ ในการดำเนินงาน ที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม (eco-friendly)	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 1, 7, 8, 10 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 12, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
2	กระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชน และการพัฒนา ศักยภาพชุมชน			2.1 จัดให้มีการหารือและรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชนและชุมชน ที่ได้รับผลกระทบทั้งในรูปแบบออนไลน์ และในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ โดยดำเนินการตั้งแต่ขั้นการกำหนด นโยบาย ก่อนเข้าไปดำเนินโครงการใด ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชน มีบทบาทในการกำหนดรูปแบบ การใช้ประโยชน์ของพื้นที่และบริหาร จัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ รวมถึงการพิจารณา กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดโครงการเพื่อให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในกระบวนการรับฟังความเห็นต่าง ๆ ทั้งภายใต้กฎหมายสิ่งแวดล้อม และกฎหมายอื่น ๆ	หน่วยงานหลัก - กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (กรมพัฒนาที่ดิน/ สถาบันวิจัย และพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)) - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - กระทรวงพลังงาน (สำนักงานปลัด กระทรวงพลังงาน/ กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ) - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงอุตสาหกรรม (กรมโรงงาน อุตสาหกรรม) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (กรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการ)	2566-2570	- โครงการ/กิจกรรม ที่จัดขึ้นเพื่อรับฟัง ความคิดเห็นเห็นของ ประชาชน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 1, 8, 10, 11 - SDGs เป้าหมายที่ 7, 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				2.2 ส่งเสริมการบริหารจัดการป่าชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาการอยู่ร่วมกันระหว่าง ป่ากับชุมชน รวมถึงเร่งจัดทำอนุบัญญัติ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ ป่าชุมชน*	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	2566-2570	- โครงการ/กิจกรรม/ มาตรการที่จัดขึ้น เพื่อส่งเสริม หรือแก้ไขปัญหา การบริหารจัดการ ป่าชุมชน - ออกกฎหมาย อนุบัญญัติ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 1, 8, 11, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	
				2.3 เปิดเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ และชุมชนที่ดำเนินโครงการ ทั้งก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และหลังจบโครงการ โดยให้ประชาชน ได้รับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง ทั้งช่องทาง offline และ online*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงคมนาคม - กระทรวง อุตสาหกรรม (กรมโรงงาน อุตสาหกรรม/ กรมอุตสาหกรรม พื้นฐาน และการเหมืองแร่) - ศูนย์อำนวยความสะดวก บริหารจัดการ ชายแดนภาคใต้	2566-2570	- จำนวนช่องทาง การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการ ให้ประชาชน โดยเฉพาะ ผู้มีส่วนได้เสีย	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 9, 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 8	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				2.4 ร่วมกันจัดทำคู่มือส่งเสริมการเข้าถึง ข้อมูลแก่ประชาชนเพื่อให้ทราบถึง การเข้าถึงสิทธิในการมีส่วนร่วม อย่างแท้จริง โดยสอดคล้องกับ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน รวมทั้ง ให้ความรู้เกี่ยวกับช่องทาง การขอรับบริการ และการเยียวยา โดยการบูรณาการองค์ความรู้ ของทุกภาคส่วน ดำเนินการปรับปรุง ให้คู่มือสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ของกฎหมายอยู่เสมอ และเผยแพร่ ในวงกว้าง*	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - กระทรวงพลังงาน (สำนักงานปลัด กระทรวงพลังงาน) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงยุติธรรม (กองทุนยุติธรรม/ กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) - กระทรวงอุตสาหกรรม	2566-2570	- คู่มืออธิบายสิทธิ ในการมีส่วนร่วม ของประชาชนต่อ การดำเนินโครงการ ของภาครัฐ - ช่องทาง การเผยแพร่	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง การเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 11, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 8	
				2.5 สร้างความรู้ ทักษะ และความรู้ ทางวิชาการให้แก่ชุมชนเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต	หน่วยงานหลัก - กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (กรมการข้าว/ กรมวิชาการเกษตร/ กรมส่งเสริมสหกรณ์/ สถาบันวิจัย และพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน))	2566-2570	- โครงการ/กิจกรรม สร้างความรู้ ทักษะ และความรู้ทาง วิชาการให้แก่ชุมชน	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง การเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับ สมดุลและพัฒนาระบบการบริหาร จัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 1, 5, 8, 10 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 12, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				2.6 สนับสนุน และส่งเสริมอาชีพให้กับ วิสาหกิจชุมชน	หน่วยงานหลัก - กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (กรมส่งเสริม การเกษตร/ สถาบันวิจัย และพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)) - สถาบันบริหาร จัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	2566-2570	- จำนวนเกษตรกร ที่ได้รับโอกาสสนับสนุน และส่งเสริมอาชีพ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 1, 7, 8, 10 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 12, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				2.7 กำหนดมาตรการส่งเสริมให้เด็ก และเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และชุมชน โดยในการดำเนินการใด ๆ ที่กระทบ ต่อเด็ก ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุด ของเด็กเป็นสำคัญ	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (กรมกิจการเด็ก และเยาวชน) - กระทรวงมหาดไทย	2566-2570	- จำนวนมาตรการ ส่งเสริมให้เด็ก และเยาวชน เข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และชุมชน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 8, 9 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 12, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
3	การประเมินผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อม/สุขภาพ				<p>หน่วยงานหลัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กระทรวงอุตสาหกรรม 	2566-2570	<ul style="list-style-type: none"> - มีการทบทวนและพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม/สุขภาพ - มีการจัดการข้อร้องเรียนเกี่ยวกับโครงการและการแก้ไขปัญหา - ช่องทางการเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายเหตุที่ 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 7, 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8 	
				<p>3.1 ทบทวนและพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม/สุขภาพ และกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในขั้นตอนการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม/สุขภาพ ให้เป็นไปด้วยความโปร่งใส เป็นไปตามกฎหมาย จรรยาบรรณ และแนวทางการปฏิบัติที่ดีโดยเคร่งครัด ผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยผู้จัดทำรายงานประเมินผลต้องมีความเป็นอิสระ มีความเชี่ยวชาญ เป็นไปตามหลักวิชาการ ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องล่วงหน้า เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียมีเวลาเพียงพอในการทำความเข้าใจกับข้อเสนอต่าง ๆ และเตรียมข้อเสนอแนะของตนเอง</p> <p>ทำการเปิดเผยรายงานการประเมินผลกระทบ ซึ่งต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น ให้เข้าถึงได้สะดวก และโดยง่าย ในกรณีที่ผู้มีส่วนได้เสียเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ควรมีการจัดทำคำแปลเป็นภาษาท้องถิ่นและมีการสื่อสารในลักษณะที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง*</p>					

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				<p>3.2 กำหนดให้มีการติดตาม ตรวจสอบ ภายหลังจากการประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันและควบคุม ไม่ให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ หลังจากที่ได้รับอนุมัติ / อนุญาต โครงการแล้ว รวมถึงเพื่อแก้ไข ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการดำเนินโครงการได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว โดยพิจารณาเพิ่มอำนาจ แก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการ ติดตามตรวจสอบ และให้การจัดสร้าง ประมาณอย่างเพียงพอ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถกำกับดูแล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ *</p>	<p>หน่วยงานหลัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงคมนาคม - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - กระทรวงพลังงาน (กรมเชื้อเพลิง ธรรมชาติ) - กระทรวง อุตสาหกรรม (กรมโรงงาน อุตสาหกรรม) 	2566-2570	<ul style="list-style-type: none"> - มีกระบวนการ ติดตามการดำเนิน โครงการเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง - มีการกำหนด ขอบเขตอำนาจ และสนับสนุน ทรัพยากรในการ ปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 11 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7 	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				3.3 ให้ความรู้เกี่ยวกับกรอบการประเมิน สิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environment Assessment: SEA) และสนับสนุน ให้นำ SEA มาใช้โดยอากำหนดให้เป็น มาตรฐานที่อ้างอิงบังคับสำหรับ แผน/แผนงานที่อาจส่งผลกระทบต่อ ชุมชนและสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง*	หน่วยงานหลัก - สำนักงาน สภาพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง ทศพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	2566-2570	- มีการดำเนินการ ส่งเสริม และเผยแพร่ แนวทาง การประเมิน สิ่งแวดล้อมระดับ ยุทธศาสตร์ (SEA) ในหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงภาครัฐกิจ นำไปปฏิบัติ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายเหตุหมายเลขที่ 8, 12 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 8	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				<p>3.4 เสริมสร้างกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในปัจจุบันให้เข้มแข็งขึ้น โดยเฉพาะในบริบทของโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ และโครงการที่มีความเสี่ยงสูง อาทิ โครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเหมืองแร่ และพลังงาน เป็นต้น รวมทั้งพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดทำมาตรการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านภาคบังคับ</p>	<p>หน่วยงานหลัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงคมนาคม - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กระทรวงพลังงาน (กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ) - กระทรวงอุตสาหกรรม - กรมโรงงานอุตสาหกรรม - อุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่ <p>- ศูนย์อำนวยความสะดวกบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้</p> <p>หน่วยงานสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ) 	2566-2570	<ul style="list-style-type: none"> - มีการบังคับใช้กระบวนการ EIA/EHIA อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่ - มีมาตรการตรวจสอบและกำกับมาตรฐานด้านความปลอดภัยตลอดจนมีแผนรองรับ มีการรายงานและแนวทางแก้ปัญหาเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดในโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 10 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8 	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				3.5 กำหนดแนวทางการกระจายอำนาจ การพิจารณาการประเมินผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ไปยังระดับจังหวัดและท้องถิ่น	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง อุตสาหกรรม	2566-2570	- มีการกระจาย อำนาจการพิจารณา รายงานการประเมิน ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไปยังระดับจังหวัด และท้องถิ่น	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
4	เขตเศรษฐกิจพิเศษ			4.1 เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนิน โครงการและการจัดทำผังเมืองต่าง ๆ ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงระเบียบเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC) โดยการดำเนินการจัดสรรที่ดินในพื้นที่ ดังกล่าว ต้องพิจารณาตามศักยภาพ และบทบาทของพื้นที่อย่างแท้จริง อีกทั้งประกันการมีส่วนร่วมของ ประชาชน โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้เสีย และชุมชนที่อาจได้รับผลกระทบ	หน่วยงานหลัก - กระทรวงคมนาคม - กระทรวง อุตสาหกรรม - สำนักงาน คณะกรรมการ นโยบาย เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก - สำนักงาน สภาพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงมหาดไทย	2566-2570	- กำหนดใหม่ การโฆษณา/ ประชาสัมพันธ์/ เปิดเผยข้อมูลโครงการ ทั้งก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และหลังจบโครงการ โดยให้ประชาชน ได้รับทราบข้อมูล อย่างทั่วถึง โดยรวมถึง ข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดสรรรูปแบบ การใช้ประโยชน์ที่ดิน - กำหนดเพิ่มช่องทาง การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการให้กับ ประชาชน โดยเฉพาะ ผู้มีส่วนได้เสีย ให้รับรู้มากขึ้น - จัดประชุมรับฟัง ความคิดเห็นของ ประชาชนในพื้นที่ ที่ได้รับผลกระทบจาก โครงการ และหารือ เพื่อแก้ปัญหา ข้อพิพาทในปัจจุบัน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมายเหตุที่ 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 9, 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				4.2 พิจารณามาตรการที่เหมาะสม ในการเว้นคืนที่ดิน รวมไปถึง การพิจารณาพบทวนหรือเพิกถอนพื้นที่ ที่ไม่ผ่านการบริการหรือที่เหมาะสม และการพิจารณาค่าชดเชยเยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่ที่ยังมี การพิพาทอย่างเป็นธรรม โปร่งใส และเหมาะสม โดยคำนึงถึงความเสียหาย ต่อวิถีชีวิตของผู้คนที่ถูกบังคับโยกย้าย และค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ ถือครองสิทธิในที่ดินในรูปแบบใด*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงคมนาคม - กระทรวงมหาดไทย (กรมที่ดิน)	2566-2570	- ทบวงมาตรฐานการ ที่เหมาะสมในการ เว้นคืนที่ดิน - กำหนดเกณฑ์ การพิจารณา ค่าชดเชย เยียวยา ที่เป็นธรรม โดยการปรึกษา หารือกับผู้ได้รับ ผลกระทบ - มีมาตรการ แก้ปัญหา ข้อร้องเรียน ที่เกิดขึ้น	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 1, 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 13, 14, 15, 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				4.3 จัดทำมาตรการกำกับให้เขตเศรษฐกิจ พิเศษ (SEZ) รวมถึงระเบียงเศรษฐกิจ พิเศษภาคตะวันออก (EEC) ปฏิบัติตาม มาตรฐานสูงสุดเรื่องธรรมาภิบาล และ UNGPs รวมถึงกำหนดหน่วยงาน เฉพาะให้ทำหน้าที่ในการประสานงาน แก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่เกิดขึ้นในพื้นที่*	หน่วยงานหลัก - สำนักงาน คณะกรรมการ นโยบายเขตพัฒนา พิเศษภาคตะวันออก - สำนักงาน สภาพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	2566-2570	- มีแนวทาง/ มาตรการ/ ข้อแฉะนโยบาย กำกับให้เขต เศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) รวมถึง ระเบียงเศรษฐกิจ พิเศษภาคตะวันออก (EEC) ปฏิบัติตาม มาตรฐานสูงสุด เรื่องธรรมาภิบาล และ UNGPs - มีการแต่งตั้ง หน่วยงานรับผิดชอบ ประสานงานแก้ไข ปัญหาการละเมิด สิทธิมนุษยชน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 8 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
5	อากาศที่ดี และการเปลี่ยนแปลง สภาพอากาศ			5.1 ดำเนินการแก้ไขปัญหาเฉพาะในพื้นที่ ต่าง ๆ โดยเร็ว และเร่งรัดบังคับใช้ มาตรการควบคุมมลพิษจาก แหล่งกำเนิดอุตสาหกรรม (โดยรวมถึงการพิจารณาส่งเสริมให้ ภาคอุตสาหกรรมจัดตั้งแผนกเกี่ยวกับ การรายงานคาร์บอนในบริษัท เพื่อจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจก และประสานข้อมูลกับหน่วยงาน ราชการ) ตลอดจนปรับปรุงมาตรฐาน การปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม เพื่อลดการปล่อยคาร์บอน และก๊าซเรือนกระจก จากการดำเนินงานธุรกิจ	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - กระทรวง อุตสาหกรรม	2566-2570	- มีมาตรการแก้ไข ปัญหามลพิษ - มีการทบทวน / ปรับปรุง / แก้ไข มาตรฐานการปล่อย มลพิษ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 8, 10, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 6, 9, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				5.2 กำหนดมาตรการเตรียมการรองรับ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำหรับภาคธุรกิจ โดยคำนึงถึง หลักสิทธิมนุษยชน และบริบทของ สังคมไทย รวมทั้งให้ความสำคัญ ในประเด็นดังกล่าว	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)	2566-2570	- มีมาตรการรองรับ การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ สำหรับภาคธุรกิจ - มีโครงการ / กิจกรรมให้ความรู้ ภาคธุรกิจเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้าง ความสามารถในการ แข่งขัน - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้าง การเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายเหตุที่ 10, 11, 12 - SDGs เป้าหมายที่ 13 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				5.3 พิจารณาจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ นโยบาย หรือมาตรการ ส่งเสริมการใช้ระบบขนส่ง ปลอดภัย ยานยนต์ไร้คนขับ และมาตรฐานเพื่อเพิ่มคาร์บอนต่ำ ในช่วงเปลี่ยนผ่านด้านพลังงาน	หน่วยงานหลัก - กระทรวงคมนาคม - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - กระทรวงพลังงาน (สำนักงานนโยบาย และแผนพลังงาน / กรมธุรกิจพลังงาน)	2566-2570	- มีกฎหมาย กฎระเบียบ นโยบาย หรือ มาตรการส่งเสริม การใช้ระบบขนส่ง ปลอดภัย ยาน ยนต์ไร้คนขับ และมาตรฐาน เพื่อเพิ่มคาร์บอนต่ำ	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง การเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 10, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 6, 9, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	
6	ขยะและกากของเสีย อุตสาหกรรม			6.1 ตรวจสอบกิจการคัดแยกขยะ และรีไซเคิล รวมทั้งการกำจัดกากของเสีย อุตสาหกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพและสอดคล้อง กับมาตรฐานสากล	หน่วยงานหลัก - กระทรวง อุตสาหกรรม (กรมโรงงาน อุตสาหกรรม)	2566-2570	- มีการตรวจสอบ กิจการคัดแยกขยะ และรีไซเคิล รวมถึง กากของเสีย อุตสาหกรรม	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง การเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 10 - SDGs เป้าหมายที่ 9, 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				6.2 พัฒนาระบบเฝ้าระวังร่วมกับประชาชน สืบสวน และการดำเนินคดีอย่างจริงจัง กรณีที่มีการลักลอบนำเข้า และขนส่งของเสียที่กระทำผิด	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) - กระทรวง อุตสาหกรรม (กรมโรงงาน อุตสาหกรรม) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงคมนาคม - กระทรวงมหาดไทย - สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ	2566-2570	- มีการพัฒนาระบบ เฝ้าระวัง - จำนวนกรณี ที่เข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรม	- มีการพัฒนาระบบเฝ้าระวัง จำนวนกรณีที่เข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 10 - SDGs เป้าหมายที่ 9, 11 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs		โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2					
				6.3 จัดทำหรือปรับปรุงประสิทธิภาพ กฎหมาย และนโยบายเพื่อกำหนด ความรับผิดชอบ (ตามหลักการผู้ก่อมลพิษ เป็นผู้จ่าย) สำหรับการทำความเสียหาย และพื้นที่ฟื้นฟูที่มีกรณีอื่น รวมถึง การจัดการแก้ไขปัญหาคืออื่น ๆ ที่เป็น ผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว	หน่วยงานหลัก - กระทรวงคมนาคม - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	2566-2570	- กฎหมาย และนโยบายที่ได้รับ การจัดทำ หรือปรับปรุงขึ้น เพื่อกำหนด ความรับผิดชอบ (ตามหลักการ ผู้ก่อมลพิษ เป็นผู้จ่าย) สำหรับ การทำความเสียหาย และพื้นที่ฟื้นฟูที่ มีการประเมินเป็น รวมถึงการจัดการ แก้ไขปัญหา ที่เกี่ยวข้อง	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายเหตุที่ 10, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 6, 9, 12, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
7	การบริหารจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชน เป็นศูนย์กลาง				<p>หน่วยงานหลัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - สำนักงาน คณะกรรมการ นโยบายที่ดิน แห่งชาติ <p>หน่วยงานสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงมหาดไทย 	2566-2570	<ul style="list-style-type: none"> - มีกลไกตรวจตรา เฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบ กรณี การละเมิดสิทธิ ในที่ดิน ทรัพยากร ธรรมชาติ ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาคธุรกิจ ซึ่งมีชุมชน เข้ามีส่วนร่วม 	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 1, 8 - SDGs เป้าหมายที่ 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8 	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				<p>7.2 เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมาย เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และส่งเสริม การบังคับใช้กฎหมายและนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญของการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นลำดับแรก และคำนึงถึง การคุ้มครองสิทธิของบุคคลและชุมชน ที่ได้รับผลกระทบ ได้แก่ สิทธิในที่อยู่อาศัย สิทธิในอาหาร สิทธิในการเข้าถึงที่ดิน สิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เหมาะสม แก่เพศสภาพและชาติพันธุ์ การมีส่วนร่วมของบุคคลดังกล่าว รวมทั้งสนับสนุนบทบาทของชุมชน ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยให้เป็นไปตามบทบัญญัติ ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง*</p>	<p>หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช) - สำนักงาน คณะกรรมการ นโยบายที่ดิน แห่งชาติ - สำนักงานอัยการ สูงสุด หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)</p>	2566-2570	<p>- โครงการ/กิจกรรม ส่งเสริม การบังคับใช้ กฎหมาย และนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม - โครงการ/กิจกรรม ส่งเสริมบทบาท ของชุมชนในการ บริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม</p>	<p>- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 1, 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 10, 11, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8</p>	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				7.3 ส่งเสริมอาชีพ รายได้ครัวเรือน พัฒนาวิสาหกิจชุมชน รวมถึงสร้างความรู้ ทักษะ และความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (กรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการ) - กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (สถาบันวิจัย และพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)) - กระทรวงมหาดไทย	2566-2570	- โครงการ / กิจกรรม พัฒนาศักยภาพ / ส่งเสริมความรู้ และทักษะ ให้กับชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้รับการ พัฒนาศักยภาพ และมีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้น	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 5, 8, 10, 12 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 12, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs		โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2					
				7.4 ส่งเสริมการทำวิจัยชุมชนเกี่ยวกับ ภูมิปัญญาชาวบ้านในการเกษตร วิถีการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์ และฟื้นฟูพื้นที่นันทนาการธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	หน่วยงานหลัก - กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (สถาบันวิจัย และพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)) - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - สำนักงาน คณะกรรมการ นโยบายที่ดิน แห่งชาติ	2566-2570	- โครงการ / กิจกรรม ที่ส่งเสริม การทำวิจัยชุมชน เกี่ยวกับภูมิปัญญา ชาวบ้าน ในการเกษตร วิถีการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์ และฟื้นฟูพื้นที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 1, 8, 10 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 12, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				7.5 กำหนดมาตรการรับรองสิทธิ ในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ อย่างเป็นธรรม เปิดเขตพื้นที่สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน รวมถึงกระจายอำนาจในการพิจารณา อนุมัติสัมปทานในการดำเนินการเกี่ยวกับ ทรัพยากรธรรมชาติไปในระดับจังหวัด	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กระทรวง อุตสาหกรรม - สถาบันบริหาร จัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)	2566-2570	- จำนวนมาตรการ และแนวทางการรับรอง สิทธิในการเข้าถึง ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างเป็นธรรม	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง การเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 10, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 6, 9, 12, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
8	การจัดการที่ดินและน้ำ			8.1 ดำเนินการสอบสวนและพิสูจน์สิทธิ ของผู้ครอบครองและใช้ประโยชน์ที่ดิน และออกเอกสารรับรองสิทธิ ตามกฎหมาย*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงมหาดไทย - สำนักงาน คณะกรรมการ นโยบายที่ดิน แห่งชาติ	2566-2570	- การออกเอกสาร รับรองสิทธิ อย่างถูกต้อง ตามกฎหมาย	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 1, 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 10	
				8.2 มีมาตรการเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจากจัดสรรน้ำให้กับ ภาคเกษตรกรรมอย่างเป็นธรรม และเพียงพอ ก่อนดำเนินการผันน้ำ ไปยังพื้นที่อุตสาหกรรม โดยรวมถึง พื้นที่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - สำนักงาน ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	2566-2570	- มีมาตรการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต อย่างสมดุล - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 1, 8, 10 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	ระยะเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				8.3 พัฒนากลไกการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรน้ำสาธารณะแบบประชาชน มีส่วนร่วม	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - สำนักงาน ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	2566-2570	- จำนวนชุมชนที่มี ส่วนร่วมในการ อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 1, 8 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 13, 14, 15 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
9	การร้องเรียน			ประชาชนสัมพันธ์ให้ประชาชนในวงกว้างทราบถึงช่องทาง/กลไกร้องเรียนและร้องทุกข์ในกรณีที่พบเห็นหรือได้รับผลกระทบจากการประกอบธุรกิจ โดยเฉพาะในบริบทชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น โดยช่องทางดังกล่าวต้องมีการรักษาความลับ และมีหลายภาษา หรือมีผู้ประสานงานด้านภาษาให้ผู้ได้รับผลกระทบ รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์เข้าถึงได้ และมีกระบวนการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งสามารถติดตามความคืบหน้าอย่างสม่ำเสมอ	หน่วยงานหลัก - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (องค์การสะพานปลา) - กระทรวงคมนาคม - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ) - กระทรวงอุตสาหกรรม (กรมโรงงานอุตสาหกรรม) - สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ - สำนักงานอัยการสูงสุด หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงการต่างประเทศ - สำนักนายกรัฐมนตรี (กรมประชาสัมพันธ์)	2566-2570	- ช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนรับทราบถึงช่องทาง การร้องเรียน/ร้องทุกข์กรณีได้รับผลกระทบ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดภายใต้ 8 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 16 - UNGPs ข้อที่ 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
10	การไกล่เกลี่ย / ดำเนินคดี				10.1 ส่งเสริมไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รวมถึงการระงับข้อพิพาทผ่าน ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ภาคประชาชน	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)	2566-2570	- จำนวนกรณี ข้อพิพาทด้านที่ดิน ทรัพย์สินกรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ที่เข้าสู่กลไก การไกล่เกลี่ย - จำนวนกรณี ที่สามารถระงับ ข้อพิพาทได้ - ความพึงพอใจของ ผู้เข้ารับบริการ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 8 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 16 - UNGPs ข้อที่ 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31
					10.2 พัฒนาศักยภาพและความเชี่ยวชาญ ทางเทคนิคของเจ้าหน้าที่ ในกระบวนการยุติธรรม ในการดำเนินคดีทั้งแพ่ง อาญา และคดีปกครอง ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และที่ดิน*	หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)	2566-2570	- โครงการ / กิจกรรมพัฒนา ศักยภาพเจ้าหน้าที่ ในกระบวนการ ยุติธรรม เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและ ที่ดิน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
11	การเยียวยา			1.1.1 กำหนดช่องทางและมาตรการ การเยียวยา สำหรับผู้ได้รับผลกระทบ จากโครงการพัฒนาต่าง ๆ โดยการชดเชยเยียวยาต้องรวดเร็ว เป็นธรรม และเป็นไปตามมาตรฐาน สิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และสอดคล้องกับความต้องการ ของประชาชนและชุมชน ที่ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการจัดหาที่อยู่อาศัย ใหม่ ควรเป็นพื้นที่ซึ่งเหมาะสม สำหรับการดำรงชีพ ตามหลักการ ในความเห็นทั่วไป ฉบับที่ 4 ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนชาติ ว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (กรมชลประทาน) - กระทรวงคมนาคม - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - ศูนย์อำนวยการ บริหารจังหวัด ชายแดนภาคใต้ หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) - สำนักงาน คณะกรรมการ นโยบายที่ดินแห่งชาติ	2566-2570	- มีการพัฒนา ช่องทาง และมาตรการ การเยียวยา สำหรับ ผู้ได้รับผลกระทบ จากโครงการพัฒนา ต่าง ๆ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 1, 8 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 16 - UNGPs ข้อที่ 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				11.2 วางแผนการเยียวยาตั้งแต่ขั้นตอน การวางแผนโครงการเพื่อกำหนด งบประมาณเยียวยาสำหรับโครงการ ตั้งแต่ต้น โดยให้ผู้มีส่วนได้เสีย สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการ ดังกล่าวได้	หน่วยงานหลัก - กระทรวงคมนาคม - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวง อุตสาหกรรม	2566-2570	- จำนวนโครงการที่มี การวางแผนเยียวยา ตั้งแต่ต้นโดยตรง มีส่วนร่วมของ ผู้มีส่วนได้เสีย	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 10, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	
				11.3 กำหนดแผนในการฟื้นฟูที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบ ธุรกิจอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ กำหนดหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบและเสริมสร้าง ความเชี่ยวชาญของบุคลากร ในหน่วยงานนั้นในการจัดทำ พัฒนา และบังคับใช้แผน*	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงมหาดไทย	2566-2570	- กำหนดหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ - โครงการ / กิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพ และความเชี่ยวชาญ ของบุคลากร ในหน่วยงาน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 8 - SDGs เป้าหมายที่ 12, 15, 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs		โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2					
				11.4 จัดตั้งกองทุนประกันความเสี่ยง ให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบ จากการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยภาครัฐกิจ ให้ครอบครัว หลากหลายภาคธุรกิจมากขึ้น และรับรองให้มีการบังคับใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ	หน่วยงานหลัก - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	2566-2570	- ผลการศึกษา แนวทางการจัดตั้ง กองทุนประกัน ความเสี่ยงให้กับ ประชาชนที่ได้รับ ผลกระทบจากการ ละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยภาครัฐกิจ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมุดหมายที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7

* กิจกรรมนี้เป็นหนึ่งในกิจกรรมจากแผนปฏิบัติการ ในระยะแรกที่ต้องดำเนินการต่อ หรือถูกตัดแปลงปรับเปลี่ยนมาจากแผนปฏิบัติการ ในระยะแรก หลังจากมีการดำเนินการสำเร็จไปแล้ว หรือสำเร็จไปบางส่วนแล้ว

ความรับผิดชอบต่อของภาคธุรกิจ (Corporate Responsibility)

1. การปฏิบัติตามกฎหมาย มาตรฐาน และหลักการสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

- 1.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ต้องทบทวนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์กร พร้อมทั้งจัดให้มีคำประกาศ/ คำแถลงนโยบายด้านการเคารพสิทธิมนุษยชนขององค์กร รวมถึงส่งเสริม ทำความเข้าใจ และสนับสนุน การแก้ไขกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำประกาศ/คำแถลงนโยบาย ของบริษัทย่อย บริษัทในเครือ รวมทั้ง ห่วงโซ่อุปทาน เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ให้สอดคล้องกับกฎหมาย มาตรฐาน สิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะหลักการ UNGPs*
- 1.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ต้องเผยแพร่กฎหมาย มาตรการ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และหลักการสิทธิมนุษยชน ทั้งภายในและระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนในบริบทของชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ให้บุคลากรในสังกัด โดยรวมถึงบุคลากรในบริษัทย่อย บริษัทในเครือ รวมทั้งห่วงโซ่อุปทาน ในรูปแบบที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้
- 1.3 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย มาตรฐาน และหลักการสิทธิมนุษยชน ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับการคุ้มครองไว้ทั้งในกฎหมาย ภายในประเทศและระหว่างประเทศอย่างเคร่งครัด รวมทั้งส่งเสริมและตรวจตราให้บริษัทย่อย บริษัทในเครือ รวมทั้งห่วงโซ่อุปทาน เคารพกฎหมาย มาตรฐาน และหลักการดังกล่าวเช่นเดียวกัน*
- 1.4 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรพิจารณาจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนรอบด้าน (HRDD) ประจำปี โดยครอบคลุมมิติผลกระทบต่อชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเผยแพร่รายงานดังกล่าวแก่สาธารณชน*
- 1.5 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ต้องคำนึงถึงประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในการดำเนินงาน ตามที่รัฐบาลไทยได้แสดงเจตนาในกรณีในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกร่วมกับประชาคมโลก ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ภายใต้ยุทธศาสตร์ระยะยาวในการพัฒนาแบบปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ (Thailand's Long-term Low Greenhouse Gas Emission Development Strategies : LT-LEDS) ซึ่งจะต้องดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจก (Mitigation) และการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ (Adaptation) เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ที่รุนแรงต่อประชาชนและสังคมโดยรวม

2. การเปิดให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

- 2.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจ โครงการ และบรรดารายงานผลกระทบต่อ ทางสิ่งแวดล้อม/สุขภาพที่ถูกประเมินผลแก่สาธารณชน โดยเฉพาะชุมชน และประชาชนในพื้นที่ ทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินโครงการ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส อีกทั้งส่งเสริมและตรวจตรา ให้บริษัทย่อย บริษัทในเครือ รวมทั้งห่วงโซ่อุปทาน เผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวด้วย*
- 2.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับประชาชน และชุมชนในบริเวณใกล้เคียง รับฟัง ความเห็นสาธารณชนทุกภาคส่วน และเคารพกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย*
- 2.3 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรทำงานร่วมกับชุมชนอย่างใกล้ชิดเพื่อสนับสนุนกระบวนการผลิตที่มีคุณค่า และเหมาะสมกับชุมชน*

3. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม/สุขภาพ (EIA/EHIA)

- 3.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรจัดทำประเมิน EIA / EHIA ให้เป็นไปด้วยความโปร่งใส เป็นไปตามกฎหมาย จรรยาบรรณ และแนวทางการปฏิบัติที่ดีโดยเคร่งครัด ผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยผู้จัดทำรายงานประเมินผลต้องมีความเป็นอิสระ มีความเชี่ยวชาญ ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องล่วงหน้า เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียมีเวลาเพียงพอในการทำความเข้าใจกับข้อเสนอต่าง ๆ และเตรียมข้อเสนอนำเสนอของตน ในกรณีที่ผู้มีส่วนได้เสียเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ควรมีการจัดทำคำแปลเป็นภาษาท้องถิ่นและมีการสื่อสารในลักษณะที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง*
- 3.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรให้ความร่วมมือกับภาครัฐ และหน่วยงาน / กลไกต่าง ๆ กรณีที่มีการตรวจสอบความถูกต้อง และความโปร่งใสในการจัดทำ EIA / EHIA รวมทั้งกรณีที่มีการชักจูงการรับมือกับผลกระทบในการดำเนินโครงการ*

4. กลไกการร้องเรียน และเยียวยา

- 4.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรจัดให้มีช่องทางการร้องเรียน/กลไกร้องทุกข์ภายในหน่วยงาน (Operational Grievance Mechanism: OGM) มีการเก็บข้อมูลที่เป็นความลับ มีการเปิดให้ร้องเรียนได้หลายช่องทาง ซึ่งจะต้องเป็นช่องทางที่เข้าถึงได้โดยสะดวก รวดเร็ว สามารถติดตามผลการร้องเรียนได้ เช่น มีระบบร้องเรียนบนเว็บไซต์ ระบบร้องเรียนผ่านโทรศัพท์มือถือ ฯลฯ และประสานส่งต่อเรื่องไปยังหน่วยงานอื่นได้
- 4.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรพิจารณาระงับเหตุข้อพิพาทด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับชุมชนโดยการเจรจาหารือร่วมกัน ทั้งนี้ อาจประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้เข้ามาช่วยไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท*
- 4.3 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรให้ความร่วมมือกับภาครัฐ องค์กรระหว่างประเทศ และกลไกอิสระอื่น ๆ ในกรณีที่มีการตรวจตราการปฏิบัติตามกฎหมาย มาตรฐาน และหลักการสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*
- 4.4 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรมีมาตรการเยียวยาบุคคลและชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลสืบเนื่องจากการประกอบธุรกิจ โดยครอบคลุมถึงความเสียหายทางร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ และสังคม*

3.3 แผนปฏิบัติการด้านนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

3.3.1 สถานการณ์ในภาพรวมและข้อท้าทาย

ในระหว่างการบังคับใช้แผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2565) ภาครัฐและภาคธุรกิจได้ขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกระบุในแผนปฏิบัติการฯ โดยหลายกิจกรรมประสบความสำเร็จและมีความคืบหน้า เช่น การพัฒนากฎหมายและนโยบายเพื่อคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อท้าทายหลายประการ ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้บางกิจกรรมภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ยังไม่สามารถบรรลุได้อย่างที่วางแผนไว้ อาทิ การเชิญกลไกพิเศษของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ และการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน ซึ่งจำเป็นต้องมีการเดินทางไปจัดกิจกรรมในสถานที่ต่าง ๆ

* กิจกรรมนี้เป็นหนึ่งในกิจกรรมจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรกที่ต้องดำเนินการต่อ หรือถูกตัดแปลงปรับเปลี่ยนมาจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรก หลังจากมีการดำเนินการสำเร็จไปแล้ว หรือสำเร็จไปบางส่วนแล้ว

และจำต้องมีการรวมกลุ่มกันของคนจำนวนมากที่อาจจะก่อให้เกิดความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้ จึงต้องกำหนดในแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 ต่อไป โดยสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการและข้อท้าทายได้ ดังนี้

การกำหนดประเด็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ประเด็นเกี่ยวกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนได้ถูกบรรจุไว้ในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562-2565) ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและประกาศใช้เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2563 โดยมีกระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ระบุถึงข้อเสนอแนะหลายประการ เช่น การเร่งผลักดันให้ร่างกฎหมาย ซึ่งรวมถึงร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. .... ให้มีผลใช้บังคับและมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสากล การออกมาตรการคุ้มครองสำหรับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน การจัดทำกลไกเพื่อรองรับหลักประกันการดำเนินการสอบสวน และการให้ความสำคัญและส่งเสริมบทบาทของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้ นักปกป้องสิทธิมนุษยชนยังคงเป็นหนึ่งในกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่ได้รับการบรรจุไว้ในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570) อย่างต่อเนื่อง

การศึกษาแนวทางพัฒนากฎหมาย ระเบียบ หรือมาตรการเพื่อส่งเสริมการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และการป้องกันการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน ในช่วงปี พ.ศ. 2563-2565 กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme : UNDP) ได้ร่วมกันจัดทำโครงการวิจัย 2 โครงการ ได้แก่ โครงการวิจัยเรื่องการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และโครงการวิจัยเรื่องกฎหมายและมาตรการป้องกันการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Strategic Litigation Against Public Participation: SLAPP) ดังนี้

โครงการวิจัยเรื่องการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ได้ศึกษาข้อท้าทายที่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยกำลังเผชิญ ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการคุกคามนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่เคยเกิดขึ้น กำหนดนิยามนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ชัดเจนโดยศึกษาจากมาตรฐานระหว่างประเทศ ตลอดจนทบทวนนโยบาย กฎหมาย มาตรการ และกลไกที่เกี่ยวข้อง เพื่อเอื้อให้มีการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน นำเสนอภาพรวมกลไกที่มีอยู่ในปัจจุบัน สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกลไกเหล่านี้ การเข้าถึงการเยียวยา ตลอดจนมาตรการที่สามารถดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนให้ดียิ่งขึ้น

โครงการวิจัยเรื่องกฎหมายและมาตรการป้องกันการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน ได้ศึกษาแนวทางพัฒนากฎหมาย ระเบียบ และมาตรการเพื่อป้องกันการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน โดยงานวิจัยดังกล่าวนำเสนอภาพรวมสถานการณ์ของการดำเนินคดีลักษณะดังกล่าวที่เกิดขึ้นในระดับสากล รวมถึงความพยายามของภาครัฐต่อการป้องกันการดำเนินคดีในลักษณะเช่นนี้ในประเทศอื่น ๆ โดยเทียบเคียงกับสถานการณ์ และสถิติการดำเนินคดีลักษณะดังกล่าวในประเทศไทย

ทั้งนี้ งานวิจัยทั้งสองฉบับข้างต้นดำเนินการโดยกลุ่มนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และผ่านการปรึกษาหารือกับคณะกรรมการโครงการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนทั้งจากภาคประชาสังคม นักปกป้องสิทธิมนุษยชน ภาครัฐ และภาคธุรกิจ รวมทั้งข้อค้นพบเบื้องต้นของงานวิจัยทั้งสองฉบับได้ถูกเสนอในการประชุมหลายครั้ง ทั้งในรูปแบบการประชุมกลุ่มย่อย การประชุมระดับภูมิภาค และการประชุมระดับชาติ

การแก้ไขและพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน มีการพัฒนากฎหมาย และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหลายฉบับที่เป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565 ซึ่งกระทรวงยุติธรรม เสนอแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 เพื่อขยายความคุ้มครอง ความปลอดภัยไปยังบุคคลที่ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) เสนอเพื่อให้ความคุ้มครองผู้ให้ถ้อยคำ แจ้งข้อมูลหรือเบาะแส หรือแสดงความคิดเห็นแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ได้รับความคุ้มครอง ไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือวินัย เฉพาะส่วนความผิดที่เกิดจากการให้ถ้อยคำ แจ้งข้อมูล หรือเบาะแส หรือแสดงความคิดเห็นดังกล่าว และร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ที่กำลังอยู่ระหว่างเสนอปรับปรุงการกำหนด ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ข้อท้าทายที่พบ คือ มีผู้แทนภาคประชาสังคมและนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจำนวนมาก เห็นว่า ในทางปฏิบัติการบังคับใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 และ 165/2 รวมถึงมาตรา 21 ของพระราชบัญญัติองค์การอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 พร้อมด้วยระเบียบ สำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการส่งคดีอาญาที่จะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชนหรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติหรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นบทบัญญัติกฎหมายที่สำคัญที่สามารถนำมาใช้เพื่อยุติการฟ้องคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับ การมีส่วนร่วมของสาธารณชนได้ อาจยังไม่เพียงพอต่อการยุติคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วม ของสาธารณชน เนื่องจากเหตุผลหลายประการ อาทิ การที่กฎหมายดังกล่าวไม่ได้บัญญัติคุ้มครอง การใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างชัดเจน การใช้คำที่มีความคลุมเครือและไม่ชัดเจน การขาดแนวทางการปรับใช้ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ลังเลที่จะใช้อำนาจตามกฎหมายดังกล่าว รวมถึงการขาดกลไก ที่จะให้การประกันแก่เจ้าหน้าที่ที่จะปฏิเสธไม่ดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วม ของสาธารณชนจากการถูกร้องเรียนลงโทษ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากกลไกของรัฐที่มีอยู่ตั้งแต่ชั้นพนักงาน สอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจและการพิจารณาเพื่อส่งคดีของพนักงานอัยการ ยิ่งขาดกลไกที่จะช่วยป้องกัน ปัญหาการฟ้องคดีในลักษณะแกล้งฟ้อง แม้ว่าปัจจุบันจะมีความพยายามในการผลักดันกฎหมาย โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่การจะนำกฎหมายฉบับนี้ ไปปรับใช้ได้นั้น จำต้องเป็นคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น

กลไกการร้องทุกข์และช่วยเหลือ ปัจจุบันมีช่องทางการร้องทุกข์และช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจาก การละเมิดสิทธิมนุษยชนหลากหลายช่องทาง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ศูนย์อำนวยการสมัชชาสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ ศูนย์ยุติธรรมสร้างสุข กระทรวงยุติธรรม สำนักงานยุติธรรมจังหวัด สำนักงานยุติธรรมชุมชน และศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ สังกัดสำนักงานอัยการในพื้นที่ต่าง ๆ รวมทั้งเครือข่ายภาคประชาสังคมต่าง ๆ

การส่งเสริมระบบไกล่เกลี่ย ปัจจุบันมีช่องทางการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทหลากหลายช่องทางในทุกชั้นของกระบวนการยุติธรรม ทั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดี อาทิ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 กระบวนการไกล่เกลี่ยในชั้นพนักงานอัยการและศาล รวมถึงศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้ ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและลดจำนวนคดีที่ขึ้นสู่ศาลได้

การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ปัจจุบันกฎหมายหลักที่เกี่ยวกับการเยียวยาประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ได้แก่ พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ซึ่งมุ่งเยียวยาความเสียหายให้กับเหยื่ออาชญากรรมและจำเลยที่ภายหลังศาลพบว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 ซึ่งมี “กองทุนยุติธรรม” เป็นแหล่งเงินทุนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี การขอลปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย การอุทธรณ์คดีสิทธิมนุษยชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

อย่างไรก็ตาม จากการหารือร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ พบว่า มีนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ถูกฟ้องดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชนอันเนื่องมาจากการเข้าร่วมในกิจกรรมหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อสนับสนุนและปกป้องสิทธิมนุษยชนจำนวนมากที่แสดงความกังวลต่อการที่ตนขาดการสนับสนุนและช่วยเหลือในขั้นตอนการถูกดำเนินคดี และการเข้าถึงความช่วยเหลือภายใต้กองทุนยุติธรรม เช่น ปัญหาการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการ หรือในกรณีที่ศาลตัดสินให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชนได้รับเงินชดเชยจากการถูกฟ้องร้องดำเนินคดี แต่เนื่องจากบริษัทล้มละลายไปแล้วทำให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชนไม่ได้รับเงินชดเชยแต่อย่างใด นอกจากนี้ นักปกป้องสิทธิมนุษยชนยังต้องเผชิญกับปัญหาอันเกี่ยวเนื่องกับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งความท้าทายต่อการเข้าถึงการเยียวยาด้วย

การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ได้ทำการอบรมให้กับเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้จัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปกป้องสิทธิมนุษยชน อาทิ การคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบตามข้อคิดเห็นทั่วไป (General Comment) ฉบับที่ 37 ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UN Human Rights Committee) รวมทั้งได้ดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอบรมและให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชนและชุมชนรวมถึงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและกฎหมายสิทธิมนุษยชน การเข้าถึงบริการ และความช่วยเหลือต่าง ๆ จากรัฐ นอกจากนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยังได้ดำเนินการฝึกอบรมเจ้าพนักงานดูแลการชุมนุมสาธารณะ อีกทั้งจัดทำคู่มือปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563) และเผยแพร่ไปยังเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานในสังกัดรวมถึงผู้สนใจ นอกจากนี้ สำนักงานอัยการสูงสุด ได้ทำการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการใช้กฎหมาย ระเบียบนโยบายที่ถูกต้องและชอบธรรมต่อการกระทำผิดทั้งในและนอกราชอาณาจักรอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการของภาคธุรกิจ จากการรวบรวมและสอบถามข้อมูล พบว่า รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจหลายแห่ง ได้ดำเนินกิจกรรมหลายโครงการเพื่อส่งเสริมการเคารพหลักการสิทธิมนุษยชน อีกทั้งสนับสนุนให้พนักงานเข้าร่วมอบรม สัมมนา และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องด้านสิทธิมนุษยชนในประเด็นต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การทำความเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนยังเป็นข้อท้าทายสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการในกลุ่มรัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

ต่อความหมาย บทบาท และหน้าที่ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เพื่อจะได้นำไปสู่การประสานการทำงานร่วมกันต่อไป

3.3.2 ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน

จากข้อท้าทายข้างต้น พบว่า ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานแก้ปัญหาและส่งเสริมบทบาทของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในบริบทของธุรกิจและสิทธิมนุษยชน จำเป็นต้องพิจารณาเรื่องดังต่อไปนี้

1. การบูรณาการและถอดบทเรียนร่วมกันกับทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงการบูรณาการร่วมกัน ในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการทำงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน การเข้าถึงช่องทางการร้องเรียนช่วยเหลือ การสนับสนุนกระบวนการไกล่เกลี่ย และการเยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนให้แก่ ภาคธุรกิจเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
3. การสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีกับทั้งหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคธุรกิจ ต่อบทบาท ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา รวมทั้งสนับสนุนการเปิดพื้นที่การพูดคุย ทำความเข้าใจและการทำงานร่วมกัน
4. การหารือร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อจัดทำแนวทาง/มาตรการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

3.3.3 ข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็น

จากการรับฟังความคิดเห็นและหารือร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ พบว่า ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับประเด็น นักปกป้องสิทธิมนุษยชน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการฯ ที่ยังไม่เสร็จสิ้นโดยเร่งด่วนหลังการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับที่ควบคุมได้
2. กำหนดประเด็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566-2570)
3. ส่งเสริมการสร้างความเข้าใจในนิยาม บทบาท และหน้าที่ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนให้กับทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน และส่งเสริมการทำงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง
4. นักปกป้องสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในกรณีของเด็ก ผู้เยาว์ และกรณีที่มีความละเอียดอ่อนต่อเพศสภาพสนับสนุนให้นำข้อเสนอแนะที่ได้จากโครงการศึกษา วิจัยเรื่องการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และโครงการวิจัยเรื่องกฎหมายและมาตรการป้องกัน การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน ที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ร่วมกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติจัดทำขึ้น ไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรวมถึง การทบทวน แก้ไข และยกเลิก กฎหมาย มาตรการ และกลไกที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการการทำงาน ร่วมกันกับทุกภาคส่วน เพื่อเอื้ออำนวยให้มีการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงป้องกันการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน ผ่านกลไก กฎหมายที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุม

5. ผลักดันให้มีการทบทวน และแก้ไขบรรดากฎหมายที่เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือและเยียวยานักปกป้องสิทธิมนุษยชนและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน เช่น กองทุนยุติธรรม เพื่อให้การช่วยเหลือเยียวยาเป็นไปโดยทั่วถึงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
6. เร่งรัดออกกฎหมายที่ส่งเสริมการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ยังคงค้างอยู่ระหว่างการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายเพื่อป้องกันการฟ้องคดีปิดปากในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ และประพฤติมิชอบ
7. สร้างความตระหนักรู้แก่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมในวงกว้างมากขึ้น เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน คดีผลประโยชน์สาธารณะ การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน และปัญหาที่เกิดจากคดีในลักษณะดังกล่าว
8. ทบทวนการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
9. กำหนดมาตรการและกลไกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการทำงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เช่น ให้การสนับสนุนการทำงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนผ่านการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกการคุ้มครองสิทธิที่ภาครัฐมีอยู่ ช่องทางและวิธีการดำเนินการ และความท้าทายในการปฏิบัติงาน อีกทั้งส่งเสริมให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชนมีความปลอดภัยในการทำงานทั้งด้าน Offline และ Online
10. จัดให้มีการถอดบทเรียนเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในทางปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในแนวปฏิบัติและแนวทางในการทำงานคุ้มครองสิทธิพื้นฐานของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

3.3.4 เป้าหมาย และตัวชี้วัดภาพรวมรายด้าน

เป้าหมายที่ 1 ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance : ICCPED)

ตัวชี้วัด : ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ICCPED

เป้าหมายที่ 2 มีการพัฒนามาตรการ / กลไก การคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่เป็นรูปธรรม

ตัวชี้วัด : จำนวนมาตรการ / กลไก การคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่มีการพัฒนา หรือจัดทำขึ้น เพื่อคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

เป้าหมายที่ 3 ทุกภาคส่วนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

ตัวชี้วัด : จำนวนข้อร้องเรียน / ร้องทุกข์ในเรื่องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนมีจำนวนลดลง

3.3.5 แผนปฏิบัติการและตัวชี้วัด

หน้าที่ของภาครัฐ (Duty of State)

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
1	การเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญา สิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และความร่วมมือกับกลไก สิทธิมนุษยชนต่าง ๆ				1.1 ผลักดันการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญา สิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้อง เช่น อนุสัญญา ระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครอง บุคคลทุกคนจากการบังคับ ให้หายสาบสูญ (ICPPED)*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)	2566	ประเทศไทยเข้าเป็น ภาคีอนุสัญญา ระหว่างประเทศ ว่าด้วยการคุ้มครอง บุคคลทุกคนจากการ บังคับให้หายสาบสูญ (ICPPED)	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.2 ส่งเสริมความร่วมมือกับกลไก สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และระดับภูมิภาค*	หน่วยงานหลัก - กระทรวง การต่างประเทศ - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ (กรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว) - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)	2566-2570	- มีการแลกเปลี่ยน ความร่วมมือ ระหว่างประเทศ กับหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ - มีการเยือนไทย อย่างเป็นทางการ หรือ ในลักษณะ technical visit ของกลไกพิเศษ ของคณะมนตรี สิทธิมนุษยชน แห่งสหประชาชาติ ที่เกี่ยวข้อง	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายเหตุที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรณเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
2	การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ นโยบาย และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง				<p>หน่วยงานหลัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ) - สำนักงานอัยการสูงสุด <p>หน่วยงานสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 	2566-2570	- มีการพิจารณา / จัดทำ / ทบทวน / ปรับปรุง / แก้ไขกฎหมาย มาตรการ กฎเกณฑ์ และกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ความคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง - ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7 	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				2.2 ทบทวน ปรับปรุง พัฒนากฎหมาย และดำเนินมาตรการเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการป้องกันคดี ประสิทธิภาพการป้องกันคดี เชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วม ของสาธารณชน (Strategic Litigation Against Public Participation: SLAPP)*	หน่วยงานหลัก - สำนักงาน อัยการสูงสุด หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) - สำนักงาน คณะกรรมการป้องกัน และปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ	2566-2570	- มีมาตรการเพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพ การป้องกัน การดำเนินคดี เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อระงับ การมีส่วนร่วม ของสาธารณชน	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7	
				2.3 ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาองค์ความรู้ และทำวิจัยร่วมกับ นักปกป้องสิทธิมนุษยชนทั้งภายใน ประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน อย่างสร้างสรรค์*	หน่วยงานหลัก - กระทรวง การต่างประเทศ - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงกลาโหม - สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ	2566-2570	- โครงการ/กิจกรรม เพื่อถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาองค์ความรู้ และทำวิจัยร่วมกับ นักปกป้อง สิทธิมนุษยชน	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรณเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
3	การสร้างความรู้ความเข้าใจ				<p>หน่วยงานหลัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ) <p>หน่วยงานสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงการต่างประเทศ 	2566-2570	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการ/กิจกรรม/สื่อเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน - ระดับความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม/เรียนรู้จากสื่อ 	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดเป้าหมายที่ 12 - SDGs เป้าหมายที่ 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8 	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs		โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2					
				3.2 เผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับ มาตรการส่งเสริมเสริมสภาพในการแสดง ความคิดเห็นและการจัดการชุมนุม เพื่อนำมาปรับใช้กับบริบทของไทย โดยเฉพาะแนวทางการที่ถูกต้อง โดยกลไกภายใต้สนธิสัญญาสิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี เช่น ข้อคิดเห็นทั่วไปฉบับที่ 34 และ 37 ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งสหประชาชาติ โดยรวมถึง การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเด็ก ผู้เยาว์ และกรณีที่มีความละเอียดอ่อน ต่อเพศสภาพ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง การต่างประเทศ - สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ - สำนักงานอัยการ สูงสุด	2566-2570	- โครงการ/กิจกรรม สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ มาตรการส่งเสริม เสรีภาพในการแสดง ความคิดเห็น และการจัดการ ชุมนุมตามกฎหมาย สิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศ และตาม พระราชบัญญัติ การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 - แนวปฏิบัติที่ดี/คู่มือ แนวปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับมาตรการ ส่งเสริมเสรีภาพ ในการแสดง ความคิดเห็น และการจัดการชุมนุม ตามพระราชบัญญัติ การชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมุดหมายที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7, 8, 10

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรณเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				3.3 สร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจน กำหนดมาตรการและกลไกเฝ้าระวัง เว็บไซต์ผิดกฎหมาย การนำเข้าสู่ข้อมูล และข่าวปลอม (Fake News) รวมถึง ดำเนินการกับธุรกิจที่มีผลกระทบ ความผิดดังกล่าว	หน่วยงานหลัก - กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจ และสังคม - สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ - สำนักงานอัยการ สูงสุด	2566-2570	- โครงการ / กิจกรรม เพื่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ เว็บไซต์ผิดกฎหมาย และการนำเข้าสู่ข้อมูล และข่าวปลอม - มีมาตรการ และกลไกเฝ้าระวัง เว็บไซต์ผิดกฎหมาย การนำเข้าสู่ข้อมูล และข่าวปลอม - มีการดำเนินคดี กับกรณีเว็บไซต์ ผิดกฎหมาย การนำเข้าสู่ข้อมูล และข่าวปลอม	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 6, 12 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				3.4 สร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจน กำหนดมาตรการและกลไกเฝ้าระวัง รวมถึงดำเนินการต่อกรณีการใช้สื่อ ออนไลน์ หรือเทคโนโลยีเพื่อแสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบ	หน่วยงานหลัก - กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจ และสังคม - สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ - สำนักงานอัยการ สูงสุด	2566-2570	- โครงการ / กิจกรรม เพื่อความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับกรณี การใช้สื่อออนไลน์ หรือเทคโนโลยี เพื่อแสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบ - มีมาตรการ และกลไกเฝ้าระวัง กรณีการใช้ สื่อออนไลน์ หรือเทคโนโลยี เพื่อแสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบ - มีการดำเนินคดี กับกรณีการใช้สื่อ ออนไลน์ หรือเทคโนโลยี เพื่อแสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 6, 9 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs		โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรณเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDG / UNGPss
		1	2					
				3.5 จัดอบรมเจ้าหน้าที่ในกระบวนการ ยุติธรรม เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย รวมถึงเจ้าหน้าที่คุ้มครองพยาน เพื่อสร้างความเข้าใจและเพิ่มขีด ความสามารถในการนำกฎหมาย ตลอดจนมาตรการ กติกาที่เกี่ยวข้อง กับการคุ้มครองนักปกป้อง สิทธิมนุษยชนไปบังคับใช้ได้จริง อย่างมีประสิทธิภาพ *	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ/ กรมสอบสวนคดี พิเศษ) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงกลาโหม - สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ - สำนักงานอัยการ สูงสุด	2566-2570	- โครงการ/กิจกรรม เพื่อสร้างความ เข้าใจเกี่ยวกับ มาตรการ/กลไก คุ้มครองนักปกป้อง สิทธิมนุษยชน ให้กับเจ้าหน้าที่ ในกระบวนการ ยุติธรรม	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7, 8, 10
				3.6 จัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพ ทนายความ และจัดทำบัญชีรายชื่อ ทนายความ/ที่ปรึกษากฎหมาย ที่มีความเชี่ยวชาญและเข้าใจการต่อสู้ คดีสิทธิมนุษยชน*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)	2566-2570	- โครงการ/กิจกรรม/ อบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพ ทนายความ ด้านสิทธิมนุษยชน - บัญชีรายชื่อ ทนายความ/ ที่ปรึกษากฎหมาย ที่มีความเชี่ยวชาญ ด้านสิทธิมนุษยชน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				3.7 เผยแพร่องค์ความรู้แก่ชุมชน และนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ของตน การบริการให้ความช่วยเหลือ ต่าง ๆ จากรัฐ ช่องทางและวิธีการ ดำเนินการสิทธิในกระบวนการยุติธรรม กระบวนการประกันตัว การบังคับใช้ กฎหมาย ฯลฯ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) หน่วยงานสนับสนุน - สำนักงานอัยการ สูงสุด	2566-2570	- ช่องทางการเผยแพร่ องค์ความรู้ แก่นักปกป้อง สิทธิมนุษยชน เกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชน สิทธิมนุษยชน การบริการของรัฐ และการให้ความ ช่วยเหลืออื่น ๆ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 8 - SDGs เป้าหมายที่ 11, 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 5, 7, 8, 9, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
4	การร้องเรียน ร้องทุกข์ ขอความช่วยเหลือ			บูรณาการการทำงานของกลไก การร้องเรียนร้องทุกข์และการให้ ความช่วยเหลือ และสนับสนุนให้ตั้งกลไก สามารถดำเนินการได้โดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหา การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้น จากการดำเนินธุรกิจ มีการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทราบโดยทั่วถึง และมีการติดตามแจ้งความคืบหน้าเกี่ยวกับ การพิจารณาเรื่องร้องเรียนแก่ผู้ร้องเรียน โดยสม่ำเสมอ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ - กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - กระทรวงพาณิชย์ - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวงยุติธรรม (กองทุนยุติธรรม/ กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) - กระทรวง อุตสาหกรรม (กรมโรงงาน อุตสาหกรรม) - สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ - สำนักงานอัยการ สูงสุด	2566-2570	- จำนวนข้อร้องเรียน ที่ได้รับการแก้ไข - การประเมิน ความพึงพอใจ โดยผู้ทำการร้องเรียน - มาตรการดำเนินการ/ ประสานงาน ในการให้ความ คุ้มครอง ช่วยเหลือ และดูแลผู้ร้อง	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
5	กลไกการไกล่เกลี่ย/ การดำเนินคดี				<p>หน่วยงานหลัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ) - สำนักงานอัยการสูงสุด 	2566-2570	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการ / กิจกรรมส่งเสริมการไกล่เกลี่ยและมาตรการระงับข้อพิพาททางเลือก - ช่องทาง <ul style="list-style-type: none"> การประชาสัมพันธ์ การไกล่เกลี่ยในทุกระดับชั้น ของกระบวนการยุติธรรม - จำนวนมาตรการ / ศูนย์ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท - ปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย 	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายเหตุที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31 	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรณเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				5.2 อบรมผู้ใกล้เคียงเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเพิ่มขีดความสามารถ ในประเด็นเกี่ยวกับการคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน และปกป้อง สิทธิมนุษยชน รวมทั้งเสริมสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับกรณี ที่มีความละเอียดอ่อน ต่อเพศสภาพ กรณีเด็กและเยาวชน	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)	2566-2570	- โครงการ/กิจกรรม อบรมผู้ใกล้เคียง - จำนวน ผู้ใกล้เคียงที่ผ่าน การอบรม	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 27, 28, 29	
				5.3 ให้ความช่วยเหลือปกป้อง สิทธิมนุษยชนให้เข้าถึง การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กองทุนยุติธรรม/ กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) - สำนักงานอัยการ สูงสุด	2566-2570	- มีช่องทาง/กลไก/ มาตรการ ในการช่วยเหลือ นักปกป้อง สิทธิมนุษยชน เพื่อให้เข้าถึง กระบวนการ ยุติธรรม	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
6	การเยียวยา			6.1 เยียวยาเหยื่อ/ผู้เสียหายตามกรอบ กฎหมาย และพัฒนามาตรการเยียวยา ทั้งทางร่างกายและจิตใจให้สอดคล้อง กับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โดยรวมถึงปฏิกิริยาว่าด้วยหลักการ พื้นฐานเกี่ยวกับกรออำนาจ ความยุติธรรมแก่ผู้ได้รับความเสียหาย จากอาชญากรรมและการใช้อำนาจ โดยมิชอบ (UN Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power) ตามความเหมาะสมและเพศสภาพ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม / (กองทุนยุติธรรม / กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ - กระทรวงสาธารณสุข	2566-2570	- มีการปรับปรุง ระบบและมาตรการ เยียวยาเหยื่อ/ ผู้เสียหาย เพื่อให้เป็นไปตาม มาตรฐาน สิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31	
				6.2 แก้ไขช่องว่างทางกฎหมาย และอุปสรรคในการเข้าถึงกระบวนการ เยียวยาที่มีประสิทธิภาพ รวมถึง การเพิ่มช่องทางการเข้าถึงการเยียวยา และความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กองทุนยุติธรรม)	2566-2570	- มีการศึกษา/ พิจารณา/ทบทวน/ แก้ไข/ปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย กฏ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่ม ช่องทางการเข้าถึง การเยียวยา และความช่วยเหลือ จากกองทุนยุติธรรม	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 27, 28, 29	

* กิจกรรมนี้เป็นหนึ่งในกิจกรรมจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรกที่ต้องดำเนินการต่อ หรือถูกดัดแปลงปรับเปลี่ยนมาจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรก หลังจากมีการดำเนินการสำเร็จไปแล้ว หรือสำเร็จไปบางส่วนแล้ว

ความรับผิดชอบต่อของภาคธุรกิจ (Corporate Responsibility)

1. การปฏิบัติตามกฎหมาย มาตรการ และหลักการสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

- 1.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ต้องทบทวนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายขององค์กรตน รวมถึงส่งเสริมทำความเข้าใจ และสนับสนุนการแก้ไขกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของบริษัทย่อย บริษัทในเครือ รวมทั้งห่วงโซ่อุปทาน เพื่อให้เกิดการคุ้มครองและส่งเสริมการทำงานร่วมกันกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และรับรองว่าบุคคลดังกล่าวจะไม่ถูกเลิกจ้าง / พ้องคดีโดยไม่เป็นธรรมเพียงเพราะเหตุจากการเรียกร้องสิทธิของตน / สิทธิผู้อื่น / หรือประโยชน์สาธารณะ*
- 1.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ต้องเผยแพร่กฎหมาย มาตรการ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย และหลักการสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนให้บุคลากรในสังกัด รวมถึงมีช่องทางสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้

2. การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

- 2.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรศึกษาและมอบหมายให้บุคลากร หรือหน่วยงานในสังกัดที่ชัดเจน ให้มีหน้าที่ในการเผยแพร่ อบรม ประชาสัมพันธ์ และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทการทำงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนให้กับบุคลากรหน่วยงานในสังกัด รวมทั้งเครือข่ายได้รับทราบ และให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐจัดขึ้นในหัวข้อดังกล่าว*
- 2.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรจัดให้มีเวทีหารือกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน

3. การจัดทำมาตรการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

- 3.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรเข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดทำมาตรการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการทำงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน
- 3.2 รัฐวิสาหกิจและธุรกิจ และภาคประชาสังคม ควรให้ความร่วมมือกับภาครัฐและองค์การระหว่างประเทศ ในกรณีที่มีการติดตามการดำเนินการ / ดำเนินคดีเกี่ยวกับการฟ้องร้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชน รวมถึงการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพรวมที่เป็นข้อพิพาท รวมถึงการทำงานร่วมกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน*

4. กลไกการร้องเรียน และเยียวยา

- 4.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรจัดให้มีช่องทางหรือเวทีหารือกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนเพื่อสร้างความเข้าใจ และประสานการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงจัดการกับข้อร้องเรียนเพื่อป้องกัน บรรเทา และเยียวยาผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ด้านสิทธิมนุษยชน*
- 4.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรจัดให้มีช่องทางรับเรื่องราวร้องเรียนและผู้ประสานงานที่ชัดเจน รวมทั้งพิจารณาระงับเหตุข้อพิพาทกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนโดยการเจรจาและหารือร่วมกัน รวมถึงไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทต่าง ๆ และอาจประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้เข้ามาช่วยไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท ทั้งนี้ รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรหลีกเลี่ยงการฟ้องร้องดำเนินคดีนักปกป้องสิทธิมนุษยชนเพียงเพราะปฏิบัติหน้าที่เรียกร้อง/ปกป้องสิทธิของตน / สิทธิผู้อื่น / หรือประโยชน์สาธารณะ*

* กิจกรรมนี้เป็นหนึ่งในกิจกรรมจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรกที่ต้องดำเนินการต่อ หรือถูกดัดแปลงปรับเปลี่ยนมาจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรก หลังจากมีการดำเนินการสำเร็จไปแล้ว หรือสำเร็จไปบางส่วนแล้ว

3.4 แผนปฏิบัติการด้านการลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ

3.4.1 สถานการณ์ในภาพรวมและข้อท้าทาย

การบังคับใช้แผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2565) ในส่วนที่เกี่ยวกับแผนปฏิบัติการด้านการลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ มีความคืบหน้าโดยภาคส่วนต่าง ๆ ได้ดำเนินการขับเคลื่อนกิจกรรมที่ถูกระบุในแผนปฏิบัติการฯ หลายกิจกรรม มีการผลักดันหลักการและสร้างกลไกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเคารพหลักสิทธิมนุษยชนในบริบทของการลงทุนระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม พบข้อท้าทายหลายประการที่ต้องกำหนดแนวทางในทางปฏิบัติต่อไป ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้บางกิจกรรมไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย โดยกิจกรรมเหล่านี้จะต้องถูกขับเคลื่อนต่อไปในแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 ทั้งนี้ สามารถสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการและข้อท้าทายได้ ดังนี้

กลไกรับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนข้ามพรมแดน คณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจหลายประการ รวมไปถึงพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและขอเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหากรณีข้อร้องเรียนร้องทุกข์จากการดำเนินธุรกิจของสถานประกอบการซึ่งอาจเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งกรณีการลงทุนในประเทศ และการดำเนินการของนักลงทุนไทยในต่างประเทศ นอกจากนี้ การละเมิดสิทธิมนุษยชนหลายประการที่เกี่ยวข้องกับบริษัทไทยในต่างประเทศยังได้รับการพิจารณาโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยในปี 2563 กสม. ได้มีขอเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเรื่อง “สิทธิชุมชนกรณีประชาชนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาได้รับผลกระทบจากการทำเหมืองของบริษัทเอกชน” แก่หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำไปประมวล และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป นอกจากนี้ สำนักงานความร่วมมือเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (สพพ.) ได้เพิ่มช่องทางให้มีการติดต่อร้องเรียนและรับฟังความคิดเห็นโดยกำหนดให้มีหัวข้อ “ร้องเรียนประเด็นสิทธิมนุษยชน” เป็นการเฉพาะสำหรับเสนอแนะหรือร้องเรียนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสำนักงานความร่วมมือเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (สพพ.) ได้โดยตรงที่เว็บไซต์ของหน่วยงาน

อย่างไรก็ตาม ความรู้ความเข้าใจของทุกภาคส่วนเกี่ยวกับพันธกรณีของประเทศไทยต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่กระทำโดยบุคคลภายใต้เขตอำนาจในพื้นที่ประเทศอื่น ซึ่งผูกพันทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ยังคงมีอยู่อย่างจำกัด เนื่องจากความรู้เกี่ยวกับหลักการพันธกรณีนอกอาณาเขตของรัฐ (Extraterritorial Obligation) ซึ่งกำหนดให้รัฐมีเขตอำนาจเหนือการกระทำใด ๆ ที่รัฐดำเนินการและมีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนของบุคคลที่อาศัยอยู่นอกดินแดนของรัฐ ยังคงไม่เป็นที่แพร่หลายในประเทศไทย โดยปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อการออกกฎหมาย นโยบาย และแนวปฏิบัติต่าง ๆ และทำให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนนอกอาณาเขตประเทศไทยบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงกลไกการช่วยเหลือและเยียวยาในประเทศไทยได้

นอกจากนี้ มาตรการรับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการลงทุนของไทยในต่างแดน เช่น การร้องเรียนต่อ กสม. ยังคงประสบปัญหาทั้งในทางกฎหมายและทางปฏิบัติ เนื่องจากไม่มีการกำหนดอำนาจของ กสม. ในการพิจารณกรณีเหล่านี้ไว้อย่างชัดเจนภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแม้จะมีความพยายามจาก กสม. ในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นโดยบริษัทข้ามชาติ และมีการออกข้อเสนอแนะโดย กสม. จำนวนมาก แต่การนำข้อเสนอแนะของ กสม. ไปปฏิบัติยังคงเป็นไปอย่างจำกัด อีกทั้งมีความล่าช้า ทั้งนี้ แม้คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนจะมีอำนาจในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนซึ่งเกิดจากธุรกิจ

ในประเทศไทยหรือบริษัทข้ามชาติไทยในต่างประเทศ แต่คณะอนุกรรมการฯ ยังมีข้อจำกัดในขอบเขตอำนาจดำเนินการสืบสวนสอบสวน รวมทั้งนำตัวผู้กระทำความผิดมารับผิดหรือลงโทษ

อนึ่ง ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาและข้อท้าทายในทางปฏิบัติ และทางกฎหมายในการสร้างหลักประกันว่าผู้เสียหายจากการกระทำขององค์กรธุรกิจดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการดำเนินธุรกิจอันมีลักษณะข้ามพรมแดน จะสามารถเข้าถึงความยุติธรรมและการเยียวยาในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ อุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ อุปสรรคเกี่ยวกับเขตอำนาจศาล หลักการกฎหมายขัดกันและอายุความที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินคดีข้ามพรมแดน รวมถึงอุปสรรคจากสถานะทางกฎหมายที่นิติบุคคล มีสภาพบุคคลแยกต่างหากจากผู้ถือหุ้นทำให้การรับผิดชอบของบริษัทแม่ต่อการดำเนินงานของบริษัทในเครือเป็นไปได้โดยจำกัด ประเด็นดังกล่าวจึงจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากโลกต่าง ๆ ในปัจจุบัน จะพบว่า กลไกเหล่านี้เน้นไปที่การพิจารณาข้อร้องเรียนหลังจากเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนแล้ว แต่กลับขาดกลไกเชิงรุกในการประกัน ประเมิน และติดตามผลกระทบข้ามพรมแดน หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ก่อโดยบริษัทข้ามชาติของไทยในต่างประเทศ หรือโดยบริษัทต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบข้ามพรมแดนมายังประเทศไทย เช่น กลไกการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน (Transboundary EIA) ซึ่งเป็นกลไกที่ประเมินผลกระทบของโครงการที่เป็นไปได้ว่าอาจเกิดต่อสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ แม้ว่าในปี 2561 คณะกรรมาธิการแม่น้ำโขงเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Mekong River Commission For Sustainable Development) ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก จะได้นำเสนอแนวปฏิบัติในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดนในกลุ่มน้ำโขงตอนล่าง (เอกสารการทำงาน) (Guidelines For Transboundary Environmental Impact Assessment In The Lower Mekong Basin) (Working Document) ต่อสาธารณชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ “สนับสนุนระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับชาติในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการต่าง ๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบข้ามพรมแดน” โดยเพิ่มการสื่อสารและการประสานความร่วมมือข้ามพรมแดน อย่างไรก็ตาม การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 จะครอบคลุมผลกระทบจากโครงการที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน (Transboundary EIA)

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนของบริษัทจดทะเบียนของไทย ในปี 2563 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดยคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ได้ออกประกาศเพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลในแบบ 56-1 One Report สำหรับบริษัทจดทะเบียนและแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ (“แบบ filing”) สำหรับบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน (“บริษัท IPO”) เพื่อยกระดับการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อ 3 ด้านหลัก ได้แก่ สิ่งแวดล้อม (Environment) สังคม (Social) และธรรมาภิบาล (Governance) หรือ ESG ซึ่งครอบคลุมการเปิดเผยข้อมูลการเคารพสิทธิมนุษยชนและการจัดการผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียในห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจ โดยมีผลบังคับใช้ในปี 2565 (รอบปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564) ซึ่งในส่วนการเปิดเผยข้อมูล “การขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อความยั่งยืน” ครอบคลุมการเปิดเผยภาพรวมนโยบายและเป้าหมายการจัดการความยั่งยืน การจัดการผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียในห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจ และการจัดการความยั่งยืนในมิติสังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ นอกจากการปรับหลักเกณฑ์แล้ว ก.ล.ต. ยังใช้กลไกที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างวินัยจากผู้ปฏิบัติ (ในที่นี้คือ บริษัทจดทะเบียน และบริษัท IPO) ร่วมกับมาตรการแรงผลักดันจากตลาดจากผู้ลงทุนควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้ ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์

แห่งประเทศไทย ได้ทำการส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนของไทย ให้ครอบคลุมประเด็นการเคารพสิทธิมนุษยชนตามหลักการ UNGPs อีกทั้งทำการประเมินความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนของไทยที่ครอบคลุมการประเมินผลดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งของบริษัทเอง และคู่ค้า ตั้งแต่ระดับนโยบาย การนำไปปฏิบัติ การติดตามการปฏิบัติตามนโยบาย และการเปิดเผยข้อมูล

การส่งเสริมการปรับใช้หลักการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน นอกจากการเผยแพร่คู่มือการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence: HRDD) ของหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ แล้ว ยังมีตัวอย่างการนำหลักการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านมาปรับใช้โดยสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) (สพพ.) ภายใต้ประกาศว่าด้วยเรื่องนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนภายใต้โครงการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีการประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 29 มิถุนายน 2564 ซึ่งกำหนดให้มีการศึกษา ทบทวน และประเมินความเสี่ยงของผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านก่อนดำเนินโครงการขนาดใหญ่ หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการทำบริการสาธารณะ รวมถึงกรณีที่มีการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน ตลอดจนสร้างช่องทางเปิดเผยข้อมูล กลไกหารือกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบภายใต้การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้าน และกำหนดให้มีการศึกษา HRDD สำหรับทุกโครงการที่ สพพ. ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในอนาคต รวมถึง สพพ. ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาช่วยเหลือทางการเงินแก่เมียนมาเพื่อสนับสนุนกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยจะนำไปปรับปรุงกฎระเบียบและแนวทางการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป นอกจากนี้ กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการศึกษาและวางแผนประเมินความเสี่ยงและผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (HRDD) ก่อนการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ด้วยเช่นกัน

ในกระบวนการทบทวนสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ในรอบที่ 3 ภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ในเดือนพฤศจิกายน 2564 ประเทศไทยได้ตอบรับข้อเสนอแนะจากประเทศสมาชิกสหประชาชาติ พร้อมทั้งให้คำมั่นโดยสมัครใจ (Voluntary Pledge) ในการ “พิจารณาเสนอและสนับสนุนมาตรการเชิงบังคับให้ภาคธุรกิจดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (HRDD)” ด้วย ซึ่งเป็นการสะท้อนความตั้งใจของรัฐบาลในการผลักดันประเด็นดังกล่าว

การปรับใช้แนวทางต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน หลายหน่วยงานได้นำมาตรฐานต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมการลงทุนและการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนมาปรับใช้เพื่อส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเคารพสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น ดังนี้

Sustainable Banking Guidelines ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกำหนดแนวทางการดำเนินกิจการธนาคารอย่างยั่งยืนในด้านการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบ (Sustainable Banking Guidelines – Responsible Lending) กับสมาคมธนาคารไทย และสมาคมธนาคารนานาชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2562 และ พ.ศ. 2563 ตามลำดับ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติกระบวนการให้สินเชื่อด้วยความรับผิดชอบต่อผู้นำปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลมาร่วมพิจารณาในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์สำหรับการให้สินเชื่อ ตลอดจนมีกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงและผลกระทบที่เกิดจากการให้สินเชื่อของธนาคาร นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2565 ธปท. ได้เผยแพร่ทิศทางการพัฒนาสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย เพื่อให้ภาคการเงินและภาคธุรกิจมีแนวทางในการปรับการดำเนินงานให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สอดคล้อง

ตามเป้าหมายของประเทศไทยที่จะมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน ปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ในปี พ.ศ. 2608 (ค.ศ. 2065) รวมถึงสมาคมธนาคารไทย ได้ประกาศเจตนารมณ์ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG Declaration) เพื่อกำหนดทิศทางที่ชัดเจนร่วมกันของอุตสาหกรรมธนาคารในการแก้ปัญหาเชิงรุกด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล สร้างความตระหนักแก่ผู้มีส่วนได้เสียและร่วมกันขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยสู่ความยั่งยืน

Environmental and Social Safeguards Guidelines สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) (สพพ.) ได้กำหนดว่าในขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial Assistance: FA) สพพ. จะใช้แนวทางป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสังคม (Environmental And Social Safeguards Guidelines : ESS) และระบุในเงื่อนไขสัญญาเงินกู้ทุกโครงการของ สพพ. ให้ประเทศเพื่อนบ้านจัดส่งหลักฐานยืนยันการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อลดผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมก่อนเริ่มดำเนินการก่อสร้างและมีมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการก่อสร้าง พร้อมทั้งได้กำหนดช่องทางการร้องเรียนเพื่อให้สามารถแจ้งแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ ยังได้มีการศึกษาและพิจารณาตามแนวทางด้านสิ่งแวดล้อมของเมียนมา โดยจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Examination : IEE) หรือรายงานการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมแล้วแต่กรณี ภายใต้กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องของเมียนมาโดยให้ครบถ้วนตามองค์ประกอบ 4 มิติ คือ ทรัพยากรด้านกายภาพ ทรัพยากรด้านชีวภาพ คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และคุณค่าชีวิต

State Enterprise Assessment Model สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ได้เริ่มนำระบบ State Enterprise Assessment Model (SE-AM) ซึ่งเป็นระบบประเมินผลการดำเนินงานรัฐวิสาหกิจมาใช้ตั้งแต่ปี 2563 โดยระบบดังกล่าวจะทำการประเมินหลายด้าน รวมถึง “ด้านการกำกับดูแลที่ดี และการนำองค์กร” ซึ่งในการประเมินผลด้านนี้ได้กำหนดให้รัฐวิสาหกิจต้องมีนโยบายการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ และติดตามผลการดำเนินงานด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในกระบวนการ (CSR In Process) ซึ่งต้องคำนึงถึงการเคารพต่อหลักสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ ในการประเมิน “ด้านการมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลูกค้า” ยังกำหนดให้รัฐวิสาหกิจ จัดทำยุทธศาสตร์ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย

Global Reporting Initiative (GRI) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ทำการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนจัดทำรายงานความยั่งยืนตามกรอบการรายงานสากลของ Global Reporting Initiative (GRI) โดยการจัดทำรายงานมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด เป้าหมาย พัฒนาการ และผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลแก่ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบ โดยใช้วิธีรายงานแยกผลประกอบการ (Financial Performance) กับผลการดำเนินงานทางสังคมและสิ่งแวดล้อม (Non-Financial Performance) ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2563 มีบริษัทจดทะเบียนไทย ร้อยละ 20.14 ที่จัดทำรายงานความยั่งยืนที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลตามแนวทางการรายงานความยั่งยืนของ GRI

การปรับปรุงความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ฉบับมาตรฐาน กระทรวงการต่างประเทศ ได้ปรับปรุงความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (Bilateral Investment Treaty: BIT) ฉบับมาตรฐาน (BIT Model) โดยความตกลงฯ ฉบับมาตรฐาน จะเป็นพื้นฐานในการเจรจา BIT กับประเทศและเขตเศรษฐกิจต่าง ๆ ในอนาคต ความตกลงฯ ฉบับมาตรฐาน มีข้อบทที่เน้นย้ำสิทธิของรัฐในการออกมาตรการที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะได้ เช่น มาตรการเพื่อปกป้องสิ่งแวดล้อม สุขภาพสาธารณะ ดุลการชำระเงิน นโยบายเศรษฐกิจมหภาค ฯลฯ ซึ่งจะช่วย

เพิ่มพื้นที่เชิงนโยบายให้แก่รัฐในการออกมาตรการดังกล่าว โดยไม่ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีความตกลงฯ และรัฐสามารถใช้ข้อบทดังกล่าวในการตอบโต้ในกรณีที่ถูกนักลงทุนต่างชาติฟ้องร้อง นอกจากนี้ ความตกลงฯ ฉบับมาตรฐาน ยังเพิ่มข้อบทที่สนับสนุนให้นักลงทุนที่เข้ามาลงทุนในประเทศของตนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR) ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การจัดการอบรมให้ความรู้แก่ภาคส่วนต่าง ๆ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) องค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) และสมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กแห่งประเทศไทย ได้จัดให้มีการอบรม ประชุม และสัมมนา ในหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ การดำเนินธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชนตามหลักการ UNGPs การดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อตามแนวทาง RBC ของ OECD การนำหลักการ HRDD ไปใช้ในการบริหารความเสี่ยงขององค์กร การติดตาม จัดทำ และขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ ฯ อย่างเป็นรูปธรรม การดำเนินธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อและยั่งยืน การพัฒนาธุรกิจให้ก้าวสู่ตลาดต่างประเทศโดยเคารพต่อหลักการสิทธิมนุษยชน และการส่งเสริมการสรรหาแรงงาน และการจ้างงานแรงงานข้ามชาติอย่างมีจริยธรรม ฯลฯ ให้แก่ผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจ บริษัทจดทะเบียนของไทยทั้งในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) รวมถึงนักลงทุนไทยในต่างประเทศอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ยังได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้บริษัทจดทะเบียนและผู้ประกอบธุรกิจในตลาดทุน ตระหนักถึงการประกอบธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชนโดยให้ความสำคัญกับการนำหลักการ UNGPs ไปปรับใช้ตามความเหมาะสมในแต่ละธุรกิจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ยังมีความร่วมมือกับคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำโครงการธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนสำหรับภาคธุรกิจในตลาดทุนไทย เพื่อศึกษาวิจัยและจัดทำคู่มือแนวทาง ตลอดจน จัดอบรม / สัมมนาจัดทำหลักสูตรอบรมด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน สำหรับภาคธุรกิจในตลาดทุนไทย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคธุรกิจ ดำเนินการด้วยความเคารพสิทธิมนุษยชน สอดคล้องกับหลักการ UNGPs และ HRDD ได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ หลักสูตรดังกล่าวผ่านความเห็นชอบของที่ประชุมคณะทำงานจัดทำหลักสูตรอบรม “ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน สำหรับธุรกิจในตลาดทุนไทย” ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กระทรวงยุติธรรม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNDP) สมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กแห่งประเทศไทย เป็นต้น

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ได้จัดกิจกรรมอบรม / ประชุม / สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ UNGPs แผนปฏิบัติการฯ และการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อและเคารพสิทธิมนุษยชนให้กับรัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี โดยมีทั้งในรูปแบบกิจกรรมที่จัดขึ้นเอง กิจกรรมที่ร่วมจัดกับหน่วยงานอื่น กิจกรรมที่จัดขึ้นตามที่ได้รับการติดต่อประสานงานจากรัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจโดยตรง รวมทั้งการได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรเพื่อเผยแพร่ความรู้ในประเด็นดังกล่าว ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับระหว่างประเทศ นอกจากนั้น

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ยังได้ผลิตสื่อหลากหลายรูปแบบเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักการ UNGPs และแผนปฏิบัติการฯ รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อและเคารพสิทธิมนุษยชน โดยในปี พ.ศ. 2565 กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับสมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กแห่งประเทศไทย (Global Compact Network Thailand: GCNT) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNDP) ลงนาม MOU เพื่อจัดตั้งสถาบันธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (Business and Human Rights Academy) ด้วยความมุ่งหวังให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของประเทศและภูมิภาคเอเชีย

การเพิ่มแรงจูงใจให้ภาคธุรกิจเคารพสิทธิมนุษยชน กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้มีความริเริ่มดำเนินโครงการองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Awards) มาตั้งแต่ปี 2562 เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจ วิสาหกิจเพื่อสังคม และภาคประชาสังคม ที่มีความพร้อม เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นต้นแบบที่ดีให้กับองค์กรอื่น ๆ นอกจากนี้ ได้จัดทำรายงานการศึกษามาตรการ / กลไกเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ภาคธุรกิจ / รัฐวิสาหกิจ เคารพสิทธิมนุษยชน รวมทั้งอยู่ระหว่างร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำมาตรฐานด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนและตราสัญลักษณ์ (BHR Label) โดยเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจะได้เผยแพร่ไปยังภาคธุรกิจต่อไป นอกจากนี้ กระทรวงการคลัง โดยกรมสรรพากร ได้ส่งเสริมมาตรการลดหย่อนภาษีอากรอย่างต่อเนื่องให้กับผู้ประกอบการที่จ้างงานผู้พิการ รวมทั้งกรมบัญชีกลาง ได้กำหนดให้พัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นพัสดุที่ได้รับการส่งเสริมให้จัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวข้างต้นล้วนเป็นมาตรการที่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้ภาคธุรกิจดำเนินธุรกิจด้วยความเคารพสิทธิมนุษยชนได้

การดำเนินการของภาคธุรกิจ พบว่า รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจหลายแห่ง ได้ดำเนินกิจกรรมหลายโครงการ เพื่อส่งเสริมการเคารพหลักการสิทธิมนุษยชนในบริบทของการลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ ได้แก่ การทบทวนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์กร และออกนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนตามหลักเกณฑ์ที่ยึดถือเป็นกรอบปฏิบัติในระดับสากล เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อตกลงร่วม และสนธิสัญญาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อแรงงาน และหลักการ UNGPs รวมทั้งหลายบริษัทได้มีการประเมิน HRDD เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการลงทุน ควบรวมกิจการ การดำเนินธุรกิจต่างประเทศ หรือในห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินการของบริษัทผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่กลุ่มนักลงทุนและผู้ประกอบการระหว่างประเทศ ยังคงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะปัจจุบัน ซึ่งแนวโน้มกระแสสังคมโลกกำลังมุ่งสู่การกำหนดให้การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านเป็นมาตรการบังคับ

3.4.2 ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน

จากข้อท้าทายข้างต้น พบว่า ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในบริบทการลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ จำเป็นต้องพิจารณาเรื่องดังต่อไปนี้

1. การกำหนดขอบเขตอำนาจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเป็นไปอย่างเหมาะสม และเพียงพอต่อการกำกับดูแล รวมถึงสอดคล้องกับกิจกรรมเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าประสงค์ ตามแผนปฏิบัติการฯ ได้จริง
2. การพิจารณาเครื่องมือที่จะใช้ในการสร้างแรงจูงใจให้ภาคธุรกิจปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ อย่างเคร่งครัด รวมถึงพิจารณากำหนดมาตรการทั้งในเชิงสมัครใจและภาคบังคับที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ให้ลุล่วง

3. การศึกษาและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพันธกรณีนอกอาณาเขตของรัฐ (Extraterritorial Obligation) ทั้งในส่วนของภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคธุรกิจ
4. การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในประเด็นสิทธิมนุษยชนให้กับนักลงทุนไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ และนักลงทุนต่างประเทศที่มาลงทุนในไทย
5. การพิจารณากำหนดกลไกที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการกำกับ ดูแล และตรวจตราการลงทุนของนักลงทุนไทยในต่างประเทศ

3.4.3 ข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็น

จากการหารือร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง พบว่า มีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. ดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการฯ ที่ยังไม่เสร็จโดยเร่งด่วน โดยเฉพาะหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับที่ควบคุมได้สำหรับกิจกรรมที่จำเป็นต้องมีการรวมกลุ่มกันของคนจำนวนมาก
2. เสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับหลักการตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนในการเคารพ คุ้มครอง และเติมเต็มสิทธิมนุษยชนของบุคคลทั้งที่อยู่ในดินแดนที่รัฐมีเขตอำนาจ รวมถึงนอกอาณาเขตประเทศตน ตามหลักพันธกรณีนอกอาณาเขตของรัฐ (Extraterritorial Obligation)
3. ส่งเสริมขีดความสามารถของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน หรือกลไกอื่นที่จะมีหน้าที่พิจารณาข้อร้องเรียนจากการดำเนินธุรกิจของสถานประกอบการ ทั้งกรณีการลงทุนในประเทศและการดำเนินการของนักลงทุนไทยในต่างประเทศ โดยรวมไปถึงการสนับสนุนทางด้านทรัพยากรและขยายขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อให้สามารถดำเนินการตรวจสอบข้อร้องเรียน ประสานงาน สนับสนุนการดำเนินคดี และกระบวนการเยียวยาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เป็นกลาง และเป็นอิสระ
4. เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สามารถร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศอื่นในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนข้ามพรมแดน รวมถึงให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศอื่น ๆ ให้สามารถเข้าถึงการเยียวยาทางศาล และการเยียวยาที่ไม่ใช่ทางศาลในประเทศไทย รวมทั้งเข้าถึงการช่วยเหลือและเยียวยาในต่างประเทศได้
5. ทบทวนและสร้างกลไกเชิงรุกในการประกัน ประเมิน และติดตามผลกระทบข้ามพรมแดน หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ก่อโดยบริษัทข้ามชาติของไทยในต่างประเทศ รวมถึงการบังคับใช้กลไกการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดนอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ประกันการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และการชดเชยเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ ไม่เพียงแค่นั้นในอาณาเขตพรมแดนประเทศเท่านั้น แต่ครอบคลุมไปถึงชุมชนซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณที่บริษัทหรือรัฐวิสาหกิจไทยดำเนินธุรกิจและได้รับความเสียหายจากการดำเนินธุรกิจดังกล่าว โดยรวมไปถึงการพิจารณา ทบทวน และศึกษาเพื่อนำไปสู่การแก้ไขกฎหมายไทยและระเบียบข้อบังคับที่เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้ได้รับผลกระทบ

7. ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทางศาล และหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายในประเทศอื่น เพื่อส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลข้ามพรมแดนและความโปร่งใส และเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนถูกปฏิเสธการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

3.4.4 เป้าหมาย และตัวชี้วัดภาพรวมรายด้าน

เป้าหมายที่ 1 ภาคธุรกิจมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติ และมาตรการของประเทศไทย ประเทศที่จะลงทุน และมาตรฐานสากล ที่ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อและเคารพสิทธิมนุษยชนเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด : ร้อยละความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติ และมาตรการของประเทศไทย ประเทศที่จะลงทุน และมาตรฐานสากลที่ส่งเสริมการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อและเคารพสิทธิมนุษยชนของนักธุรกิจไทย นักธุรกิจไทยที่จะไปลงทุนในต่างประเทศ และนักธุรกิจต่างประเทศที่มาลงทุนในประเทศไทย ที่เข้ารับการอบรมกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด

เป้าหมายที่ 2 ประเทศไทยมีการศึกษา/พิจารณาจัดตั้งกลไก กำกับ ดูแล นักลงทุนไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ

ตัวชี้วัด : มีการศึกษา/พิจารณาจัดตั้งกลไก กำกับ ดูแล นักลงทุนไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ

เป้าหมายที่ 3 ประเทศไทยมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และต้นแบบที่ดีในการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อและเคารพสิทธิมนุษยชนกับนานาชาติประเทศ

ตัวชี้วัด : จำนวนกิจกรรมที่ประเทศไทยมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และต้นแบบที่ดีในการดำเนินธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชนกับนานาชาติประเทศ

3.4.5 แผนปฏิบัติการและตัวชี้วัด

หน้าที่ของภาครัฐ (Duty of State)

ลำดับที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยงกับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
1	การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ นโยบาย และมาตรการต่าง ๆ				<p>1.1 ศึกษาและจัดทำแนวปฏิบัติ และกระบวนการให้ความเห็นต่อสัญญาในกรณีที่ภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ทำธุรกิจกับบรรษัทข้ามชาติ โดยให้ครอบคลุมแนวทางการ UNGPs พันธกรณีตามกฎหมาย ระหว่างประเทศอื่น ๆ รวมถึง สอดคล้องกับข้อตกลงเพื่อการส่งเสริม และคุ้มครองการลงทุนมาตราฐาน ที่กระทรวงการต่างประเทศ ได้ทำการปรับปรุง*</p>	<p>หน่วยงานหลัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำนักงาน อัยการสูงสุด <p>หน่วยงานสนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระทรวง การต่างประเทศ - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ) 	2566-2570	<p>คู่มือแนวปฏิบัติ และกระบวนการ ให้ความเห็น ต่อสัญญาในกรณี ที่ภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจ ทำธุรกิจกับบรรษัท ข้ามชาติ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายเหตุที่ 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรณเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.2 ศึกษาแนวทางจัดทำกฎหมาย มาตรการบังคับให้ภาคธุรกิจดำเนิน กระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชน อย่างรอบด้าน (HRDD)*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง การต่างประเทศ	2566-2570	- ผลการศึกษา แนวทางและรูปแบบ HRDD ที่เหมาะสม - ร่างกฎหมาย หรือมาตรการ เกี่ยวกับ การดำเนินการ HRDD	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค ในการแข่งขัน - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายเหตุที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 17, 18, 19	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.3 ศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขกฎหมาย หรือกำหนดมาตรการ เพื่อประกันการเข้าถึงกระบวนการ ยุติธรรม และการชดเชยเยียวยา ทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง ที่มีประสิทธิภาพ โดยครอบคลุมไปถึง ชุมชนซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณที่บริษัท หรือรัฐวิสาหกิจไทยดำเนินงานธุรกิจ และได้รับความเสียหายจากการดำเนิน ธุรกิจดังกล่าว ทั้งในและต่างประเทศ	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง การต่างประเทศ - สำนักอัยการสูงสุด	2566-2570	- ผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขกฎหมาย หรือมาตรการ ประกันการเข้าถึง กระบวนการ ยุติธรรม และการเยียวยา สำหรับผู้ที่ได้รับ ผลกระทบจาก การประกอบธุรกิจไทย ในต่างประเทศ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรณเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.4 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการประสาน ความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อรับข้อร้องเรียน ตรวจสอบ การดำเนินธุรกิจที่มีผลกระทบต่อชุมชน โดยรวมไปถึงการส่งเสริมความร่วมมือ ด้านการแบ่งปันข้อมูลข้ามพรมแดน และการเข้าถึงพยานหลักฐาน กรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยรวมถึงการทบทวนความรวดเร็ว ความโปร่งใส และความมีประสิทธิภาพ ของกลไกในปัจจุบัน ดำเนินการแก้ไข ข้อท้าทายดังกล่าว และประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทราบในวงกว้าง*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง การต่างประเทศ	2566-2570	- ผลการศึกษา แนวทางพัฒนา การประสาน ความร่วมมือ กับต่างประเทศ เพื่อรับข้อร้องเรียน ตรวจสอบตรา สอบสวน การดำเนินธุรกิจ ที่มีผลกระทบต่อ ชุมชน ทั้งในและต่างประเทศ และข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหา และข้อท้าทาย ที่เกิดขึ้น	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				1.5 ศึกษา ทบทวน และพิจารณาแนวทางการ แก้ไขกฎหมาย ระเบียบ นโยบาย เพื่อให้เกิดการคุ้มครองและประกัน การเยียวยาแก่บุคคลในประเทศไทย จากการละเมิดของบรรษัทข้ามชาติ ผ่านช่องทางออนไลน์	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง การต่างประเทศ - สำนักอัยการสูงสุด	2566-2570	- ผลการศึกษา แนวทางแก้ไข กฎหมาย ระเบียบ นโยบาย เพื่อคุ้มครอง และเยียวยา แก่บุคคล ในประเทศไทย จากการละเมิด ของบรรษัทข้ามชาติ ผ่านช่องทางออนไลน์	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 9, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 10	
				1.6 พิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ ในการจัดทำแนวทางหรือความตกลง ในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ข้ามพรมแดน และมีกรเฝ้าระวัง ผลกระทบข้ามพรมแดน ทั้งทางด้านสุขภาพ การเกษตร สิ่งคม ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านกลไกต่าง ๆ รวมถึง ผ่านกระบวนการประเมินผลกระทบ ทางสุขภาพโดยคนในชุมชน หรือ CHIA*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงกลาโหม - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - สำนักงาน คณะกรรมการ สุขภาพแห่งชาติ หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง การต่างประเทศ	2566-2570	- ผลการศึกษา ความเป็นไปได้ ในการจัดทำแนวทาง หรือความตกลง ในการวิเคราะห์ ผลกระทบ ผลกระทบ สิ่งแวดล้อม ข้ามพรมแดน (transboundary EIA) และการจัดตั้ง กลไกเฝ้าระวัง ผลกระทบ ข้ามพรมแดน	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง การเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่ไม่มีมลพิษสิ่งแวดล้อม - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 4, 8 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 13, 14, 15, 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรณเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
2	ความตระหนักรู้ด้านพันธกรณี ของประเทศไทยในการคุ้มครอง สิทธิมนุษยชนข้ามพรมแดน			2.1 จัดฝึกอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้ สิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะหลักการ UNGPs และ HRDD ให้กับภาคธุรกิจ พร้อมทั้งจัดใหม่ช่องทางสื่อสาร แก่ภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการในตลาดทุนไทย รวมถึงวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม และธุรกิจสัญชาติไทย ที่จะไปลงทุนในต่างประเทศ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) - ตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย - สำนักงานคณะกรรมการ กำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ - สำนักงานส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง การต่างประเทศ - กระทรวงพาณิชย์ - สภาอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย - สมาคมธนาคารไทย - สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริม การลงทุน - หอการค้าไทย และสภาหอการค้า แห่งประเทศไทย	2566-2570	- โครงการ/กิจกรรม การจัดประชุม/ อบรม/มีหนังสือ เวียนเพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะ หลักการ UNGPs และ HRDD ให้กับ ภาคธุรกิจ - การประเมินความรู้ ความเข้าใจของ ผู้ร่วมโครงการ/ กิจกรรม - จำนวนภาคธุรกิจ ที่มีการรายงาน ผลการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการ เพิ่มขึ้น	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 7, 12 - SDGs เป้าหมายที่ 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				2.2 ส่งเสริมให้บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ ต่อประชาชนและบริษัทที่มีหลักทรัพย์ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย ให้ความสำคัญ กับความสัมพันธ์ระหว่างบริษัท ขนาดใหญ่และห่วงโซ่อุปทานของบริษัท รวมถึงการจัดจ้างบริการภายนอก และการรับเหมาช่วง ที่อาจก่อผลกระทบต่อไม่พึงประสงค์ ต่อสิทธิมนุษยชน	หน่วยงานหลัก - สำนักงาน คณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์	2566-2570	- มีการจัดอบรม บริษัทที่เสนอขาย หลักทรัพย์ ต่อประชาชน และบริษัท ที่มีหลักทรัพย์ จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย ใหม่ความรู้ ความเข้าใจ ด้านสิทธิมนุษยชน และความเชื่อมโยง ระหว่างบริษัท ขนาดใหญ่ และห่วงโซ่อุปทาน ของบริษัท รวมถึง การจัดจ้างบริการ ภายนอก และการรับเหมาช่วง ที่อาจก่อผลกระทบต่อ ไม่พึงประสงค์ ต่อสิทธิมนุษยชน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 8, 12 - SDGs เป้าหมายที่ 9, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรณเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				2.3 สร้างความตระหนักรู้ ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้ผู้ ผู้ประกอบการสัญชาติไทย ที่จะไปลงทุนในต่างประเทศ หรือนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุน ในประเทศไทย เพื่อให้เคารพต่อ หลักการสิทธิมนุษยชน ตลอดจนปฏิบัติตามกฎหมาย กม. ระเบียบต่าง ๆ รวมถึงกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ของประเทศที่รับการลงทุน (Host country) โดยอาจพิจารณา จัดทำคู่มือ (Guideline) การลงทุน ในแต่ละประเทศ	หน่วยงานหลัก - กระทรวงพาณิชย์ - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) - ธนาคาร เพื่อการส่งออก และนำเข้า แห่งประเทศไทย - ตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย - สำนักงาน คณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง การต่างประเทศ	2566-2570	- คู่มือสร้างความ ตระหนักรู้ ด้านสิทธิมนุษยชน - คู่มือการลงทุน ในแต่ละประเทศ - โครงการ / กิจกรรม ฝึกอบรม / ให้ความรู้ ผู้ประกอบการธุรกิจ ที่จะไปลงทุน ในต่างประเทศ เพื่อให้เคารพต่อ หลักการสิทธิมนุษยชน หรือการเผยแพร่ ข้อมูลให้ ผู้ประกอบการ ต่างชาติที่เข้ามา ลงทุนในประเทศไทย ให้เคารพต่อ หลักการสิทธิมนุษยชน ผ่านช่องทางต่าง ๆ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 12 - SDGs เป้าหมายที่ 9, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				2.4 สร้างช่องทางเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการระเบียบเขตเศรษฐกิจ ภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) รวมถึงเขตเศรษฐกิจ พรมแดนทั้งหมด และจัดให้มีกลไก หารือกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบ	หน่วยงานหลัก - สำนักงาน คณะกรรมการ นโยบาย เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก - สำนักงาน ความร่วมมือ พัฒนาเศรษฐกิจ กับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) - สำนักงาน สภาพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง การต่างประเทศ	2566-2570	- มีการกำหนด ช่องทางเปิดเผย ข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการระเบียบ เขตเศรษฐกิจ ภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) รวมถึงเขตเศรษฐกิจ พรมแดนทั้งหมด และกลไกหารือ กับชุมชนที่ได้รับ ผลกระทบ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 7, 8, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 9, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรรเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				2.5 สร้างความตระหนักรู้ให้กับภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคธุรกิจ เกี่ยวกับ ความเห็นทั่วไปของมติการระหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับบริบท กิจกรรมทางธุรกิจ	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง การต่างประเทศ	2566-2570	- ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความเห็น ทั่วไปของกติกา ระหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิทาง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่มีการเผยแพร่	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 7, 12, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8	
3	การพัฒนาเทคโนโลยีเชิงรุก ในการตรวจสอบ แก้ไข ป้องกัน ประเมิน และติดตามผลกระทบ ข้ามพรมแดน และในต่างประเทศ			3.1 พัฒนามาตรการกลไกการกำกับดูแล นักลงทุนไทยที่ไปลงทุนข้ามพรมแดน ในต่างประเทศที่ได้เคารพสิทธิมนุษยชน หลักการ UNGPs และ BCG Model	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง การต่างประเทศ	2566-2570	- มาตรการ / ทั่วโลก กำกับดูแล การลงทุน ข้ามพรมแดน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				3.2 ศึกษา ทบทวน และพิจารณาแก้ไข ขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการ ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติ ว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน กสม. หรือกลไกอื่นที่จะมีหน้าที่พิจารณา ข้อร้องเรียนจากการดำเนินธุรกิจของ สถานประกอบการทั้งการลงทุน ในประเทศและการดำเนินการของ นักลงทุนไทยในต่างประเทศ เพื่อให้สามารถดำเนินการตรวจสอบ ข้อร้องเรียน ประสานงาน และสนับสนุน การค้าเป็นคดีและกระบวนการเยียวยา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เป็นกลาง และเป็นอิสระ อีกทั้ง อำนวยความสะดวกในการพูดคุยเจรจา เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหา*	หน่วยงานหลัก - กระทรวง การต่างประเทศ - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)	2566-2570	- ผลการศึกษา/ ทบทวน/ปรับปรุง กลไกติดตาม/ ตรวจสอบ/จัดการ/ ประสานงาน/ ดำเนินการ/ เยียวยา กรณีการค้าเงินธุรกิจ ของสถานประกอบการ ทั้งการลงทุน ในประเทศ และการดำเนินการ ของนักลงทุนไทย ในต่างประเทศ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 16 - UNGPs ข้อที่ 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31	

ลำดับที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยงกับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				3.3 มีโครงการ / กิจกรรมในการให้คำปรึกษาแก่บริษัทไทย บริษัทข้ามชาติ รวมถึงนักลงทุนไทยและผู้ประกอบการอื่น ๆ ในเรื่องสิทธิมนุษยชน	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ) หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวงการต่างประเทศ	2566-2570	- โครงการ / กิจกรรมในการให้คำปรึกษาแก่บริษัทไทย บริษัทข้ามชาติ รวมถึงนักลงทุนไทยและผู้ประกอบการอื่น ๆ ในเรื่องสิทธิมนุษยชน	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดเป้าหมายที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 10	
4	มาตรการป้องกันและสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนที่เคารพสิทธิมนุษยชน			4.1 กำหนดให้รัฐวิสาหกิจมีแนวทางในการป้องกันและบรรเทาความเสี่ยงผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงการค้าการลงทุนในประเทศ ทั้งโดยองค์กรเอง บริษัทย่อย (Subsidiary) บริษัทในเครือ ผู้รับจ้างตามสัญญา หรือกิจการร่วม	หน่วยงานหลัก - กระทรวงการคลัง (สำนักงานคณะกรรมการการคลัง) - นโยบายรัฐวิสาหกิจ	2566-2570	- มีการนำระบบประเมินผล การดำเนินงาน รัฐวิสาหกิจใหม่ (State Enterprise Assessment Model : SE-AM) มาใช้ประเมินผล การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ - มีการนำหลักการและแนวทางการกำกับดูแลกิจการที่ดี มาใช้บังคับ	- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดเป้าหมายที่ 12 - SDGs เป้าหมายที่ 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
5	ความร่วมมือในระดับภูมิภาค และระหว่างประเทศ			5.1 ศึกษาและพิจารณาความเหมาะสม ในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ สำหรับบริษัทข้ามชาติขององค์กร เพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการพัฒนา (OECD Guidelines for Multinational Enterprises) การมีส่วนร่วมในคณะทำงาน OECD ว่าด้วยการดำเนินธุรกิจ ด้วยความรับผิดชอบ (OECD Working Party on Responsible Business Conduct) และการกำหนดแนวทาง จัดตั้งกลไกศูนย์ติดต่อประสานงาน แห่งชาติ (National Contact Point) ในรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของ ประเทศไทย *	หน่วยงานหลัก - กระทรวง การต่างประเทศ - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)	2566-2570	- รายงานผล การศึกษา รวมถึงแผนที่นำทาง (Roadmap) เกี่ยวกับกำหนัด แนวทางจัดตั้งกลไก ศูนย์ติดต่อประสาน งานแห่งชาติ (National Contact Point)	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้าง ความสามารถ ในการแข่งขัน - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับ สมดุลและ พัฒนา ระบบการ บริหาร จัดการ ภาครัฐ - แผนพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายเหตุ ที่ 13 - SDGs เป้า มายที่ 8, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				5.2 แลกเปลี่ยน เผยแพร่ แนวปฏิบัติที่ดี ในการขับเคลื่อนประเด็นธุรกิจ กับสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาค และระหว่างประเทศ*	หน่วยงานหลัก - กระทรวง การต่างประเทศ - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ)	2566-2570	- มีกิจกรรมแลกเปลี่ยน/ เผยแพร่ แนวปฏิบัติที่ดี แก่เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง ของประเทศที่สนใจ	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
6	การส่งเสริมการลงทุน			6.1 ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริม และสนับสนุนให้นักลงทุน และองค์กรธุรกิจที่ตั้งอยู่ในไทย และนักลงทุนไทยที่ไปลงทุน ในต่างประเทศ ดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมขององค์กร (Corporate Social Responsibility: CSR) ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ผู้รับการลงทุนในการบริหารจัดการ และคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ อาจรวมถึงการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ขั้นพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข*	หน่วยงานหลัก - กระทรวง การต่างประเทศ - กระทรวงพาณิชย์	2566-2570	- การเจรจา ความตกลง เพื่อการส่งเสริม และคุ้มครอง การลงทุน และข้อบท การลงทุน ในความตกลง การค้าเสรีที่มีข้อบท ในการให้พื้นที่ เชิงนโยบายแก่รัฐ ในการออกมาตรการ เพื่อประโยชน์ สาธารณะ และอาจรวมถึง การมีข้อบท สนับสนุนกิจกรรม CSR ที่สอดคล้องกับ หลักสิทธิมนุษยชน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน - ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมายที่ 8 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรณเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
				6.2 กำหนดให้การศึกษาประเมินความเสี่ยง และผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน อย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) ก่อนการดำเนินโครงการ ขนาดใหญ่ หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับ การจัดทำบริการสาธารณะ รวมถึง กรณีที่มีการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อจัดทำโครงการ เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณะที่เป็นหน้าที่ ของรัฐ รวมถึงกรณีที่มีรัฐมอบหมายหน้าที่ ให้ภาคเอกชนดำเนินการจัดทำโครงการ ดังกล่าวแทน	หน่วยงานหลัก - กระทรวงคมนาคม - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม - กระทรวง อุตสาหกรรม - สำนักงาน ความร่วมมือพัฒนา เศรษฐกิจกับ ประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน)	2566-2570	- มีมาตรการ เพื่อเตรียมรับมือกับ ผลกระทบ ที่อาจเกิดขึ้นจาก การประกอบธุรกิจ ข้ามพรมแดน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความ เชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรอบเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
7	กลไกการป้องกัน				หน่วยงานหลัก - กระทรวงมหาดไทย - กระทรวง อุตสาหกรรม หน่วยงานสนับสนุน - กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	2566-2570	- มีมาตรการ เพื่อเตรียมรับมือ กับผลกระทบ ที่อาจเกิดขึ้นจาก การประกอบธุรกิจ ข้ามพรมแดน	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายเหตุที่ 13 - SDGs เป้าหมายที่ 8, 16, 17 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10	

ลำดับ ที่	ประเด็น	ความเชื่อมโยง กับหลักการ UNGPs			โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	กรณเวลา (2566-2570)	ตัวชี้วัด (กำหนดกว้าง)	ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ / แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 / SDGs / UNGPs
		1	2	3					
8	การเยียวยา			พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ การละเมิดสิทธิมนุษยชนข้ามพรมแดน รวมถึงผลกระทบ เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินคดี เยียวยา หรือให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย	หน่วยงานหลัก - กระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ) - สำนักงาน อัยการสูงสุด	2566-2570	- จำนวนผู้ปฏิบัติงาน ในกระบวนการยุติธรรม ที่ได้รับการอบรม ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับ สถานการณ์ การละเมิดสิทธิมนุษยชน ข้ามพรมแดน รวมถึงผลกระทบ - ความรู้ความเข้าใจ ที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับ สถานการณ์ การละเมิดสิทธิมนุษยชน ข้ามพรมแดน รวมถึงผลกระทบ ของผู้ปฏิบัติงาน ในกระบวนการยุติธรรม	- ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมวดหมู่ที่ 12, 13 - SDGs เป้าหมายที่ 16 - UNGPs ข้อที่ 1, 3, 4, 5, 7, 8	

* กิจกรรมนี้เป็นหนึ่งในกิจกรรมจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรกที่ต้องดำเนินการต่อ หรือถูกดัดแปลงปรับเปลี่ยนมาจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรก หลังจกมีการดำเนินการสำเร็จไปแล้ว หรือสำเร็จไปบางส่วนแล้ว

ความรับผิดชอบของภาคธุรกิจ (Corporate Responsibility)

1. การปฏิบัติตามกฎหมาย มาตรฐาน และหลักการสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติ

- 1.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ต้องทบทวนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ขององค์กรตน รวมถึงส่งเสริม ทำความเข้าใจ และสนับสนุนการแก้ไขกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของบริษัทย่อย บริษัทในเครือ รวมทั้งห่วงโซ่อุปทาน และปรับปรุงให้สอดคล้องกับกฎหมายในประเทศที่มีการดำเนินกิจกรรม รวมถึงกฎหมาย มาตรฐาน หลักการ UNGPs และหลักการสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน*
- 1.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรฐาน เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การกำกับดูแลธุรกิจ และการลงทุน ทั้งของประเทศไทยในกรณีการลงทุนในประเทศไทย และของประเทศที่ทำการลงทุนในกรณีการลงทุนระหว่างประเทศ*
- 1.3 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรเฝ้าระวัง ตรวจสอบ และส่งเสริมให้บริษัทย่อย บริษัทในเครือ ห่วงโซ่อุปทานของตน รวมถึงการจัดจ้างบริการภายนอกและการรับเหมาช่วง ให้เคารพกฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรฐาน เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การกำกับดูแลธุรกิจ และการลงทุน ทั้งของประเทศไทยในกรณีการลงทุนในประเทศไทย และของประเทศที่ทำการลงทุนในกรณีการลงทุนระหว่างประเทศ*
- 1.4 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรให้ความร่วมมือกับภาครัฐ องค์กรระหว่างประเทศ และกลไกอิสระอื่น ๆ ในกรณีที่มีการติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มาตรฐาน เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การกำกับดูแลธุรกิจ และการลงทุน ทั้งของประเทศไทยในกรณีการลงทุนในประเทศไทย และของประเทศที่ทำการลงทุนในกรณีการลงทุนระหว่างประเทศ รวมถึงตามหลักการ UNGPs*

2. การส่งเสริมความตระหนักรู้ถึงหลักการ/มาตรฐานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและการประกอบธุรกิจด้วยความรับผิดชอบ

- 2.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรจัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับหลักการ / มาตรฐานระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ได้รับรองในทางสากลตามที่ถูกรับรองไว้ภายใต้ UNGPs แนวปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติของ OECD (OECD Guidelines for Multinational Enterprises) ภายใต้ปฏิญญา OECD ว่าด้วยการลงทุนระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติ (OECD Declaration on International Investment and Multinational Enterprises) และหลักการประกอบธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อ เช่น BCG Model ให้แก่เจ้าหน้าที่ขององค์กรบริษัทย่อย บริษัทในเครือ รวมทั้งห่วงโซ่อุปทานของตน*
- 2.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ที่ประกอบการในประเทศไทย และกรณีผู้ประกอบการไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ ควรจัดทำ การประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลแก่สาธารณชน โดยเฉพาะชุมชนและประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินโครงการ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส*
- 2.3 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ทั้งในส่วนการลงทุนในประเทศ และการลงทุนระหว่างประเทศ ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่ดำเนินอยู่ทั้งโดยตรงและผ่านตัวแทน ทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะผลกระทบต่อทางด้านสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ แก่สาธารณชน*

3. กลไกการร้องเรียน และเยียวยา

- 3.1 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจ ควรมีช่องทาง / กลไกรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดอันเป็นผลจากการประกอบธุรกิจที่มีกฎการรักษาความลับและประสานส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ รวมถึงติดตามความคืบหน้าการดำเนินการได้ (กลไก Operational Grievance Mechanism (OGM))*

- 3.2 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจที่ประกอบการในประเทศไทย และกรณีผู้ประกอบการไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ ควรทำการประเมินและกำหนดมาตรการเยียวยาบุคคลและชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลสืบเนื่องจากการประกอบธุรกิจ โดยการเยียวยาต้องเป็นไปตามหลักการสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เป็นธรรม เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และประกันการมีส่วนร่วมของผู้ได้รับผลกระทบ*
- 3.3 รัฐวิสาหกิจและภาคธุรกิจที่ประกอบการในประเทศไทย และกรณีผู้ประกอบการไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ ควรพิจารณาระงับเหตุข้อพิพาทกับชุมชนโดยการเจรจา และหารือร่วมกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ อาจประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้เข้ามาช่วยไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท*

---

* กิจกรรมนี้เป็นหนึ่งในกิจกรรมจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรกที่ต้องดำเนินการต่อ หรือถูกดัดแปลงปรับเปลี่ยนมาจากแผนปฏิบัติการฯ ในระยะแรก หลังจากมีการดำเนินการสำเร็จไปแล้ว หรือสำเร็จไปบางส่วนแล้ว

Uthmaniyah

04

บทที่ 4

กลไกการกำกับ ดูแล ติดตาม รายงาน และประเมินผลแผนปฏิบัติการระดับชาติ ว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการฯ ซึ่งจัดทำขึ้นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว โดยการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 มีกลไกกำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ดังนี้

4.1 กลไกการกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งแต่งตั้งขึ้นตามคำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยที่ 2/2563 ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 โดยมีอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นประธานอนุกรรมการ และมีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นอนุกรรมการฯ ทั้งนี้ กลไกคณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าว จะเป็นกลไกหลักในการกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนระดับจังหวัด และกรุงเทพมหานคร จะเป็นอีกกลไกที่ช่วยกำกับดูแลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ ในระดับพื้นที่ด้วย ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 2 คณะจะประชุมร่วมกันเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี

4.2 การติดตามและรายงานผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จะได้ติดตามผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 ปีละ 1 ครั้ง (ทุกสิ้นปีงบประมาณ) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านทาง 3 ช่องทาง ได้แก่

- (1) ผู้ประสานงานหลักประจำหน่วยงาน (Focal Point)
- (2) การจัดทำหนังสือราชการเพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2
- (3) การรายงานผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 ผ่านระบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (<http://nap.rlpd.go.th>)

ทั้งนี้ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จะรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 เสนอต่อคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ และจะนำไปรวบรวมเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานประเมินผล การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะครึ่งรอบ และระยะเต็มรอบเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

4.3 การประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จะจัดจ้างที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ และมีความเป็นกลาง มาดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะที่ 2 โดยแบ่งออกเป็น 2 รอบ ดังนี้

- (1) ระยะครึ่งรอบ (ระหว่าง พ.ศ. 2566-2568) และ
- (2) ระยะเต็มรอบ (ระหว่าง พ.ศ. 2566-2570)

เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ โดยกระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จะได้นำเสนอรายงานการประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะครึ่งรอบ และระยะเต็มรอบ ต่อคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ จากนั้น จะนำเสนอคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป

คณะทำงาน

ชื่อเอกสาร

แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

ที่ปรึกษา

นายเรืองศักดิ์ สุวารี

อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

นายเกิดโชค เกษมวงศ์จิตร

รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

คณะทำงาน

นางสาวนรีลักษณ์ แพไชยภูมิ

ผู้อำนวยการกองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

นายอานนท์ ยิ่งคุณ

นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ

นางจิรภรณ์ ศิริพลัง กุมมาศ

นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ

นายภูมิใจ แม้นมิตร

นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ

นายเจิมบุญญ์ จีปีภพ

นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ

นางสาวลักษณาวลัย อุดมศิลป์

เจ้าหน้าที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

คณะผู้ทำการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดา ชวีศจินดา

หัวหน้าโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพล เจตโรจนานนท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสาวนีย์ แก้วจุลกาญจน์

